INNHOLD

1 FORORD ... 6

2 FISKERIINDUSTRIEN OG OMFANGET AV UTREDNINGEN ... 7

2.1 GENERELT OM FISKERIINDUSTRIEN ... 7
2.2 AVGRENSNING MOT HAVBRUK (OPPDRETT) ... 7
2.3 KORT OM FISKERI (FANGST) ... 8
2.3.1 Fangstsektorer, fangstmengde og fangstverdi ... 8
2.3.2 Fangst og salg av fisk i fiskeriindustrien. ... 9
2.3.3 Landing av fisk ... 10
2.4 UTREDNINGENS OMFANG ... 11
2.4.1 Veiing av levende fisk ... 11
2.4.2 Bearbeiding, produksjon og omsetning ... 12
2.4.3 Presisering av utredningsomfang ... 13

3 MÅLINGER I FISKERIINDUSTRIEN ... 14

3.1 HVILKE MÅLINGER FORETAS ... 14
3.2 MÅLEREDSKAPENE SOM BENYTTES ... 14
3.3 HVA MÅLERESULTATENE BENYTTES TIL ... 15
3.3.1 Økonomisk oppgjør i fiskeindustrien ... 15
3.3.1.1 Økonomisk oppgjør mellom partene ... 16
3.3.1.2 Økonomisk oppgjør med salgslag/myndigheter ... 16
3.3.2 Ressursforvaltning ... 17

4 KRAV OG TILSYN RELATERT TIL MÅLINGER I FISKERIINDUSTRIEN ... 19

4.1 GENERELT ... 19
4.2 JUSTERVESENET – REGELVERK OG TILSYN (BASISALTERNATIVET) ... 19
4.2.1 Regelverk ... 19
4.2.2 Tilsyn ... 20
4.3 FISKERIDIREKTORATET ... 21
4.3.1 Regelverk ... 21
4.3.2 Tilsyn ... 22
4.4 KYSTVAKTEN ... 22
4.4.1 Regelverk ... 22
4.4.2 Tilsyn ... 22
4.5 SALGSLAGENE ... 23
4.6 TOLLVESENET ... 23

5 PROBLEMOMRÅDER OG MÅLSETNINGER ... 24

5.1 GENERELT ... 24
5.1.1 Feilstatistikk for vekter i fiskeriindustrien ... 24
5.2 PROBLEMOMRÅDE 1: UTILSIKTEDE FEIL I FORBINDELSE MED MÅLINGER ... 24
5.2.1 Innledning ... 24
5.2.2 Feil ved plassering og bruk av vekter. ... 25
5.2.3 Slitasje, uhell og ytre faktorer ... 25
5.2.4 Service, reparasjon og plombebrudd. ... 25
5.2.5 Visning av måleresultat ... 26
5.2.6 Software knyttet til veiing / registrering og dataoverføring ... 26
5.3 PROBLEMOMRÅDE 2: TILSIKTEDE FEIL I FORBINDELSE MED MÅLINGER ... 26
5.3.1 Innledning ... 26

5.3.2 Fiskekriminalitet 26
5.3.3 Omfang av juks i fiskerinæringen 27
5.3.4 Fiskekriminalitet knyttet til målinger og måleresultater 27
5.3.5 Justervesenets mulighet til å oppdage manipulering av måleinstrumenter i fiskeriindustrien 27
5.4 PROBLEMOMRÅDE 3: MANGLENDE/FEIL MÅLING VED LANDING OG ØKONOMISK OPPGJØR PÅ FARTØY INNEFOR NØS 28
5.4.1 Generelt 28
5.4.2 Økonomiske oppgjør basert på målinger foretatt ombord på fartøy 28
5.4.3 Landings- og sluttsedler basert på målinger som foretas ombord på fartøy 29
5.5 PROBLEMOMRÅDE 4: MANGLENDE MÅLING SOM GRUNNLAG FOR FANGSTRAPPORTER/FANGSTDAGBØKER 29
5.6 MÅLSETNINGER 31

6 MULIGE TILTAK 32

6.1 INNLEDNING 32
6.1.1 Hvor kan tiltak iverksettes 32
6.1.2 Hvilke tiltak kan iverksettes 32
6.1.2.1 Måleinstrumentdirektivet og direktiv om ikke-automatiske vekter 32
6.1.2.2 Lov om målenheter, måling og normaltid 32
6.1.3 Mulige tiltak 33
6.2 ØKONOMISKE OPPGJØR OG LANDING AV FISK PÅ LANDBASERTE MOTTAK 33
6.2.1 Innledning 33
6.2.2 Krav til egnethet, bruk, installasjon, omgivelser og vedlikehold 33
6.2.3 Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger 34
6.2.4 Krav til loggføring av inngrep i vekter 34
6.2.5 Krav til vektkontroll etter plombebrudd av bruker 35
6.2.6 Krav til vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma 35
6.2.7 Krav til kompetanse hos bruker/eier av vekt 35
6.2.8 Reduksjon av tilsyn/kontroll 36
6.2.9 Revisjon av kvalitetssystem 36
6.2.10 Installasjonskontroll 37
6.2.11 Risikobasert kontroll 37
6.2.12 Hyppigere periodisk kontroll 38
6.2.13 Kontroll utføres av andre myndigheter 38
6.2.14 Kontroll utføres av private 38
6.3 ØKONOMISKE OPPGJØR OG LANDING AV FISK PÅ FARTØY INNEFOR NØS 39
6.3.1 Innledning 39
6.3.2 Generelt om krav til godkjente marine vekter 39
6.3.3 Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy 40
6.3.4 Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy 40
6.3.5 Krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy 40
6.3.6 Andre mulige tiltak for vekter om bord på fartøy 41
6.4 MENGDEANGIVELSER PÅ FISKEFARTØY 41
6.4.1 Innledning 41
6.4.2 Krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker 41

7 KOST/NYTTEVURDERINGER AV TILTAKENE 42

7.1 INNLEDNING 42
7.2 GENERELLE FORUTSETNINGER FOR KOST/NYTTEANALYSEN 42
7.3 GENERELT OM NYTTEVURDERINGER/BEREGNINGER 43
7.3.1 Innledning 43
7.3.2 Nytteberegninger 43

7.3.3 Metode for å systematisere ikke-kvantifiserbare virkninger 44
7.3.4 Målsetning 1: Bidra til bedre ressursforvaltning 44
7.3.5 Målsetning 2: Bidra til korrekt økonomisk oppgjør 45
7.3.6 Andre nytteeffekter 46
7.3.6.1 Tillit i fiskeriindustrien 46
7.3.6.2 Like konkurransevilkår 46
7.3.6.3 Besparelse for andre myndigheter 46
7.3.7 Særskilt om nytteeffekter som tilkommer utenlandske aktører 46
7.4 GENERELT OM KOSTNADSBEREGNINGER 47
7.4.1 Særskilt om kostnader som belastes utenlandske aktører 47
7.5 RISIKOBASERT KONTROLL 48
7.5.1 Generelt 48
7.5.2 Nytteeffekter ved risikobasert kontroll 48
7.5.3 Kostnader ved risikobasert kontroll 48
7.6 KRAV TIL ELEKTRONISK LAGRING AV VEKTOPPLYSNINGER 49
7.6.1 Generelt 49
7.6.2 Nytteeffekter ved krav til elektronisk lagring av vektopplysninger 49
7.6.3 Kostnader ved krav til elektronisk lagring av vektopplysninger 50
7.7 KRAV TIL LOGGFØRING AV INNGREP I VEKTEN 51
7.7.1 Generelt 51
7.7.2 Nytteeffekter ved krav til loggføring av inngrep i vekten 51
7.7.3 Kostnader ved krav til loggføring av inngrep i vekten 52
7.8 KRAV TIL VEKTKONTROLL ETTER PLOMBEBRUDD AV SERVICEFIRMA 53
7.8.1 Generelt 53
7.8.2 Nytteeffekter ved krav til vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma 53
7.8.3 Kostnader ved vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma 54
7.9 INSTALLASJONSKONTROLL 55
7.9.1 Generelt 55
7.9.2 Nytteeffekter ved installasjonskontroll 55
7.9.3 Kostnader ved installasjonskontroll 55
7.10 KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR ØKONOMISK OPPGJØR VED LANDING AV FISK PÅ FARTØY 56
7.10.1 Generelt om tiltaket 56
7.10.2 Nytteeffekter ved krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy 56
7.10.3 Kostnader ved krav godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy 57
7.11 KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR ØKONOMISK OPPGJØR VED PRODUKSJON AV FISK PÅ FARTØY 58
7.11.1 Generelt 58
7.11.2 Nytteeffekter ved krav godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy 58
7.11.3 Kostnader ved krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy 59
7.12 KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR LANDINGSOPPLYSNINGER PÅ FARTØY 60
7.12.1 Generelt 60
7.12.2 Nytteeffekter ved krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy 60
7.12.3 Kostnader ved krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy 61
7.13 KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR FANGSTRAPPORTER/FANGSTDAGBØKER 61
7.13.1 Generelt 61

7.13.2 Nytteeffekt ved krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker 61
7.13.3 Kostnader ved krav godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker 63
7.14 OPPSUMMERING AV KOSTNADER OG NYTTEEFFEKTER VED DE ULIKE TILTAKENE 64

8 TILTAKSPAKKER 66

8.1 INNLEDNING 66
8.2 GENERELLE TILTAKSPAKKER 66
8.3 TILTAKSPAKKER I FORHOLD TIL FISK SOM LANDES ELLER PRODUSERES PÅ FARTØY I NØS 67
8.4 TILTAKSPAKKER I FORHOLD TIL MENGDEANGIVELSER I FANGSTRAPPORTER OG FANGSTDAGBØKER 67
8.5 GENERELT OM KOSTNADER OG NYTTEEFFEKTER AV TILTAKSPAKKENE 67
8.6 TILTAKSPAKKE 1: RISIKOBASERT KONTROLL OG INSTALLASJONSKONTROLL 67
8.7 TILTAKSPAKKE 2: KRAV TIL ELEKTRONISK LAGRING AV VEKTOPPLYSNINGER OG INSTALLASJONSKONTROLL 68
8.8 TILTAKSPAKKE 3: RISIKOBASERT KONTROLL, KRAV TIL ELEKTRONISK LAGRING AV VEKTOPPLYSNINGER OG INSTALLASJONSKONTROLL 68
8.9 TILTAKSPAKKE 4: KRAV GODKJENTE SOM GRUNNLAG FOR ØKONOMISK OPPGJØR VED LANDING OG PRODUKSJON AV FISK PÅ FARTØY 69
8.10 TILTAKSPAKKE 5: KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR LANDINGSOPPLYSNINGER OG SOM GRUNNLAG FOR ØKONOMISK OPPGJØR VED LANDING TIL FARTØY 70
8.11 TILTAKSPAKKE 6: KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR ØKONOMISK OPPGJØR VED LANDING OG PRODUKSJON PÅ FARTØY OG SOM GRUNNLAG FOR LANDINGSOPPLYSNINGER PÅ FARTØY 70
8.12 TILTAKSPAKKE 7: KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR FANGSTRAPPORTER/FANGSTDAGBØKER 71
8.13 OPPSUMMERING AV TILTAKSPAKKENE 71

9 USIKKERHET, FØLSOMHET OG FORDELINGSVIRKNINGER 73

9.1 GENERELT OM USIKKERHET I BEREGNINGENE 73
9.1.1 Usikkerhet i kostnadsberegningene 73
9.1.1.1 Særskilt om kostnadsberegning for utenlanske fartøy 74
9.1.2 Usikkerhet i nytteverdiberegningene og nyttevurderingene 75
9.2 RISIKOBASERT KONTROLL 75
9.3 KRAV TIL ELEKTRONISK LAGRING AV VEKTOPPLYSNINGER 76
9.4 INSTALLASJONSKONTROLL 77
9.5 KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR ØKONOMISK OPPGJØR VED LANDING AV FISK PÅ FARTØY 77
9.6 KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR ØKONOMISK OPPGJØR VED PRODUKSJON AV FISK PÅ FARTØY 78
9.7 KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG LANDINGSOPPLYSNINGER PÅ FARTØY . 78
9.8 KRAV TIL GODKJENTE VEKTER SOM GRUNNLAG FOR FANGSTRAPPORTER/FANGSTDAGBØKER 79
9.8.1 Kostnader 79
9.8.2 Nytteeffekter 80
9.8.3 Fordelingseffekter 81
9.9 OPPSUMMERING AV USIKKERHET VED TILTAK OG TILTAKSPAKKER 81
9.9.1 Oppsummering av usikkerhet ved tiltakspakke 1 til 3 81
9.9.2 Oppsummering av usikkerhet ved tiltakspakke 4 til 6 82
9.9.3 Oppsummering av usikkerhet ved tiltakspakke 7 83

10 OPPSUMMERING OG ANBEFALING 84

10.1 OPPSUMMERING GENERELT 84
10.1.1 Oppsummering og vurdering av de generelle tiltakspakkene 84
10.1.2 Oppsummering og vurdering av tiltakspakkene knyttet til landing og økonomisk oppgjør på fartøy 85
10.1.2.1 Vurdering av innføring av tiltakspakke 4, 5 og 6 for utenlandske fartøy ..86
10.1.3 Oppsummering og vurdering av tiltakspakkene knyttet til fangsrapportering på fartøy 86
10.1.4 Vurdering av å innføre de generelle tiltakspakkene for økonomiske oppgjør og landing om bord i fartøy 87
10.1.4.1 Installasjonskontroll 87
10.1.4.2 Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger 87
10.1.4.3 Risikobasert kontroll 87
10.2 ANBEFALING 88
10.2.1 Installasjonskontroll 88
10.2.2 Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger 88
10.2.3 Risikobasert kontroll 89
10.2.4 Krav og kontroll av marine vekter 89

VEDLEGG 1: MÅLEREDSKAPER SOM BENYTTES I FISKERIINDUSTRIEN 91

VEDLEGG 2: DEFINISJONER OG ORDFORKLARINGER 93

VEDLEGG 3: TALLGRUNNLAG FOR KOST/NYTTEANALYSE 95

1 FORORD

Bakgrunnen for denne utredningen er at Nærings- og handelsdepartementet i tildelingsbrevet for 2008 bad Justervesenet om å utrede behovet for revidering av regelverk og tilsyn for området fiskeriindustrien ut fra formålet i lov om målenheter, måling og normaltid. Utredningen er utarbeidet av seniorrådgiver Ayse Bulak Hagelia, seniorrådgiver Eli Mogstad Ranger, justermester Gudmund Barosen, seniorrådgiver Hossein Piltan, rådgiver Susanne Sollie og kontrollør Øyvind Dalhus. Hanne Høyemsvoll Fauske har også bidratt i utredningen. Prosjektleder har vært Susanne Sollie.

Fiskeriindustrien er et omfattende felt. Det er i denne rapporten ikke forsøkt å gi en fullstendig beskrivelse av industrien, men en sammenfatning av de opplysninger som anses relevante i forhold til de problemstillingene som omhandles i rapporten.

Prosjektgruppen har hatt møte med Fiskeridirektoratet, Kystvakta og Norges Råfisklag. Vi har dessuten vært i kontakt med Mattilsynet, Havforskningsinstituttet, toll- og avgiftsmyndigheter, salgslag, oppdrettsannlegg og slakterier. Justervesenet har kontakt med fiskemottakene gjennom ordinære kontroller.

En foreløpig rapport ble i november 2008 sendt til en rekke eksterne aktører, og innspillene er i den grad det var nødvendig innarbeidet i denne endelige rapporten.

I utredningen er det benyttet statistiske opplysninger fra SSB, Fiskeridirektoratets statistikkavdeling og Mattilsynet. En mengde av opplysningene i utredningen er dessuten hentet fra Justervesenets database over måleredskaper (Justerbase) samt basert på Justervesenets egne erfaringer.

Utregninger av kostnader og nytteverdier er ikke tatt med i rapporten. Tallgrunnlag for beregningen finnes i vedlegg 3. Definisjoner og forklaringer av visse ord og utrykk er gitt i vedlegg 2.

På bakgrunn av Nærings- og handelsdepartementets innspill til et førsteutkast av utredningen, er det foretatt noen endringer, spesielt i forhold til presentasjonen av nytteeffektene.

Justervesenet anbefaling er at det innføres krav til og kontroll av vekter som benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør og landingsopplysninger på fartøy (tiltakspakke 6) og at det innføres installasjonskontroll, krav til elektronisk lagring av vektopplysninger og risikobasert kontroll av måleredskaper på landbaserte mottak (tiltakspakke 3). Dette anbefales innført i tillegg til basisalternativet.

2 FISKERIINDUSTRIEN OG OMFANGET AV UTREDNINGEN

2.1 Generelt om fiskeriindustrien

Norsk fiskeriindustri omfatter både fiskeri og havbruk samt bearbeiding/produksjon og salg av fisk og fiskeprodukter. Fiskeri betegner ervervsmessig fangst av viltlevende fisk og krepsdyr i saltvann og ferskvann. Havbruk betegner oppdrett av fisk for salg, vanligvis for å bli brukt som mat.

Industrien har stor betydning for Norge, som en av landets største eksportnæringer med en samlet eksportverdi på ca. 34,7 milliarder. kroner. Målt i verdi er Norge nest størst i verden på eksport av sjømat. I tillegg kommer en innenlands omsetning på ca 4 mrd. kroner.[1]

Mengden av produktene fra fiskeri er langt større enn mengden fra havbruk, men verdimessig utgjør produktene fra havbruk nær halvparten av den samlede fiskeeksporten.[2]

2.2 Avgrensning mot havbruk (oppdrett)

For å kunne drive oppdrett av fisk i Norge må man ha offentlig tillatelse (konsesjon). Det stilles strenge krav til teknisk innretning, fiskehelse og miljømessige påvirkninger. I 2006 var det utstedt 1415 konsesjoner og næringen sysselsatte 3 815 personer. 689 000 tonn fisk ble solgt til en førstehåndsverdi på nærmere 17 milliarder kroner.[3]

Havbruksnæringen er ikke kvoteregulert og det foregår ingen ressurskontroll i denne næringen. I motsetning til ved kjøp av villfisk, vil det i havbruksnæringen ikke knytte seg oppgaveplikter til hvert enkelt kjøp. Kjøp av råstoff og kvantum er et forhold mellom kjøper og selger.

Havbruksnæringen omfatter produksjonsleddene stamfisk – rogn - settefisk – oppdrett i sjøen – transport – slakting – foredling. Yngel, smolt og levende fisk omsettes i form av stykkpris. Det brukes ikke tradisjonelle måleredskaper ved telling av levende fisk, men ulike former for fisketellere. Av Rømmingskommisjonen for akvakultur har Justervesenet fått opplyst at man i pelagisk sektor har begynt å beregne vekt med en fangstmåler ved omsetning av oppdrettsfisk.[4]

I de fleste tilfeller skjer det økonomiske oppgjøret mellom oppdretter og slakteri basert på vekt av fisk etter slakt, der det benyttes ordinære vekter. Omsetningen skjer direkte mellom oppdretter og slakteri. I en del tilfeller drives imidlertid oppdrettsannlegg og slakteri av samme juridiske person. Det vil da ikke være noen omsetningsledd før etter slakt av fisk. Det innebærer færre målepunkter for beregning av fiskens verdi og sannsynligvis mindre incitamenter for juks med måleresultater.

Justervesenet har tidligere mottatt henvendelse fra Rømmingskommisjonen for akvakultur vedrørende problemstillinger knyttet til bruk av fisketellere, spesielt i forhold til rømming av fisk. Usikre måleresultater (tellinger) og manglende krav til fisketellere ble fremhevet som et problem. At fisketellere ikke klarer å produsere tilstrekkelige nøyaktige måleresultater vurderes som en teknisk utfordring som ikke uten videre kan løses ved at det innføres krav.

På bakgrunn av dette har Justervesenet ansett problemområdene knyttet til målinger i havbruksnæringen så ulik problemområdene i fiskeri, at det ikke er hensiktsmessig å utrede disse områdene sammen. Justervesenet har derfor i samråd med Nærings- og Handelsdepartementet avgrenset utredningsarbeidet til ikke å omfatte havbruksnæringen.

[1] Fiskeri og kystdepartementet; ressurser og havbruksavdelingen (2005-2006) fakta ark 1
[2] Fiskeri og kystdepartementet: Fakta om fiskeri og havbruk
[3] Nøkkeltall for fiske, fangst og havbruk av 2006 fra SBB
[4] Omtalt i pkt. 2.4.1

Noen fiskemottak tar i mot både villfisk og oppdrettsfisk, slik at tiltakene i noen grad vil berøre veiing av oppdrettsfisk.

Hvorvidt fisketellere, fangstmålere, eller oppdrettsnæringen generelt skal utredes ved en senere anledning, bør besluttes av NHD i samråd med Justervesenet.

2.3 Kort om fiskeri (fangst)

2.3.1 Fangstsektorer, fangstmengde og fangstverdi

Fiskeri betegner ervervsmessig fangst av viltlevende fisk og krepsdyr i saltvann og ferskvann. Ferskvannsfiskeri foregår i Norge i så liten grad at vi har sett bort ifra den delen av industrien i denne utredningen.

Fiskeriindustrien kan deles inn i pelagisk fiskeindustri og hvitfiskindustri. Begrepet fiskeri omfatter også fangst av reker og skalldyr, som utgjør kun en liten del av fiskeriindustrien. Pelagisk fisk utgjør 43 % av den totale fangstmengde og 27 % av den totale fangstverdi. Hvitfisk utgjør 55 % av den totale fangstmengde og 68 % av den totale fangstverdi.

Hvitfisksektoren er fiskeindustri som knytter seg til fisk som lever på havbunnen, det vil si såkalt bunnfisk som torsk, hyse og sei. Hvitfiske foregår hovedsakelig langs norskekysten fra Finnmark til Vestlandet hele året, samt i Barentshavet og Norskehavet. Pelagisk sektor er fiskeindustri basert på pelagiske arter, det vil si arter som beveger seg i de frie vannmassene, som for eksempel sild og makrell. Pelagisk fiske foregår hovedsakelig fra Troms i nord til Vestlandet i sør. I Midt- og Nord-Norge fiskes det mest sild, men også noe makrell. Pelagisk fiske foregår i tidsrommet fra august til februar.

I 2007 var den totale fangstmengden som ble levert fra norske fartøy 2,4 million tonn, mens verdien var 12 milliarder kroner. Av dette ble 2,1 millioner tonn til en verdi av 11,4 milliarder kroner levert til Norge. I tillegg leverte utenlandske fartøy 286 000 tonn fisk og skalldyr i Norge i 2007. Verdien av de utenlandske leveringer var 2,1 milliarder kroner. Fangstmengden har vært stabil i perioden 2005-2007, men verdien av fangsten har variert noe. [5]

Diagrammet på neste side viser total fangstmengde og - verdi fra norske fiskefartøy i perioden 1997–2007.[6]

[5] Fiskeristatistikk 2005, SSB, NOS D 385
[6] www.ssb.no/emner/10/05/fiskeri/

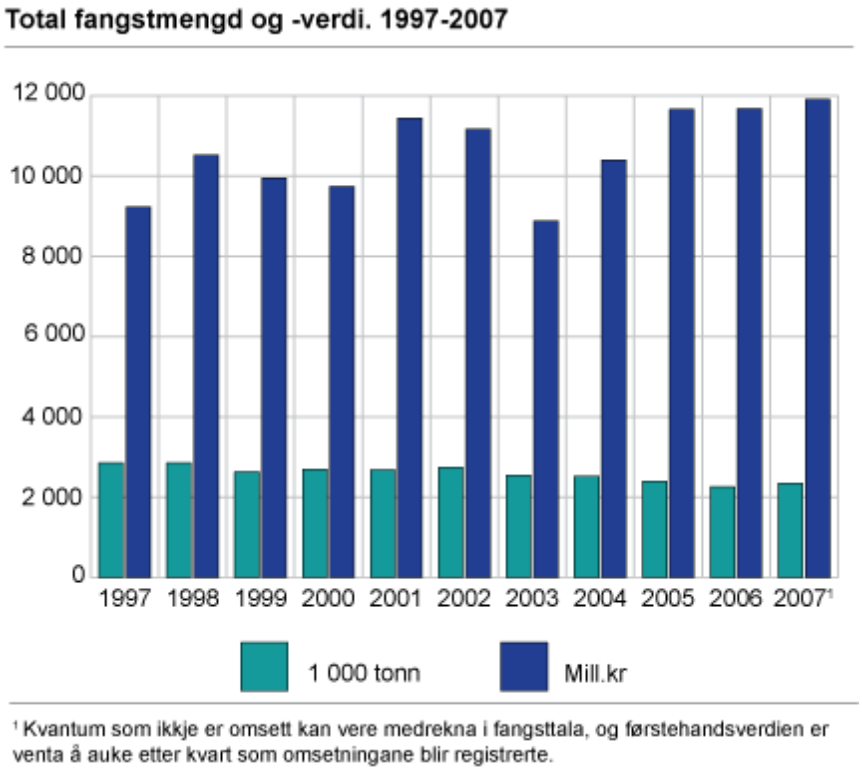

Figur 1

Sild utgjør den største andelen av fangstmengden. Torskefangst utgjør den største delen av den totale verdien.

Den største delen av fangstmengden og verdien går til konsum. I 2005 ble 67,8 % av den totale fangstmengden og 95 % av verdien benyttet til konsum.[7] Fangsten som ikke benyttes til konsum, går hovedsakelig til fiskemel og fiskeolje.

Norsk fiskeforedlingsindustri består av et stort antall små og mellomstore bedrifter som er spredt langs hele kysten. I 2007 var det registrert 7050 fartøy[8] og 1262 bedrifter under kategorien "Mottak, bearbeiding og foredling av fisk, krepsdyr og muslinger med mer" (disse kan inneha en eller flere produksjonsformer).[9] Av disse var i 2007 i alt 465 bedrifter registrert som fiskemottak.[10]

2.3.2 Fangst og salg av fisk i fiskeriindustrien.

For å kunne drive fangst av fisk i norsk økonomisk sone, må fisker/fiskefartøy få tildelt løyver og kvoter. Både norske og utenlandske fiskefartøy kan få løyver og kvoter og drive fangst av fisk i Norges økonomiske sone (NØS). Fangst av fisk i NØS utløser plikt til å føre fangstdagbok og å rapportere inn til myndighetene hvor mye fisk som er fanget. Denne rapporteringen baserer seg på estimert mengde fisk.

Fiskefartøyene leverer fisken til fiskemottak på land eller til andre fartøy som kjøper fisken og transporterer den til land eller til produksjonsskip som foredler fisken ute på havet.

Et varierende antall ledd av aktører er deretter involvert i oppbevaring, produksjon/foredling og transport av fisken frem mot salg til konsumenten. Verdikjeden i fiskeriindustrien kan altså

[7] Fiskeristatistikk 2005, SSB, NOS D 385, figur 11
[8] Tall fra Fiskeridirektoratet
[9] Opplysninger innhentet fra Mattilsynet
[10] Tall fra Fiskeridirektoratet

bestå av mange ledd fra fisken tas opp fra havet til den er fremme hos sluttbruker. Sluttbruker vil være konsument eller industri. Figuren under viser en tidslinje over fiskerinæringen.

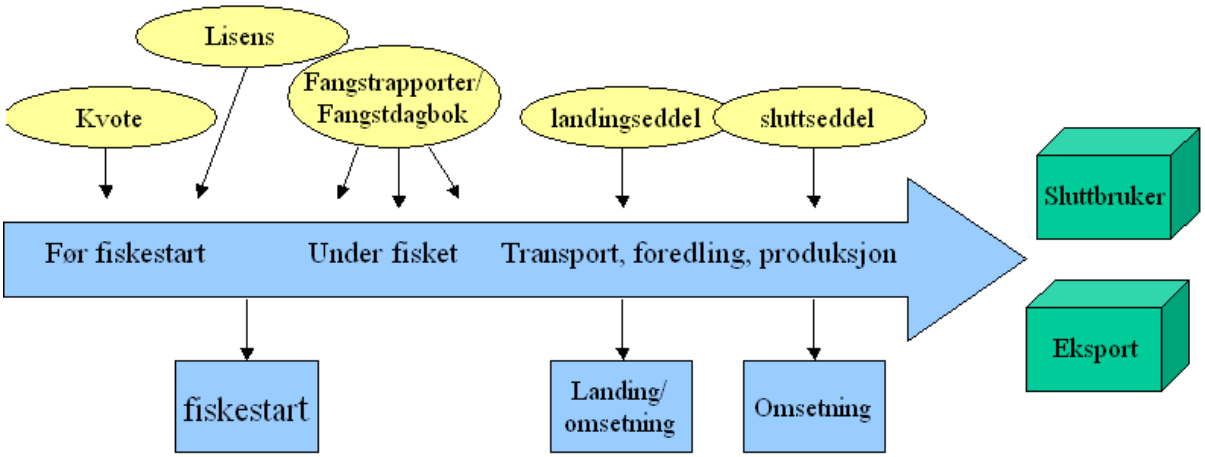

Figur 2

2.3.3 Landing av fisk

Noe forenklet betegnes levering av fisk der fisken losses fra fiskefartøyet til mottak som landing (se for øvrig definisjon av landing i omtale av forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk pkt. 4.3.1).

Fiskefartøyene kan levere fisken til landbaserte fiskemottak eller til kjøpefartøy, transportfartøy eller produksjonsfartøy. I tillegg finnes det produksjonsfartøy som bare produserer egenfanget fisk. Fisken som fanges i NØS kan også leveres/selges til utenlandske kjøpefartøy[11] eller direkte til utlandet. Fisk som fanges utenfor Norges økonomiske sone, kan leveres/selges i Norge.

Fisken omsettes normalt samtidig som den landes, men omsetningen kan også skje på et senere tidspunkt. Omsetningen skjer gjennom 6 fiskesalgslag.[12]

I denne utredningen forstås de ulike fartøykategoriene som følger:

- Fiskefartøy: fartøy som bedriver fangst av fisk, for deretter å levere fisken til landmottak (i Norge eller annet land) eller til fartøy.
- Produksjonsfartøy: fartøy som foredler fangsten ombord på fartøyet. Produksjonsfartøyene kan foredle både egen fangst og fangst mottatt av andre. Da produksjonsfartøyene normalt har nok med sin egen kvote, er det i dag ingen produksjonsfartøy som tar i mot fangst fra andre fartøy.
- Landingsfartøy: fartøy som tar imot fisk fra andre fartøy slik at landingsplikter utløses. Dette kan være for eksempel kjøpefartøy eller transportfartøy.

Av fangsten fra norske fartøy i NØS landes 94 % av fisken på landbaserte mottak i Norge, mens 1 prosent landes til fartøy i NØS og 5 % landes i utlandet. Det antas at utenlandske fartøy i NØS som lander fisk i Norge, lander fisk på fartøy og på landbaserte mottak etter samme fordeling som norske fartøy.

[11] Utenlandske fartøy må ha tillatelse fra Fiskeri- og kystdepartementet for å kunne kjøpe fisk i NØS
[12] Norges Råfisklag, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag, Vest-Norges Fiskesalgslag, Rogaland Fiskesalgslag, Skagerakfisk og Norges Sildesalgslag

Av den totale fangsten fra NØS, det vil si fangst både fra norske og utenlandske fiskefartøy, landes ca. 40 % direkte til utlandet. [13]

Figuren under viser hvor landing av fangst fra NØS kan foregå, og prosentmessig fordeling av landinger mellom utland, fartøy i NØS og landbaserte mottak i Norge for total fangst fra NØS.

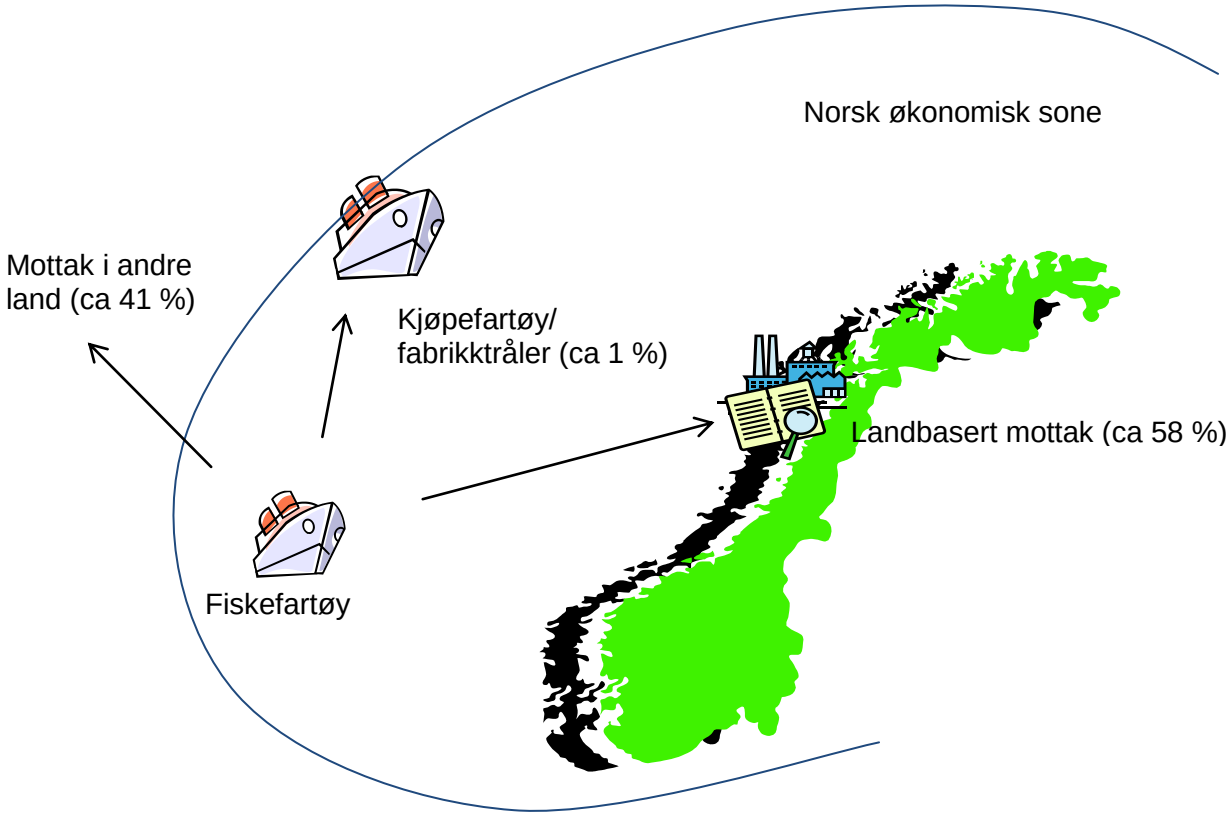

Figur 3

Når fisken landes til mottak skal det fylles ut en landingsseddel som blant annet inneholder opplysninger om mengde fisk og fiskesort. Dersom fisken omsettes ved landing, fylles det ut en sluttseddel direkte. Dersom landing skjer uten at fisken omsettes, skal sluttseddel fylles ut når fisken omsettes første gang. Landings- og sluttsedler oversendes Fiskeridirektoratet via den enkelte salgslag.

Landings- og sluttsedlene er basert på veieresultater. Landings- og sluttsedler utgjør viktige dokumenter i oppfølingen av kvotesystemet og ressurskontrollen. Sluttseddelen legges til grunn for det økonomiske oppgjøret mellom partene i førstegangsomsetningen, og for det økonomiske oppgjøret knyttet til avgifter til myndigheter.

2.4 Utredningens omfang

2.4.1 Veiing av levende fisk

I noen tilfeller, for eksempel ved oppdrett av villtorsk, er det behov for veiing av levende fisk. Det finnes ikke i dag noen målesystemer for veiing av levende fisk som tilfredsstiller de samme nøyaktighetskrav som stilles til vekter. Det er utviklet ulike former for fangsmålere (gjennomstrømningsmålere) som teller og måler størrelsen på fisken. Bruk og utvikling av denne typen måleredskap er i stor grad på forskningsstadiet.

[13] Beregningen i avsnittet er gjort på grunnlag av statistisk materiale fra Fiskeridirektoratet

Spesielt i forhold til fiskefartøy, der angivelse av fangst i fangstdagboka og fangstrapporter i dag er estimerte, kan fangstmålere bli aktuelt. Fangstmålere er også aktuelt der fisken må landes levende, som for eksempel ved landing av villtorsk til oppdrett.

I diskusjonen rundt problemstillingen måling av levende fisk, har det vært fremhevet at ressursforvaltningen ikke nødvendigvis er avhengig av den samme nøyaktigheten som ved økonomisk oppgjør. I dag antar man at fangstmålerne presterer måleresultater med +/- 3 % usikkerhet. Denne usikkerheten har imidlertid ikke, så vidt Justervesenet bekjent, blitt verifisert av måleteknisk kyndig organ eller myndighet.

Christian Michelsen Research (CMR) har utviklet en fangstmåler til veiing av levende fisk. Justervesenet har som en av flere aktører, blitt invitert av CMR til å være med i et prosjekt hvor målet er å teste og tilpasse fangstmålere. Perspektivet på prosjektet er 2-3 år.

En vurdering av om det kan og bør stilles krav til godkjenning av fangstmålere vil derfor kunne bli omfattende og bør således eventuelt vurderes i et eget prosjekt.

2.4.2 Bearbeiding, produksjon og omsetning

Bakgrunnen for utredningen om fiskeriindustrien var blant annet at omsetning i denne industrien er stor og at store kvantum går over relativt få måleinstrumenter når fisken leveres til mottak (innveiing) og fisken selges fra mottak (utveiing).

Over 95 % av den fisken som produseres i Norge eksporteres.[14] Fisken eksporteres ofte direkte fra mottaket. Utveiing fra mottak vil derfor være den siste veiingen av fisken som er aktuell å føre kontroll med for det meste av fisken fra NØS.

En liten del av fisken som landes i Norge bearbeides i Norge. Omsetningen i de ulike leddene vil da være fordelt på flere vekter, og omsetning pr. vekt blir mindre.
Mye av fisken som bearbeides i Norge selges i ferdigpakninger. Problemer særskilt knyttet til produksjon av ferdigpakninger behandles i en egen utredning. Figuren under viser en grov inndeling av verdikjeden i fiskeriindustrien.

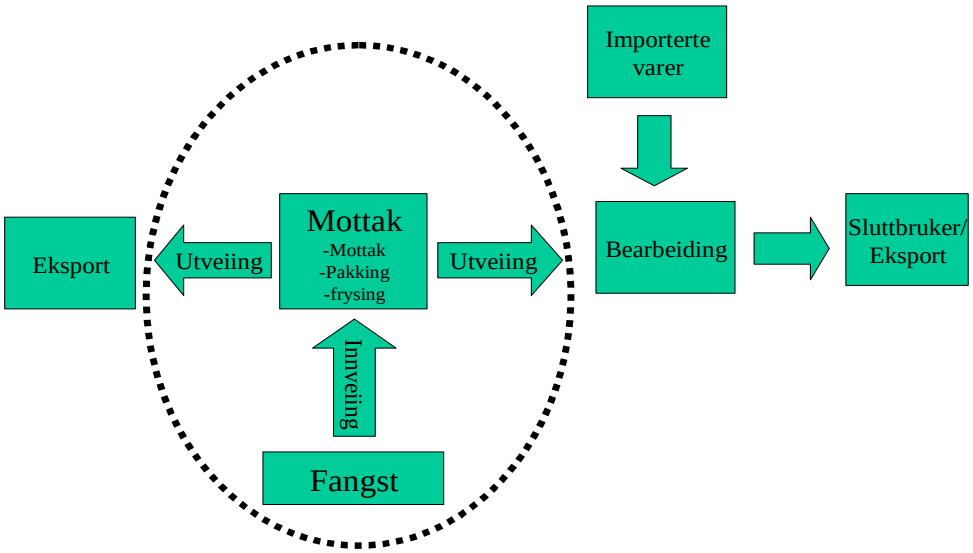

Figur 4

[14] FHL

Bakgrunnen for utredningen om fiskeriindustrien var også at det er mistanke om juks særlig i forhold til ressurskontrollen. Innveiing og utveiing fra mottakene er de viktigste målepunktene for ressurskontroll med kvantum (se pkt 4.3.2).

I samråd med Nærings- og handelsdepartementet ble utredningen derfor avgrenset til å gjelde målinger som foretas til og med utveiing av fisk fra mottak.

2.4.3 Presisering av utredningsomfang

Den videre utredningen omfatter mengdefastsettelse ved fangst av vill fisk, og problemer knyttet til innveiing av fisk til mottak og ved utveiingen fra mottak.

3 MÅLINGER I FISKERIINDUSTRIEN

3.1 Hvilke målinger foretas

Under selve fisket estimeres mengde fanget fisk. Estimatene føres i fangstdagbok og fangstrapporter til myndighetene som fører ressurskontroll.

Når fisken landes foretas en veiing av fisken. Pelagisk fisk til konsum veies forløpende i rund tilstand ved landing. Hvitfisk kan veies fersk eller fryst, enkeltvis eller i pakke.

I de fleste tilfeller skjer også førstegangsomsetning når fisken landes. Den veiingen som foretas når fisken landes på mottak, omtales i denne utredningen som innveiing og vektene som benyttes som innveiingsvekter.

Landing kan skje uten at fisken omsettes. Dette vil først og fremst være aktuelt der fisken landes på fryselager, og fisker leier plass på lageret frem til salg av fisken. Når hvitfisk mottas hos fryselagre er den allerede pakket, og veies ved landing på paller. I noen tilfeller vil dette være den eneste veiingen som foretas før fisken eksporteres direkte fra fryselager.

Etter at fisken er landet på mottak blir den bearbeidet i ulik grad, alt fra filetering til klargjøring i rund tilstand. Etter at fisken er bearbeidet blir fisken som regel pakket, og pakningen blir veid. Den veiing som foretas før fisken forlater mottaket er i utredningen omtalt som utveiing.

Målinger av mengde fisk foretas altså der mengden skal danne grunnlag for økonomisk oppgjør og/eller der landing skjer uten at fisken omsettes.

På mottakene kan det også foretas en mengdefastsettelse av utkast/bifangst. Der denne mengdefastsettelsen gjøres med et måleredskap vil måleredskapene være underlagt krav og kontroll. Utkast/bifangst trekkes fra den totale mengden fisk som mottas og vil dermed være en del av grunnlaget for det økonomiske oppgjøret mellom fisker og fiskemottak.

3.2 Måleredskapene som benyttes

Det er en rekke ulike typer måleredskap som benyttes til måling i fiskeindustrien.[15] De fleste benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør og er følgelig underlagt kontroll av Justervesenet.

For pelagisk fisk til konsum er innveiingsvektene i all hovedsak transportbåndvekter og utveiingsvektene automatiske gravimetriske fyllemaskiner og ikke-automatiske vekter. For pelagisk fisk til sildemel/-olje industrien brukes automatiske summerende beholdervekter til inn- og utveiing.

For hvitfisk brukes i hovedsak pallevekter (ikke-automatiske vekter), gradere (catchvekter) og automatiske summerende beholdervekter. I noe mindre grad brukes ennå bismervekter (ikke-automatiske vekter). Beholdervekter benyttes der bedriften har tilrettelagte sløyelinjer.

Målekar for fisk benyttes i begrenset omfang. Det er Justervesenets erfaring at målekarene i hovedsak benyttes på store fartøy, som blant annet transporterer fisk for andre. Volumet på fangsten blir bestemt ved hjelp av målekaret og omregnet til masse.

Kjøpefartøy og transportfartøy har gjerne målekar eller kranvekt (ikke-automatisk vekt) ombord. De vektene som benyttes ombord på produksjonsskip er hovedsakelig de samme vektene som benyttes ved mottak på land.

[15] Se vedlegg 1 for en nærmere beskrivelse av måleredskapene i fiskeriindustrien

Totalt er det registrert 4449 vekter i Justerbase for fiskeindustri. Tabellen under viser vekttype og antall som benyttes i hele fiskeindustrien.

Type instrument	Antall instrument
Automatiske fyllemaskiner	**173**
Automatiske summerende beholdervekter	**36**
Automatiske sorteringsvekter	**243**
Automatiske merkevekter	**28**
Automatiske sjekkvekter	**24**
Automatiske transportbåndvekter	**55**
Ikke-automatiske små vekter	**3259**
Ikke-automatiske mellomstore vekter	**631**
totall sum	4449

Basert på Justervesenets erfaringer er det lagt til grunn at det benyttes én innveiingsvekt og gjennomsnittlig 5 utveiingsvekter pr. pelagisk mottak. For hvitfiskmottak er det lagt til grunn at det er 1-2 vekter, som benyttes til både inn- og utveiing. I tillegg er det lagt til grunn at det pr. mottak finnes gjennomsnittlig 6 ikke-automatiske vekter som er underlagt kontroll i dag, men som ikke benytte til inn- eller utveiing.

Av de 465 mottakene, er det lagt til grunn at ca. 50 mottak tar imot pelagisk fisk, mens de resterende 415 tar imot hvitfisk. På bakgrunn av disse forutsetningene, samt opplysningene fra Justerbase er følgende lagt til grunn:

- Det benyttes totalt ca 4300 vekter på mottak, hvorav 650 på pelagisk mottak og 3650 på hvitfiskmottak
- Det benyttes totalt 650 innveiingsvekter på mottak, hvorav 50 på pelagisk mottak og 600 på hvitfiskmottak
- Det benyttes totalt 850 utveiingsvekter på mottak, hvorav 250 på pelagisk mottak og 600 på hvitfiskmottak (disse er de samme innveiingsvektene)
- Totalt er det 900 ut- og innveiingsvekter, hvorav 300 er på pelagisk og 600 er på hvitfisk mottak.

Selv om det av tabellen over fremgår at de små, ikke-automatiske vektene utgjør det største antall vekter, vil det være mye lavere omsetningen per vekt over disse vektene. De fleste små ikke-automatiske vekter benyttes ikke til inn- og utveiing.

3.3 Hva måleresultatene benyttes til

3.3.1 Økonomisk oppgjør i fiskeindustrien

Figuren på neste side viser pengeflyten ved førstegangsomsetning av fisk, og hvilke økonomiske oppgjør som skjer ved denne omsetningen.

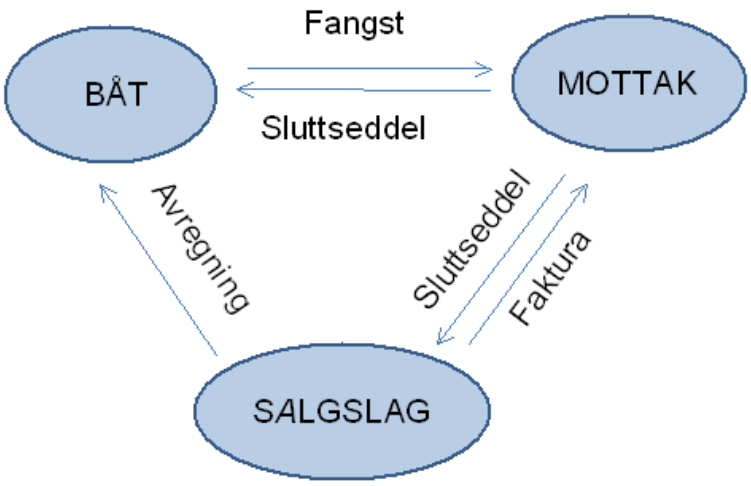

Figur 5

Fiskefartøyene leverer sin fangst til fiskemottakene. Når fisken omsettes, enten ved landingen eller ved senere anledning, føres en sluttseddel. Denne seddelen danner grunnlag for salgslagets fakturering av mottaket, som da må betale for fisken de har omsatt. Salgslaget gjør deretter opp med fiskeren, etter en avregning der salgslaget betaler inn avgifter på vegne av fiskeren.

3.3.1.1 Økonomisk oppgjør mellom partene

Innenfor omfanget av denne utredningen vil det normalt foregå to transaksjoner som baseres på måleresultat. For det første når fisk omsettes ved landing til mottak (innveiing), og deretter når mottaket selger fisken videre fra mottak (utveiing). Fiskeprisene ved førstegangsomsetning fastsettes etter forhandlinger mellom salgslaget og kjøperne (interesseorganisasjonene). Dersom enighet ikke oppnås, kan laget selv fastsette prisene i medhold av Råfiskloven.[16]

3.3.1.2 Økonomisk oppgjør med salgslag/myndigheter

I dette avsnittet omtales bare de avgifter som gjelder særskilt for omsetning av fisk, og ikke generelle avgifter knyttet til næringsvirksomhet og omsetning generelt (som for eksempel mva).

En rekke avgifter baserer seg på opplysninger gitt på landingsseddelen/sluttseddelen. Følgende avgifter tas inne av salgslagene ved avregning av faktura som utstedes på grunnlag av sluttseddelen:

- *pensjonstrekk* 0,25 %
- *produktavgift* til rikstrygdeverket 2,7 %
- *strukturavgift* 0,18 %
- *kontrollavgift* 0,20 % til Fiskeridirektoratet
- *lagsavgift* 0,73 % til salgslagene

I tillegg tar salgslagene inn en *landingsavgift* på vegne av Mattilsynet som beregnes ut fra mengden fisk som er angitt på landings- eller sluttseddel. Landingsavgift betales ved landing (førstegangs omsetning av fisk). Avgiften er regulert i forskrift om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 6 og utgjør pr. i dag kr 14,60 per tonn. Det er mottakene (kjøper) som betaler denne avgiften. I 2007 tok Mattilsynet inn ca 22 millioner i landingsavgift, en økning på 2 millioner kroner fra 2006.[17]

[16] Fiskeri og kystdepartementet; Hva du bør vite om norsk fiskerinæring 2004
[17] Opplysninger gitt av Mattilsynet

Dersom det ved landing eller førstegangsomsetning av fisk avdekkes *kvoteoverskridelser* og andre ulovligheter, tar salgslagene inn verdien av inndratte fangster.

Eksportavgift skal betales ved eksport av fisk og fiskevarer; jf. forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport. Eksportavgiften regnes av statisk verdi (som er fob-verdien[18] hvis salg). Eksportavgiften er differensiert mellom seks kategorier av fisk og fiskevarer, og varierer fra 0,2 pst. til 1,05 pst. Tolloven og tolltariffen har nærmere regler om dette. I de fleste tilfellene eksporteres fisken direkte fra mottak og baserer seg da på utveiingsopplysninger fra mottaket. Direkte leveranser av fisk og fiskevarer til utlandet eller til utenlandsk fartøy fra norsk fiskefartøy anses som eksport i fiskeeksportlovgivningens forstand, jf. fiskeeksportloven § 1 første ledd. Det skal altså svares fiskeeksportavgift av disse leveransene. I praksis har det vist seg at toll- og avgiftsmyndighetene ikke alltid innkrever fiskeeksportavgift for disse leveransene. Det er et unntak fra kravet om å betale eksportavgift for fisk og fiskevarer som ikke har vært fortollet inn i Norge og transporteres videre til utenlandsk destinasjon. Dette unntaket er i samsvar med EU-transittforskriften.

3.3.2 Ressursforvaltning

Ressursforvaltningens overordnede målsetning er å legge til rette for en forsvarlig fiskeripolitikk med langsiktighet, lønnsomhet og bærekraftig høsting av det marine liv som byggende fundament. Det arbeides etter tre hovedlinjer for å nå denne målsettingen.[19]

1) Fangstkapasiteten tilpasses ressursgrunnlaget,
2) Fastsettelse av kvoter og beskatningsmønstre på bakgrunn av de til enhver tid beste vitenskaplige råd og
3) Ressurskontroll.

Størrelsen på fiskebestanden beregnes vanligvis ut fra matematiske modeller som blir tilpasset data fra forskningstokt og fangsstatistikk. Data fra forskningstokt blir vanligvis ansett som relative mål (indekser), mens fangststatistikk blir ansett som absolutte mål. Fangststatistikken er derfor særlig viktig for å beregne størrelsen på fiskebestanden.

Beregninger av fiskebestanden foretas i det internasjonale Havforskningsrådet (ICES), hvor rådgiverne for forskerne til de ansvarlige fiskerimyndigheter er representert. Medlemslandene rapporterer inn fangstatistikk, data fra forskningstokt mv. I Norge er det Havforskningsinstituttet som er ansvarlige for å utarbeide beregning av fiskebestanden.

På bakgrunn av beregningen av fiskebestanden, gir det internasjonale Havforskningsrådet felles kvoteanbefaling. Anbefalingene brukes som grunnlag for utredninger om den norske posisjonen i de internasjonale kvoteforhandlingene. Utredningene tar hensyn til flere faktorer enn de rent biologiske, som forslag til bytteposisjoner, priser, kostnader, det økonomiske grunnlaget i næringen og de totale samfunnsøkonomiske hensynene som skal tas. Hele dette materialet utgjør beslutningsgrunnlaget for den norske forhandlingsdelegasjonen.

Fangststatistikken utgjør altså en viktig del av grunnlaget for fastsettelse av neste års kvote. De viktigste dokumentene som inngår i denne fangststatistikken er landings- og sluttsedler, som altså baserer seg på måleresultater fra landing og/eller omsetning av fisk på mottak. Fiskefartøyenes estimat av fangstmengde i fangstdagbøker og fangsrapporter blir i statistikksammenheng brukt til å kontrollere konsistens mellom landingsdokument og fangstdagbok under hensyntagende til at fangstmengden er estimert.

[18] ”Free on board” som igjen betyr verdien på varen eksklusiv transport, frakt og forsikring
[19] Fiskeri og kystdepartementet; Ressurs – og havavdelingen Faktaark A-21

For utenlandske fartøy som fisker i NØS, er det generelt flaggstaten sitt ansvar å rapportere (til ICES) fangsten for sine fartøy. I henhold til internasjonalt regelverk for produksjon av fiskeristatistikk er det landet vekt omregnet til fiskens ekvivalente levende vekt som skal danne basis for et lands offisielle fiskeristatistikk. Dette vil si at fangst tatt av utenlandske fartøy som fisker i NØS inngår i bestandsgrunnlaget, men det blir ikke rapportert inn fra Norge og heller ikke sendt til Havforskningsinstituttet.

4 KRAV OG TILSYN RELATERT TIL MÅLINGER I FISKERIINDUSTRIEN

4.1 Generelt

Det er etter dagens regelverk rettet krav mot aktørene og deres handlinger på ulike steder av tidslinjen. Kravene reguleres i blant annet saltvannsfiskeloven, råfiskloven og lov om målenheter, måling og normaltid. Også andre lover inneholder krav til aktørene i fiskeriindustrien.

De ulike lovene utløser ulike kontroll- og tilsynsoppgaver. Figuren under viser en grov inndeling av hvor kontroll foretas av hvilken kontrollinstans og hvilken kontroll som gjøres.

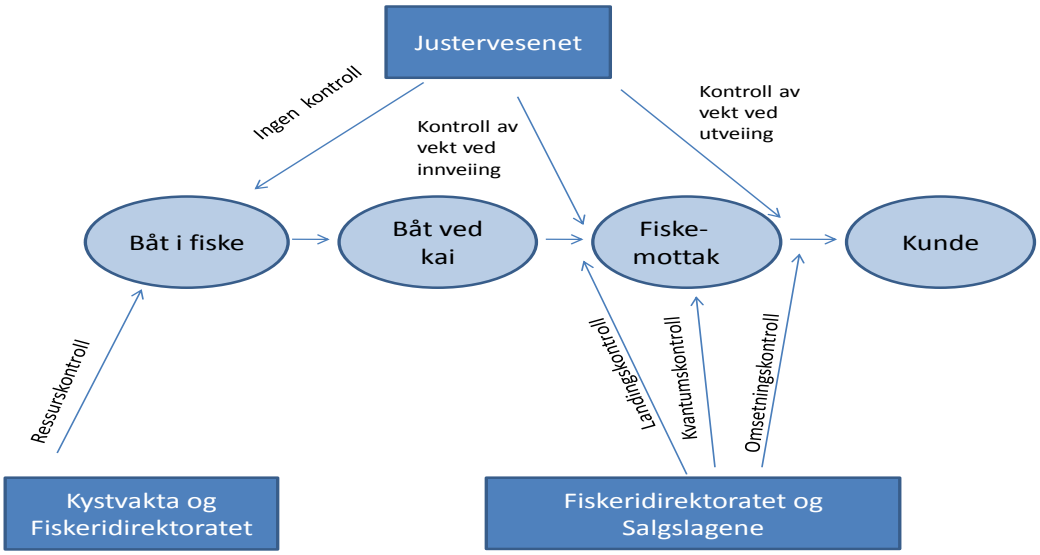

Figur 6

Det finnes en rekke internasjonale konvensjoner og retningslinjer som gjelder fiskeri. Internasjonalt regelverk som er bindene for Norge, er implementert i nasjonalt regelverk. Ut fra formålet med denne utredningen anses det ikke nødvendig å gå nærmere inn på internasjonalt regelverk og retningslinjer.

Under følger en presentasjon av de viktigste lovene og forskriftene som har betydning innen omfanget av denne utredningen. Dagens regelverk og tilsyn vil inngå i basisalternativet i den samfunnsøkonomiske analysen.

4.2 Justervesenet – regelverk og tilsyn (basisalternativet)

4.2.1 Regelverk

Lov om målenheter, måling og normaltid har ingen særlige bestemmelser om geografisk virkeområde. Loven får dermed anvendelse etter alminnelige regler om jurisdiksjon.

Lovens formål er å sikre en måleteknisk infrastruktur som har tillit nasjonalt og internasjonal samt å bidra til en effektiv bruk av samfunnets ressurser. Loven skal videre bidra til at målinger og måleresultater er tilfredsstillende nøyaktige ut fra formålet om effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretakelse av beskyttelsesverdige interesser.

I forskrift om målenheter og måling kapittel 3 er det fastsatt hvilke måleredskaper, målemetoder og bruksformål det stilles krav til. De tekniske kravene til disse redskapstypene, herunder nøyaktighetskrav, følger av den enkelte instrumentspesifikke forskrift. Der redskapstypen er omfattet av EU-direktiv (måleinstrumentdirektivet eller direktiv om ikke-automatiske vekter) setter direktivene rammene for hvilke krav som kan stilles til selve måleredskapet.

Måleredskapene er underlagt krav når de selges og når de brukes til økonomisk oppgjør.[20] Et måleredskap brukes til økonomisk oppgjør når resultatet av en måling danner grunnlaget for beregning av den pengeverdien (prisen) som skal betales eller gjøres opp på annen måte.

Det er en rekke ulike typer måleredskap som benyttes til måling i fiskeindustrien. De fleste er knyttet til økonomisk oppgjør og følgelig underlagt kontroll av Justervesenet. For de enkelte redskapstypene finnes det tekniske forskrifter.

De aktuelle forskriftene er:

- Forskrift 21. desember 2007 nr.1734 om krav til målekar for fisk
- Forskrift 21. desember 2007 nr. 1735 om krav til ikke-automatiske vekter
- Forskrift 21. desember 2007 nr. 1736 om krav til transportbåndvekter
  Forskrift 21. desember 2007 nr. 1737 om krav til automatiske diskontinuerlige summeringsvekter (summerende beholdervekter)
- Forskrift 21. desember 2007 nr. 1742 om krav til instrumenter for automatisk veiing av enkeltmengder (catchvekter)
- Forskrift 21. desember 2007 nr. 1747 om krav til automatiske gravimetriske fyllemaskiner

Det finnes i tillegg en del opphevede forskrifter som fortsatt gjelder i kraft av overgangsbestemmelser der typegodkjenningen av et måleredskap er foretatt etter tidligere regelverk (forskrifter/justerbestemmelser).

4.2.2 Tilsyn

Alle måleredskaper som kontrolleres skal ha en samsvarsvurdering (for eksempel en typeprøving). Det vil si at hver enkelt redskapstype har gjennomgått en rekke tester som skal sikre at måleredskapet over tid viser korrekt verdi.

Justervesenets kontroll under bruk består i periodisk kontroll og godkjenning av måleredskaper. For de fleste automatiske vekter som benyttes i fiskeriindustrien er gyldighetsperioden for Justervesenets godkjenning 1 år. For ikke-automatiske vekter og målekar for fisk er gyldighetsperioden 3 år. Justervesenet gjør i dag bare unntaksvis (enkelte fellesaksjoner med andre myndigheter) tilsyn utover periodisk kontroll.

Ved en kontroll gjennomført av Justervesenet, settes en plombering på måleredskapet. Plomberingen monteres slik at den må brytes dersom vekten skal repareres eller forsøkes manipulert.

I tillegg til den periodiske kontrollen foretar Justervesenet oppfølgingskontroll ved bortfall av godkjenning som følge av for eksempel reparasjon eller plombebrudd. Det er bruker av måleredskapet som er ansvarlig for at oppfølgingskontroll blir rekvirert. Etter dagens regelverk kan bruker benytte måleredskapet når oppfølgingskontroll er rekvirert.

[20] Ikke-automatiske vekter er underlagt krav også ved enkelte andre bruksformål enn økonomisk oppgjør.

Justervesenet gjør i dag ingen kontroll av vekter som benyttes på fartøy. Justervesenet har bare i begrenset omfang foretatt godkjenninger før salg av slike vekter. Det er gitt noen få typegodkjenninger til marinevekter med basis i OIML[21] rekommandasjon som benyttes for godkjenning av landbaserte vekter.

4.3 Fiskeridirektoratet

4.3.1 Regelverk

Det finnes en mengde regelverk som setter krav til fiskeriindustrien og regulerer fiskeridirektoratets virksomhet. I dette avsnittet omtales kun de lover og forskrifter som anses mest relevant for denne utredningen.

Havressurslova regulerer all fangst og annen utnytting av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale. For å sikre at fangsten og annen utnytting skjer i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven, gjelder loven også for andre tiltak i forbindelse med fangst, som for eksempel omlasting, levering, landing, mottak, transport, oppbevaring, produksjon og omsetning.

Forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk fastsetter at ved landing av fangst i Norge skal den som leverer og den som mottar fangst fylle ut og signere en landings- eller sluttseddel, der art og kvantum med videre skal være utfylt. Denne seddelen skal signeres av begge parter før det leverende fartøyet forlater anlegget og er ett av de grunnleggende elementene i seddelsystemet og ressurskontrollen. I henhold til forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk § 3 menes det med landing:

"[…] alle tilfeller der fisk losses fra fiskefartøy, herunder overføring fra et fartøy til et annet. Med landing menes også videre lossing av fisk fra fartøy som transporterer fisk, så som kjøperfartøy, transportfartøy, produksjonsfartøy med videre. Med landing menes også opptak av fisk fra lås/ steng samt opptak direkte fra annet fartøys fiskeredskap dersom dette er tillatt

Med den som lander menes i denne forskrift den ansvarshavende ombord på fartøyet som losser fisk, uansett om det er fra fiskefartøyet eller annet fartøy."

Forskriften fastsetter også veieplikt, som innebærer at enhver som mottar fisk skal ha egnet vekt godkjent av Justervesenet. Det følger videre av § 7 at slik vekt skal ha display eller tilsvarende tydelig avlesningsmulighet plassert ved vekten. Den som lander skal til enhver tid ha uhindret adgang til vekten og veid kvantum skal kunne avleses direkte.

Ved landing i utlandet eller til utenlandsk fartøy er den som lander ansvarlig for at fisken veies. Plikten til å ha vekt som er godkjent av Justervesenet gjelder dermed bare for landbaserte mottak og norske fartøy som mottar fisk (kjøpefartøy og transportfartøy).

Forskrift om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy fastsetter at norske fartøy (i hovedsak fiskefartøy) skal sende meldinger til Fiskeridirektoratet om fiskestart, fangst, havneanløp, omlasting og avslutning av fiske. Meldingen skal blant annet omfatte kvantum. Fiskefartøy har ingen veieplikt.

Forskrift om utlendingers fiske og fangst i Norges økonomiske sone og landing til norsk havn, hjemlet i lov om Norges økonomiske sone, fastsetter bestemmelser om vilkår for og tildeling

[21] Se ordforklaring i vedlegg 2

av fisketillatelse, og om rapporteringsplikt om blant annet kvantum fordelt på fiskesort i kilo rund vekt (levende vekt). Rapportering går til Fiskeridirektoratet. Fangstmeldingenes opplysninger om kvantum vil være estimert mengde.

4.3.2 Tilsyn

Fiskeridirektoratets ansvar for ressurskontroll omfatter ulike oppgaver som kaikontroll, omsetningskontroll, sjøkontroll, satellittovervåking, overvåkingstjenesten for fiskefelt, generell saksbehandling med videre. Direktoratet har også ansvaret for kvotekontrollsystemet av både utenlandske og norske fartøy. Utenlandske styresmakter har, etter overenskomst, kontrollansvaret når norske fartøyer leverer fangst i utlandet. Det er en gjensidig utveksling av informasjon mellom de samarbeidende statene på dette området.

Ved og etter landing av fangsten retter kontrollpliktene seg både mot de som leverer fangsten og de som mottar fangsten. Dette skal sikre kontroll med ressursuttaket og at dette har skjedd i medhold av gjeldende regelverk og kvoter. Utfylling av fangstdagbok og landings- og sluttseddel er av de viktigste pliktene og hovedformålet er å dokumentere ressursuttaket.

Under selve landingen kan det holdes landingskontroll, det vil si at hele lossinga blir kontrollert og kvantumet sammenlignet med det som er ført i fangstdagboka.

Etterfølgende kontroll skjer etter at landings-/sluttseddelen skal være ferdig utfylt, det vil si etter at fisker har reist fra mottaksstedet. Etterfølgende kontroll kan være en ren kvantumskontroll der mengden fisk blir sammenlignet med det som er ført på landings-/sluttseddelen. Det kan også være en omsetningskontroll der alle opplysinger som finnes i bedriften og andre steder om hvor mye fisk som er produsert av en bestemt bedrift i en bestemt periode, blir kontrollert.

I de senere år har Fiskeridirektoratet av kontrolltaktiske grunner begynt med eksportkontroll i nært samarbeid med Toll– og avgiftsdirektoratet og Skattedirektoratet. Potensielle overtredere må derfor ta hensyn til at de kan bli kontrollert helt frem til det tidspunkt varene losses i utlandet og ved lagring i utlandet.

Fiskeridirektoratet kontroller mellom 1,5 og 2,5 % av alle landinger.

4.4 Kystvakten

4.4.1 Regelverk

Kystvaktloven gir Kystvakten hjemmel til å utøve kontroll for en rekke statlige etater. Kystvaktens tjenestemenn har militær myndighet, kontrollmyndighet og politimyndighet. I tillegg har Kystvakten en påtalemessig rolle når de foretar etterforsking og anvender tvangsmidler.

Lovens stedlige virkeområde er i indre farvann og sjøterritoriet, tilstøtende sone, økonomisk sone, på kontinentalsokkelen og utenfor norsk jurisdiksjon med de begrensninger som følger av folkeretten.

4.4.2 Tilsyn

Kystvakten har hovedansvaret for ressurskontrollen til havs. Kystvaktens ressurskontroll er primært rettet mot den norske og utenlandske havgående fiskeflåten. Det legges vekt på å være tilstede der flåtekonsentrasjonen og uttaket er stort. Det gjennomføres hyppige

inspeksjoner for å kartlegge hva som tas opp av havet. Det legges vekt på kontroll med at det ikke foregår fiske i områder som er stengt, og på kontroll med ulovlig fiske i grenseområdene, og med at det ikke rapporteres fangst fra andre soner og områder enn der den er tatt.

Kystvakten disponerer en variert flåte av fartøyer, fly og helikoptre. Kystvakten kontrollerer fangstmengden i forhold til fangstrapporter. Fangstrapportene angir kvantum i estimerte tall. Kystvakten benytter bismervekter ved kontroll av fangstmengden.

I 2005 ble det gjennomført kontroll av i underkant 3000 båter. Over 60 % av inspeksjonene gjaldt utenlandske fartøy. Kontroll av kystfiske og sesongfiske utføres i samarbeid med fiskeridirektoratet.

4.5 Salgslagene

Råfiskloven regulerer at det skal være omsetningsmonopol for fisk i førstehånd, det vil si salg fra fisker til godkjent mottaksanlegg. Monopolet er ved lov tillagt de seks fiskesalgslagene[22], som eies av fiskerne. Formålet er å sikre at salgslagene har herredømme over den fisk som norske fiskere fanger og fisk som utenlandske fiskefartøyer bringer til landet, for derved å gjøre dem i stand til å organisere førstehåndsomsetningen på best mulig måte.

Salgslagene har også en viktig rolle i forhold til ressurskontroll. Salgslagenes oppgave er kontroll av landings- og sluttsedler, påse at de formelle sidene ved utfylling av sedler er ivaretatt, og at registrerte opplysninger er korrekte.

Ved siden av denne dokumentkontrollen utfører salgslagene i noe utstrekning operativ kontroll på kaikanten med landing av fangster. Dette kan være landingskontroll i samarbeid med Fiskeridirektoratet. Salgslagene kan også foreta systemkontroll av at veiesystemer er godkjent og plombert av Justervesenet.

Salgslagene rapporterer alle irregulære forhold som avdekkes videre til Fiskeridirektoratet som står for den videre saksbehandling.

4.6 Tollvesenet

Det er en rekke bestemmelser som regulerer deklarasjonsplikten og oppkreving av toll og ulike avgifter og gebyrer ved landing og annen import fisk og ved eksport. De viktigste regelverkene er tolloven, tollforskriften og forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiksеksport.

Fisk er ikke tollbelagt ved innførsel. Tolletatens kontroller dreier seg derfor mest om eksport. Norskfanget fisk oppnår lavere toll hos frihandelspartnere (EU med flere), dersom eksportør utsteder eller får utstedt et opprinnelsesbevis. En stor del av eksportkontrollen handler derfor om å verifisere utstedte opprinnelsesbevis, men det kontrolleres også at øvrige opplysninger er korrekte og at fiskepartier som går til utlandet faktisk deklareres for Tollvesenet.

Tolletaten foretar risikostyrte dokumentkontroller på inn- og utførselsdeklarasjonene i tilknytning til deklarering. Det foretas også fysiske inspeksjoner av utvalgte varepartier. I tillegg utføres det virksomhetskontroller, som i hovedsak er regnskapskontroller i bedrifter.

[22] Norges Råfisklag, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag, Vest-Norges Fiskesalgslag, Rogaland Fiskesalgslag, Skagerakfisk og Norges Sildesalgslag

5 PROBLEMOMRÅDER OG MÅLSETNINGER

5.1 Generelt

Problemområdene rundt målinger i fiskeindustrien knytter seg til spørsmålet om det foretas målinger der det er riktig å måle, om de målingene som foretas er tilstrekkelige nøyaktige og om måleresultatene legges til grunn for økonomiske oppgjør og rapportering i forhold til ressursforvaltning.

Prosjektgruppen har vært i kontakt med Fiskeridirektoratet, Kystvakten, Norges Råfisklag og Norges Sildesalgslag som alle opplyser at de opplever ulik grad av problemer knyttet til måleresultatene i fiskeindustrien. Justervesenets erfaring med kontroll av måleredskaper i fiskeriindustrien bekrefter også at det oppstår feil i måleresultatene enten utilsiktet eller som følge av tilsiktet juks.

5.1.1 Feilstatistikk for vekter i fiskeriindustrien

De fleste vektene som benyttes innen fiskeriindustrien ligger innenfor et akseptabelt nivå, men de vekttypene som brukes til innveiing av fisk ved landing og utveiing av fisk ved førstegangsomsetning, det vil si de vektene hvor det går størst omsetning pr. vekt (sorteringsvekter, merkevekter og transportbåndvekter) ligger i midlertidig utenfor et akseptabelt nivå. På grunn av den store mengden fisk som går over disse vektene, vil selv små feil kunne utgjøre et betydelig verdimessig omfang.

Tabellen under viser feilprosent, i 2007, for hver redskapstype som benyttes i fiskeriindustrien.

Type måleredskap	**Antall måleredskap**	**Antall feilet måleredskap**	**Prosent feilet måleredskap**
Automatisk fyllemaskiner	173	9	5,2
Automatisk summerende beholdervekter	36	0	0
Automatisk sorteringsvekter	243	21	8,6
Automatisk merkevekter	28	7	25,0
Automatisk sjekkvekter	24	3	12,5
Automatisk transportbåndvekter	55	6	10,9
Ikke-automatisk små vekter	3259	116	3,6
Ikke-automatisk mellomstore vekter	631	28	4,4

5.2 Problemområde 1: Utilsiktede feil i forbindelse med målinger

5.2.1 Innledning

I dette avsnittet omtales forhold som kan medføre utilsiktede feil i forbindelse med målinger og anvendelse av måleresultatet.

Problemene som er beskrevet i dette avsnittet er basert på erfaringer fra der det i dag gjøres kontroll av vektene, og er derfor i utgangspunktet relevant for landbaserte mottak.

5.2.2 Feil ved plassering og bruk av vekter.

En forutsetning for riktige måleresultater er at måleredskapet plasseres riktig og brukes riktig.

Plassering av vektutstyret er av betydning for om veieresultatet blir riktig. Det er avgjørende at bevegelser i vekten, for eksempel av veieplaten, transportbåndet eller det som skal veies, ikke blir forhindret eller forsterket på noen måte. Typiske problem er at det er for lite plass rundt veieplaten slik at denne blir forhindret i fri bevegelse av tilstøtende ting. Da vil vekten vise lavere verdi enn det reelt er på veieplaten. I praksis oppstår ofte slike problemer der hvor for eksempel klaringen fra bakken og opp til veieplaten er så liten at fremmedlegemer kan kile seg inn under vekten.

Det er også viktig at vektene brukes riktig, slik at de forutsetningene som ligger til grunn for et nøyaktig veieresultat er til stede. Dette forutsetter at vektoperatørene har kompetanse på den typen vekt de bruker.

Typiske feil ved bruk av vekter er feil eller unnlatelse i forhold til å nullstille vekten, å benytte feil taraverdi for emballasje eller å ikke passe på at det som skal veies ligger rolig på vekten. Bruk av vekter utenfor de fastsatte minimums- og maksimumsbegrensninger kan også medføre feil. Alle disse eksemplene kan medføre betydelige feil i veieresultatet.

5.2.3 Slitasje, uhell og ytre faktorer

I et produksjonslokale er det alltid en risiko for at man ved uhell vil skade måleredskap slik at dette enten viser feil resultat eller slutter å virke. Etter en hvis tid vil alt produksjonsutstyr inkludert måleinstrumenter også kreve vedlikehold som følge av slitasje.

Maskiner, prosesser og vanlig drift skaper støy som kan påvirke måleredskapets nøyaktighet. Disse faktorene skal det tas hensyn til ved typeprøving av instrumentene, men man kan ikke utelukke en negativ effekt på målingen.

Vekter i fiskeindustrien står ofte i et miljø som kan påvirker vekten og over tid veieresultatet. For eksempel kan saltvann føre til rust/korrosjon som medfører at veieceller og elektronikk etter en stund begynner å svikte eller gi feil i overføring av veiesignal. Vann i veiesystemet er også en påvirkende faktor. Bruk av høytrykksspyler ved rengjøring av vekter kan ofte føre til vanninntrengning og feil.

5.2.4 Service, reparasjon og plombebrudd.

Dersom det oppstår feil eller stans i vekten, kan vektoperatør eller et servicefirma bli nødt til å bryte plomben for å kunne fortsette veieprosessen. Innstillingene i vekten kan da bli forstyrret slik at vekten viser feil veieresultat. Det er i dag tillatt å bruke vekten etter plombebrudd så sant man rekvirerer oppfølgingskontroll fra Justervesenet. Dermed kan vekten brukes med feil inntil Justervesenet kommer på kontroll.

Fiskeridirektoratet har ved flere anledninger påpekt at muligheten til å bruke vekt etter plombebrudd representerer et stort problem, da det medfører at det stadig brukes ukontrollerte vekter. Partene vet at vekter brukes uten at de er kontrollert og tilliten til måleresultatene svekkes.

Fiskeridirektoratet har fremhevet at det ofte går for lang tid fra kontrollen er rekvirert til Justervesenet kommer på oppfølgingskontroll. Den mulige feilen i vekten kan, på grunn av de store mengdene som ofte går over vekten, ha stor betydning for det økonomiske oppgjøret for partene og myndigheter/salgslag. For at Justervesenets kontroll skal være mest mulig kostnadseffektiv, utføres det meste av kontrollen i såkalte seriereiser etter

forhåndsbestemte ruter. Dette begrenser Justervesenets mulighet til å foreta raske oppfølgingskontroller.

5.2.5 Visning av måleresultat

Det kvantum som veies vises gjerne i et display på vekten. Ved bruk av transportbåndvekter er det krav om et fjerndisplay slik at fisker som leverer fisk kan se displayet. Da kan fisker bedre overvåke veieprosessen. Dette kravet er stilt av Fiskeridirektoratet og gjelder ikke ved bruk av andre typer vekter. Det kan dermed være et problem at fisker ikke kan følge veieresultatet når det brukes andre typer vekter enn transportbåndvekter.

5.2.6 Software knyttet til veiing / registrering og dataoverføring

Manuell overføring av veieresultat er alltid en potensiell feilkilde. Fra rundt 1995 er det blitt mer vanlig med automatiske vekter som er utstyrt med programmerbare mikroprosessorer. Disse vektene har mulighet til å kommunisere med andre eksterne dataenheter. Det er blitt vanlig å overføre veiedata til eksterne PC-er som har egne dataprogrammer eller databaser for innsamling av veiedata.

Det er en rekke problemstillinger knytte til software og kommunikasjon fra vekt til ekstern PC. Problemstillingene knytter seg til blant annet lagring av data, presentasjon av veiedata via PC og fakturering. PC-en har overtatt deler av vektens måletekniske funksjoner som oppsett av parametere, akkumulering av veiedata, visning av veiedata, utskrift av akkumulert veiedata og så videre. Dette kan gi økt risiko for feil og økt mulighet til å manipulere vekt og data. Det er også mulig å koble ut vekt eller telleverk og endre sekvenser for fylling/tømming av vekter slik at resultatet blir uriktig.

Vekter som er godkjent av Justervesenet i perioden 1970 til 2005, har ikke godkjent software. I 2005 ble det utarbeidet et harmonisert normativt dokument, kalt WELMEC[23] 7.2 som alle tekniske kontrollorgan bruker for typeprøving av måleinstrumenter med software.

Hensikten med softwaregodkjenning av vekter er å skaffe tillit til måleresultat som utarbeides av vekten selv uten at en tredjepart er permanent tilstede.

5.3 Problemområde 2: Tilsiktede feil i forbindelse med målinger

5.3.1 Innledning

I dette avsnittet omtales tilsiktede feil som kan forekomme i forbindelse med målinger og anvendelse av måleresultater. De forhold som er beskrevet over i avsnittet om utilsiktede feil, er forhold som også kan misbrukes dersom man ønsker å påvirke måleresultatet i en bestemt retning.

5.3.2 Fiskekriminalitet

Fiskerikriminalitet omfatter både økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet i form av dumping av fisk, under- og overrapportering av fiskefangst i forhold til gitte kvoter, svart salg av fisk med mer. Bekjempelsen av slik kriminalitet prioriteres høyt av Riksadvokaten og politiet.

Samarbeid mellom de ulike aktørene innen næringen (fiskere, rederier, mottak med mer) samt at det generelt er et lavt kontrollnivå innen næringen gjør at slik kriminalitet kan være vanskelig å oppdage. Fiskerikriminalitet kan gi store urettmessige økonomiske gevinster for den som fusker og påvirker i tillegg ressurskontrollen svært negativt.

[23] Se ordforklaring i vedlegg 2

5.3.3 Omfang av juks i fiskerinæringen

Det har i løpet av det siste tiåret vært avdekket enkeltsaker med til dels betydelige kvanta fisk holdt utenfor kvoteregistrering. De avdekkede kvanta i enkeltsaker varierte fra noen hundre kilo til flere tusen tonn. Vinning på en halv million kroner ved enkeltlanding er avdekket og mottaksanlegg har i løpet av de siste årene vedtatt bøter og inndragning av vinning – så langt opptil 2,7 millioner kroner.

Av det totale antallet inspeksjoner Kystvakta gjennomførte i 2004, medførte ca 15 % reaksjoner (advarsler, anmeldelser og oppbringelser), og i ca 2,2 % av inspeksjonene ble det avdekket alvorlige overtredelser.

Fiskeridirektoratet kontrollerer mellom 1,5 og 2,5 % av alle landinger. Årlig utfører fiskeriinspektørene ca 3600 kontroller, noe som medfører at oppdagelsesrisikoen er liten da det årlig er ca 400 000 enkeltlandinger i Norge fra norske og utenlandske fartøy til ca. 465 godkjente fiskekjøpere/mottaksanlegg. Av det totale antall kontroller i 2007 resulterte 16,8 % i ulike reaksjoner, herav 5,5 % til anmeldelse til politiet. Fiskeridirektoratet anslår at omfanget på kvotejuks kan være i størrelsesordenen 0 til 20 prosent av bokført fangst. Med en bokført førstehåndsverdi på over 10 milliarder kroner årlig indikerer dette kvoteomgåelser av et verdimessig betydelig omfang.

En rekke rettsavgjørelser viser at mange lovovertredelser baserer seg på feilrapportering (under- og overrapportering samt unndragelse av rapportering), bevisste feil i føring av fangstdagbok og feilmerking av fiskeemballasje. I enkelte tilfeller består også overtredelsen i at man manipulerer vektene slik at feil måleresultatet fremkommer. Kravet til aktsomhet er strengt og parten trenger ikke å ha utøvd forsett for å bli straffet i slike saker. Det er særlig to saker som kan trekkes frem hvor manipulering av vekter var et sentralt spørsmål i straffesaken: Global Herøysaken (28.2.2003) og Sunnmøre fiskeindustridommen (17.10.2003).

5.3.4 Fiskekriminalitet knyttet til målinger og måleresultater

Avhengig av hvilke måleredskaper som benyttes vil man på ulike måter kunne manipulere både måleredskapet og måleresultatet.

Det kan være flere motiver for at man ønsker å manipulere vektene. Det kan være at fiskeoppkjøperen ønsker å lure fiskeren ved å betale for mindre fangst enn det som er levert (bedrageri overfor fiskeren) eller fiskeren og fiskeoppkjøperen samarbeider ved at de registrerer en lavere eller høyere vekt for at det skal se ut som om det er fisket mer eller mindre enn det som er riktig (under- og overrapportering).

Justervesenet og de andre kontrollinstansene, herunder Fiskeridirektoratet og fiskesalgslagene, har oppdaget ulike variasjoner av at vektsystemene har blitt direkte manipulert. Dette har blant annet vært gjort ved plombebrudd hvor man har manipulert dataene ved å flytte nullpunktet og utnyttet svakheter ved tara(emballasje)funksjonen. Utkobling av telleverk samt hindring i vektens frie bevegelse ved å sette inn en kile eller lignende er også blitt oppdaget.

5.3.5 Justervesenets mulighet til å oppdage manipulering av måleinstrumenter i fiskeriindustrien.

Det er ikke praktisk gjennomførbart eller hensiktsmessig å sikre seg mot alle måter å manipulere et måleresultat i en vekt.

Justervesenet gjør i dag bare ordinær periodisk kontroll. Denne kontrollen er varslet, og egner seg ikke så godt til å avdekke manipulering og juks.

Justervesenets kontroll er knyttet til selve måleredskapet, noe som kan være en begrensning i forhold til å avdekke manipulering, forsøk på manipulering og spor etter manipulering.

Som omtalt under problemområde 1, så er det anledning til å bruke en vekt etter plombebrudd dersom oppfølgingskontroll er rekvirert. Da man ikke har noen mulighet å fastslå når plombebruddet har skjedd kan det kjøres med manipulert vekt en god stund før feilen oppdages av myndighetene. Dette kan medføre store utslag i de økonomiske oppgjørene og påpekes av spesielt Fiskeridirektoratet som et stort problem som også påvirker tilliten til måleresultater i fiskeriindustrien generelt.

5.4 Problemområde 3: Manglende/feil måling ved landing og økonomisk oppgjør på fartøy innefor NØS

5.4.1 Generelt

Der det foregår et økonomisk oppgjør med vekter ombord på norske fartøy er vektene underlagt krav etter dagens regelverk. I de tilfeller fisken landes til et fartøy, har fartøyet etter dagens regelverk veieplikt. Vektene har bare i meget begrenset omfang vært godkjent for salg av Justervesenet. Til tross for at det er krav til vektene som benyttes på norske kjøpefartøy, transportfartøy og produksjonsfartøy, gjør Justervesenet i dag ingen kontroll under bruk. Årsaken til dette har både vært utfordringer i forbindelse med kontroll på fartøy og teknologiske utfordringer knyttet til marine vekter.

Moderne veieinstrumenter er basert på kraftsensorer (veieceller). Disse påvirkes av akselerasjonskraft, noe som kan forårsake feil. Vekter ombord på fartøy er utsatt for bevegelse i alle romretninger og dette påvirker vektens plattform og dermed svekkes veieprosessen i stor grad.

Det finnes i dag produsenter av marine vekter som håndterer disse utfordringene, slik at kravene til godkjente marine vekter nå kan håndheves.

Noen typer vekter har behov for hyppig kalibrering i sjø, hvilket innebærer at de ikke kan plomberes. Dette forutsetter at kontroll og godkjenning under bruk til en viss grad må tilpasses de teknologiske utfordringene med plombering av marine vekter.

5.4.2 Økonomiske oppgjør basert på målinger foretatt ombord på fartøy

Det skjer flere økonomiske oppgjør på fartøy i fiskeriindustrien. Innenfor omfanget av denne utredningen er følgende økonomiske oppgjør knyttet til mengde fisk:

1. Økonomisk oppgjør der kjøpefartøy, transportfartøy og produksjonsfartøy tar imot fisk fra andre fartøy.
2. Økonomisk oppgjør av avgifter til myndigheter der fisken omsettes første gang til et kjøpefartøy.
3. Økonomisk oppgjør for kjøper/sluttbruker der produksjonsskip bearbeider fisken til ferdig produkt (filetering).

For at produksjonsfartøyene skal kunne ta imot fisk fra andre, må de først ha fylt hele sin egen kvote. Det forekommer derfor sjelden at produksjonsfartøyene tar imot fisk fra andre fartøy.

Der produksjonsfartøy bare sløyer og fryser fisken er vektresultatene først og fremst aktuelle i forhold til sortering av fisk etter størrelse. Vektresultatet benyttes til auksjonsopplysninger for kjøper. Den frosne fisken vil i slike tilfeller bli veid og bearbeidet på land, og det økonomiske oppgjøret baseres på veiingen som foretas på landbaserte mottak. Veiing om bord på produksjonsfartøy som bearbeider fisken til ferdig produkt (filetering) er tilknyttet et økonomisk oppgjør ved at fisken pakkes og mengdeangivelsen på pakningen legges til grunn for det økonomiske oppgjøret mellom fartøyet og kjøper eller eventuelt sluttbruker.

Det anses som et problem at ikke-godkjente vekter benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør mellom partene og for avgifter til myndigheter.

5.4.3 Landings- og sluttsedler basert på målinger som foretas ombord på fartøy

Plikt til utfylling av landings- og sluttsedler[24] utløses når fisken overføres fra et fiskefartøy til et annet fartøy. Der fisken landes uten at den omsettes skal landingsseddel utfylles, og når fisken omsettes skal sluttseddel utfylles. Der fisken omsettes ved landing, utfylles sluttseddel direkte. Ved landing og omsetning gjelder det i henhold til Fiskeridirektoratets regelverk, en veieplikt[25], som medfører at det skal benyttes vekter godkjent av Justervesenet som grunnlag for mengdeopplysningene på sedlene. Justervesenet gjør som nevnt tidligere ingen kontroll av vekter ombord på fartøy i dag.

Der transportfartøy tar imot fisk fra andre, vil det foregå en ny veiing når fisken omsettes, som legges til grunn for opplysninger om mengde på sluttseddelen. Når fangsten landes og omsettes til et kjøpefartøy, utløses plikten til å utfylle sluttseddel, som er det siste dokumentet som legges til grunn i ressursforvaltningen.

På transportfartøy og kjøpefartøy brukes det i noe utstrekning målekar. Målekar angir mengden i volum, mens både de økonomiske oppgjørene og landingsopplysningen er basert på vekt. Ved en omregning fra volum til vekt, vil denne metoden innebære usikkerhet spesielt i forhold til store fisk. Behovet for mer nøyaktige måleresultater ved mottak av fisk var årsaken til at Fiskerdirektoratet innførte veieplikt i disse tilfellene. Den anses på denne bakgrunn som problematisk at det benyttes volummåling som en målemetode ved mottak av fisk på fartøy.

Det anses som et problem at måleresultater fra målekar og fra måleredskaper som ikke er kontrollert og godkjent av Justervesenet benyttes som grunnlag for landings- og sluttsedler.

5.5 Problemområde 4: Manglende måling som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker

Fiskefartøy med lengde på over 15 meter har plikt til å føre fangstdagbok. Norske fartøy over 21 meter vil bli pålagt elektronisk rapportering av fangstopplysninger fra 1. april 2010, mens fartøy over 15 meter vil bli pålagt elektronisk rapportering fra 1. januar 2011.[26] Alle utenlandske fartøy er pålagt rapportering (ikke påkrevd med elektronisk) av fangstopplysninger, herunder fangstmengde, ved fiske i NØS.[27] Fangstmengden i fangstdagbøker og fangstrapporter vil i de fleste tilfeller være et estimat. Det foregår verken økonomisk oppgjør eller landing på fiskefartøyene. De er dermed ikke pålagt å ha vekt og eventuelle vekter er ikke underlagt krav etter dagens regelverk.

[24] Se ordforklaring i vedlegg 2
[25] Se pkt. 4.3.1
[26] Jf. forskrift om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy
[27] Jf. forskrift om utlendingers fiske og fangst mv. i Norges økonomiske sone og landinger til norsk havn.

Det følger av internasjonalt regelverk at et lands fiskeristatistikk skal baseres på landet vekt, og informasjon om fangstmengde fra fiskefartøy blir i statistikksammenheng bare brukt som et supplement til landingsopplysninger. For utenlandske fartøy som fisker i NØS, er det flaggstatens fiskeristatistikk over landet vekt omregnet til levende vekt som benyttes i beregningene av fiskebestanden, og dermed som grunnlag for neste års kvote.

Informasjon om fangstmengde fra fiskefartøyene brukes som grunnlag for Kystvaktas kontroll opp mot fangst i lasterommet. Fangstrapportene brukes dessuten som grunnlag for å vurdere om kvoten er overskredet og dermed om fisket for det enkelte fartøy skal stanses. Fangstdagbøker gir i tillegg viktig informasjon om fangstområder, utviklingen i fangsteffektivitet etc.

Da det er fastsatt at det er mengden landet fisk som skal legges til grunn for bestandsberegning og kvotefastsettelse, er det ikke nødvendigvis problematisk at angivelsene av fangstmengde om bord på fiskefartøyene er estimert mengde. Det er likevel visse utfordringer knyttet til bruk av landingsopplysningen, som kan avhjelpes dersom disse opplysningene hadde vært supplert med mer nøyaktige mengdeangivelser fra fartøy.

En av utfordringene ved at det benyttes mengdeangivelser fra landing i grunnlaget for kvotefastsettelsen, er at det i de fleste tilfeller nødvendiggjør bruk av omregningsfaktor ettersom kvotene fastsattes i forhold til rund (levende) vekt, mens det ofte vil være sløyd fisk som landes. Omregningsfaktorene er i seg selv en kilde til usikkerhet. Denne utfordringen gjelder likevel ikke for pelagisk fisk til konsum som landes på landbaserte mottak, der denne veies fortløpende i rund tilstand.

En annen utfordring er at spesielt hvitfisk i en del tilfeller er fryst og pakket ved landing, slik at det i tillegg omregning til rundt vekt, må gjøres fradrag av vann/is og emballasje for å kunne angi fiskens runde vekt.

Utfordringen i forhold at det benyttes mengdeangivelse ved landing som grunnlag for kvotefastsettelsen er enda større for produksjonsfartøy som bearbeider fisken ombord på fartøyet frem til ferdig produkt. Det vil da være filetert fisk som landes og ikke den mengden rund fisk som ble tatt.

Innenfor NØS gjelder det utkastforbud. Utenlandske fartøy som skal lande fisk fra NØS til utlandet, kan kaste ut fisk når de har forlatt NØS. Mengden landet fisk, vil dermed ikke nødvendigvis representere mengden tatt fisk.

Utfordringene knyttet til at det i kvotefastsettelsen tas utgangspunkt i landet vekt, vil kunne avhjelpes ved å supplere disse mengdeopplysningene med mengdeopplysninger fra fangstdagbøker og fangstrapporter fra fiskefartøyene. Dette gjøres i dag ved at den estimerte fangstmengden fra fiskefartøyene inngår i data som analyseres av Havbruksinstituttet. Beregningen av bestandsnivået er komplisert, og det er noe usikkert for Justervesenet hvilke konsekvenser feil i estimatene vil få i denne beregningen. Havbruksinstituttet vurderer selv kvaliteten på fangstdataen, og kan ta høyde for at den angitte mengden er estimat. Justervesenet er kjent med at det er utviklet Fish Flow Meter i forskningsprosjekt med sikte på å måle biomassen som pumpes om bord i fartøyet for pelagiske arter som sild og makrell. Dette tyder på at det er visse utfordringer knyttet til usikkerheten i estimatene, og at det er ønskelig med sikrere mengdeangivelser.

I tillegg til at mengdeangivelser i fangstdagbøker og fangstrapporter brukes som supplement til landingsopplysninger i kvotefastsettelsen, benyttes fangstrapportene til å vurdere stansing av fisket i forhold til de konkrete kvotene som fartøyene har blitt tildelt. Dersom et fiskefartøy underestimerer kan dette medføre overfiske, og dersom et fiskefartøy overestimerer, kan fisker lide et økonomisk tap ved at fisket stoppes før kvoten er nådd. Det antas likevel at feil i

denne mengdeangivelsen i noen grad kan avdekkes ved hjelp av etterfølgende bestandsberegning, slik at det kan kompenseres for et eventuelt overfiske/underfiske ved neste års totale kvote. Feilestimering kan likevel medføre økonomiske tap hos den enkelte fisker.

At fiskefartøyene estimerer fangstmengden, gjør det vanskeligere å ansvarliggjøre fiskerne i forhold til overfiske. Det pekes her på at feil i angivelsen må overstige 10 % før det vil være straffbart. Dersom det ble foretatt målinger, vil man kunne kreve en større nøyaktighet, og dermed i større grad ansvarliggjøre fiskerne.

Så lenge det er fastsatt at det er fiskens vekt ved landing som skal benyttes i bestandsberegning og dermed kvotefastsettelse, er det ikke nødvendigvis problematisk at mengdeangivelsen i fangstdagbøker og fangstrapporter er estimerte. Det er likevel noen utfordringer knyttet til bruk av landingsopplysninger i kvotefastsettelsen som tilsier behov for supplerende opplysninger fra fiskefartøyene. Jo sikrere mengdeangivelsene fra fiskefartøyene er, jo større nytte kan man gjøre av dem som supplement til landingsopplysninger i kvotefastsettelsen.

5.6 Målsetninger

Ressursforvaltningen og de økonomiske oppgjørene er i fiskeriindustrien basert på fangstmengden. At måleredskapene i industrien fungerer korrekt er en viktig forutsetning for korrekt oppgjør og korrekt beslutningsgrunnlag. Utredningen av problemområdene viser at feil i grunnlaget for økonomiske oppgjør og ressursforvaltning kan forekomme på grunn av tilsiktede og utilsiktede feil ved måleredskapene eller ved at det ikke benyttes godkjente måleredskap.

Delmål for å imøtekomme de ulike problemområdene i fiskeindustrien:

- Bidra til at tilstrekkelig nøyaktige måleresultater benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør mellom partene
- Bidra til at tilstrekkelig nøyaktige måleresultater benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør for myndigheter og salgslag
- Bidra til at tilstrekkelig nøyaktige måleresultater benyttes som grunnlag for landings- og sluttsedler
- Bidra til at en mer nøyaktig mengdeangivelse av fangst fra fiskefartøy legges til grunn for fangstrapporter og fangstdagbøker

Dette kan sammenfattes til 2 hovedmålsetninger som ønsker løst under forutsetning om effektiv bruk av samfunnets ressurser:

- **Bidra til en bedre ressursforvaltning av fisk**
- **Bidra til korrekt økonomisk oppgjør i fiskeriindustrien**

Like konkurransevilkår og tillit til fiskeriindustrien er ikke fremhevet som målsetninger i denne utredningen, men det er lagt til grunn ved vurdering av tiltak og tiltakspakker at dette også er nytteeffekter for samfunnet.

6 MULIGE TILTAK

6.1 Innledning

I dette kapitlet beskrives mulige tiltak som kan iverksettes for å bidra til oppnåelse av målsetningene som er definert i avsnitt 5.6.

6.1.1 Hvor kan tiltak iverksettes

Avgrensningen av utredningen i avsnitt 2.4 setter rammene for hvor tiltak vurderes innført.

Det kan foretas en grovinndeling av fisken som fanges i NØS ut i fra hvor den landes og hvor det økonomiske oppgjøret foregår.[28] Denne inndelingen viser hvor de mulige tiltakene kan innføres.

- På landbaserte mottak
- På fartøy

Det tas utgangspunkt i denne inndelingen, fordi problemområdene er forskjellig for landbaserte mottak og for fartøy. Det er også ulikheter i dagens krav og kontroll på landbaserte mottak og fartøy.

Det foretas en mengdeangivelse på fiskefartøyene som skiller seg fra de forannevnte områdene ved at mengdeangivelsen ikke benyttes i økonomisk oppgjør og heller ikke direkte i ressursforvaltningen. Mulige tiltak i forhold til mengdeangivelser på fiskefartøy behandles derfor for seg.

6.1.2 Hvilke tiltak kan iverksettes

Utredningens formål er å vurdere behovet for endringer i det måletekniske regelverket og tilsynet. Tiltakene som kan iverksettes på det måletekniske området er tiltak knyttet til måleredskap, målinger og måleresultater, herunder krav til at det skal benyttes bestemte målemetoder og måleredskaper samt sikring av måleresultatene.

6.1.2.1 Måleinstrumentdirektivet og direktiv om ikke-automatiske vekter

Direktiv 2004/22/EF om måleinstrumenter (MID) setter begrensninger for hvilke nasjonale krav som kan stilles til instrumentene som omfattes av MID. Dette direktivet er implementert i norske forskrifter for utvalgte instrumentgrupper. Alle automatiske vekter som benyttes i fiskeriindustrien er omfattet av MID. Det kan dermed ikke settes *andre* krav til selve vekten enn de som følger av direktivet. Det kan heller ikke innføres krav under bruk som innebærer en handelshindring i forhold til instrumenter som er godkjent etter MID.

Hvilke krav som skal gjelder for ikke-automatiske vekter er regulert i direktiv 90/384/EØF om ikke-automatiske vekter (NAWI).

6.1.2.2 Lov om målenheter, måling og normaltid

En utfordring i forhold til vekter som benyttes ombord på fartøy er at Norge bare har begrenset jurisdiksjon utenfor territorialgrensen. Lov om målenheter, måling og normaltid og bestemmelser fastsatt i medhold av denne loven kan ikke håndheves for utenlandske fartøy utenfor territorialgrensen. Dersom det skal innføres krav til vekter ombord på utenlandske fartøy, må dette fastsettes med hjemmel i lov om Norges økonomiske sone. Alternativ kan det være en mulighet at kravene fastsettes i den enkelte dispensasjon/tillatelse som gis til utenlandske fartøy for å fiske eller ta imot fisk i NØS.

[28] Som vist i Figur 3

Lov om målenheter, måling og normaltid gir hjemmel til at det kan fastsettes til hvilke bruksformål det skal gjelde krav til måleredskaper, målinger og måleresultat. For de fleste redskapstyper er det i dag bare krav dersom måleresultatet brukes som grunnlag for økonomisk oppgjør. Loven gir videre hjemmel til å fastsette krav til bruk av særskilte måleredskaper og målemetoder for bestemte bruksformål. Forutsetningen for at det skal kunne kreves bruk av særskilte måleredskaper og målemetoder for et bestemt bruksformål, er at det faktisk blir foretatt målinger til disse bruksformålene. Det kan ikke fastsettes med hjemmel i lov om målenheter, måling og normaltid at det *skal* foretas måling. Loven skal ivareta ulike interesser som berøres av målingen, det er naturlig at dersom en interesse tilsier at det må foretas målinger, bør dette kravet hjemles i ett regelverk som ivaretar denne interessen særskilt.

6.1.3 Mulige tiltak

I punkt 6.2 omtales mulig tiltak som kan iverksettes i forhold til økonomiske oppgjør og landing på landbaserte mottak. I punkt 6.3 omtales tiltak som kan iverksettes i forhold økonomiske oppgjør eller landing på fartøy innenfor NØS. I punkt 6.4 omtales mulige tiltak som kan iverksettes i forhold til mengdeangivelser på fiskefartøy.

Måleresultatene i fiskeriindustrien er viktig for korrekt økonomisk oppgjør for fisker, mottak og for myndighetene. Måleresultatene er dessuten viktige i ressursforvaltningen. Krav til måleredskapene under salg og under bruk, sikrer at måleredskapene er måleteknisk gode. Dette er helt avgjørende for å oppnå tilstrekkelig nøyaktige måleresultater, slik at å fjerne kravene til måleredskapene ikke er vurdert som et aktuelt tiltak.

I fiskeriindustrien er det lav utskiftningsrate for de automatiske vekter i den forstand at det er sjelden at hele måleredskapet skiftes ut. I stedet bytter man ut enkelte komponenter av måleredskapet ved behov. Av denne grunn vil alle nye krav omfatte måleredskaper som allerede er i bruk.

Tiltakene gjelder vekter fordi dette per i dag er det eneste realistiske alternativet. Dersom det besluttes at disse tiltakene skal gjennomføres, bør kravet utformes uavhengig av teknologi.

6.2 Økonomiske oppgjør og landing av fisk på landbaserte mottak

6.2.1 Innledning

I dette avsnittet omtales mulige krav som kan innføres i forhold til fisk som landes på landbaserte mottak og i forhold til økonomiske oppgjør på landbaserte mottak. Tiltakene sikter på å løse problemene som er beskrevet under problemområde 1 og 2.

I dette avsnittet omtales også mulige tilsynsordninger som kan iverksettes for å bidra til å løse problemene beskrevet i kapittel 5 og for å sikre etterlevelse av tiltakene beskrevet i dette avsnittet.

6.2.2 Krav til egnethet, bruk, installasjon, omgivelser og vedlikehold

Dette tiltaket må sees i sammenheng med problemene omtalt i pkt. 5.2.2 og pkt. 5.2.3 om blant annet plassering, bruk og slitasje.

I lov om målenheter, måling og normaltid § 10 er Justervesenet gitt hjemmel til i forskrift eller enkeltvedtak å fastsette nærmere krav til bruk, installasjon, vedlikehold og omgivelser dersom det kan påvirke det måleresultatet som kan fremskaffes ved bruk av et måleredskap.

Innen fiskeriindustrien benyttes ulike typer måleredskap til ulike produkter. Det vil derfor være en utfordring å innføre konkrete krav til bruk, installasjon, vedlikehold og omgivelser som skal gjelde generelt for alle typer måleredskap som benyttes i fiskeriindustrien. Tiltaket vil derfor innebære at det innføres generelle krav, som forutsetter vurderinger i det enkelte tilfellet.

Tiltaket innebærer at det innføres generelle krav om f.eks. plassering, nullstilling, tarering og vedlikehold av måleredskapene. Kravene antas å få små konsekvenser for den enkelte bedrift, slik at tiltaket forutsettes innført uten overgangsperiode.

Tiltaket kan bidra til måloppnåelse ved å:

- redusere kilder til målefeil
- gjøre det enklere for andre myndigheter å kunne reagere på forhold ved bruk, installasjon, vedlikehold eller omgivelser som er i strid med det måletekniske regelverket
- gi Justervesenet økt mulighet til å avdekke forsøk på juks

Hvorvidt det skal innføres generelle krav om installasjon, bruk etc. i forskrift må vurderes ved en eventuell revisjon av forskriftene uavhengig av denne utredningen. Da slike krav i dag kan fastsettes i enkeltvedtak, og det er innfor Justervesenets ansvarsområde å vurdere behovet for slike krav, vil det ikke bli beregnet kostnader og nytteverdier av dette tiltaket.

6.2.3 Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger

Dette tiltaket innebærer krav om langtidslagring av måleverdier. Dette kan gjøres på to måter:

a) Integrert med en softwaremodul i måleredskapet hvor alle relevante måledata med tid, dato og ID blir lagret automatisk.
b) Eksternt med en softwaremodul i en PC som automatisk lagrer relevante måledata med tid, dato og ID.

Direktiv 2004/22/EF om måleinstrumenter fastsetter hvilke krav som kan settes til en type måleredskap dersom det skal gjelde krav. Formålet med direktivet er å fremme fri konkurranse, og direktivet vil være til hinder for at måleredskap uten integrert lagringsenhet, nektes markedsadgang.

Tiltaket innebærer at det stilles krav til at måleresultatene skal lagres i en viss tid (2-5 år).

Tiltaket innebærer at det stilles funksjonskrav i samsvar med Welmec[29] guide 7.2 som brukes i EU-landene for å validere/godkjenne softwaren for langtidslagring.

Dette tiltaket vil bli vurdert i en kost/nytteanalyse. Det legges til grunn at tiltaket omfatter inn- og utveiingsvekter på mottak.

6.2.4 Krav til loggføring av inngrep i vekter

For å kunne dokumentere hvilke inngrep som er påført vekten kan det kreves at vekter i fiskeindustrien utstyres med en softwaremodul enten integrert i vekten eller eksternt som kan registrere, lagre og vise alle hendelser i vekten som virker inn på vektens nøyaktighet. Disse hendelsene kan være for eksempel plombebrudd, re-kalibrering av vekten, endring av legalt relevante parametere, når en signifikant feil oppstår eller ved automatisk nullstilling.

[29] Se ordforklaring i vedlegg 2

Tiltaket innebærer at vekter som ikke har denne loggføringsfunksjonen, må oppgraderes med ny indikator/veieprosessør eller måleredskapet må byttes ut. Funksjonskravene som stilles vil være i samsvar med Welmec guide 7.2 som brukes i EU-landene for å validere/godkjenne softwaren for langtidslagring.

Dette tiltaket vil bli vurdert i en kost/nytteanalyse. Det legges til grunn at tiltaket omfatter alle inn- og utveiingsvekter på mottak.

6.2.5 Krav til vektkontroll etter plombebrudd av bruker

Tiltaket innebærer at det kreves at bruker (fiskemottak) foretar en vektkontroll ved plombebrudd og at det kreves at testresultatet medfølger ved rekvisisjon av oppfølgingskontroll. Tiltaket kan innføres for mottaksvekter eller alle vekter som benyttes på fiskemottak. En vektkontroll vil si at det gjennomføres en test av vektens nøyaktighet tilsvarende den som Justervesenet foretar ved sin kontroll.

Tiltaket forutsetter at det innføres krav til måleteknisk kompetanse. Det forutsetter dessuten at bedriften har et kvalitetssystem hvor prosedyre for egenkontroll, opplæring og kvalitetssikring implementeres. Tiltaket innebærer også at bruker må ha nødvendig utstyr (loddnormaler eller kontrollvekt avhengig av hvilke type vekt bedriften har) til å foreta en vektkontroll, og at loddnormaler og kontrollvekt kontrolleres jevnlig.

En begrensning av nytten av tiltaket vil være manglende upartiskhet hos bruker. Dette medfører at tiltaket antas å ikke ha effekt i forhold til tilsiktede feil. Dessuten vil krav om utstyr (loddnormaler og kontrollvekt) og tilstrekkelig måleteknisk kunnskap medføre betydelige kostnader for den enkelte bedrift. Vår vurdering av tiltaket er at det vil ha for liten nytte i forhold til kostnader til at det bør vurderes implementert i tiltakspakkene.

Dette tiltaket vil derfor ikke bli vurdert videre i en kost/nytteanalyse.

6.2.6 Krav til vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma

Tiltaket innebærer at det kreves at servicefirma foretar en vektkontroll ved plombebrudd. Det må være en forutsetning for dette tiltaket at det innføres krav til godkjenning av servicefirma som skal foreta vektkontrollen for å sikre at kontrollen som foretas er måleteknisk forsvarlig. Vilkårene for godkjenning må minimum være tilstrekkelig måleteknisk kompetanse, måleteknisk forsvarlig utstyr til å foreta kontrollen samt et kvalitetssystem med en prosedyre for utførelse av vektkontroll. Dette tiltaket innebærer at Justervesenet selv foretar godkjenningen eller at det stilles krav om akkreditering.

Tiltaket omfatter krav til vektkontroll av godkjent servicefirma ved alle tilfeller av plombebrudd, også der bruker selv foretar plombebrudd i forbindelse med for eksempel reparasjon og regulering av vekten.

Tiltaket vil bli vurdert i en kost/nyttevurdering. Tiltaket omfatter alle vekter på mottak.

6.2.7 Krav til kompetanse hos bruker/eier av vekt

Eier av måleredskapet er ansvarlig for at måleredskapet til enhver tid er i forskriftsmessig stand. Det kan derfor være behov for å stille krav til kompetanse hos eier og bruker, slik at de skal være i stand til å oppfylle sine plikter. Krav til kompetanse kan medføre en bevisstgjøring av hver enkelt eier/bruker slik at de vet hva de skal gjøre ved mistanke om feil eller ved mer åpenbare feil. Kompetansen hos eier/bruker skal ikke erstatte den kompetanse

som reparatør, installatør eller vedlikeholdspersonell innehar, men være et supplement som bidrar til å øke tilliten til målingene.

Hvis man setter krav til kompetanse, må man utføre kontroll av dette. Man må også kunne vise til dokumentasjon som bekrefter kompetansen. De bedrifter som allerede har et fungerende kvalitetssystem vil enkelt kunne implementere nye rutiner knyttet til opplæring og synliggjøring av kompetanse. Man kan også se for seg godkjenningsordninger når dette anses nødvendig for å sikre tilstrekkelig kompetanse hos eier/bruker.

En begrensning i dette tiltaket er at det antas å ikke ha noen effekt i forhold til tilsiktede feil. Utilsiktede feil kan gå både i brukers/eiers favør og disfavør, slik at bruker/eier har en klar egeninteresse i å ha tilstrekkelig kunnskap om målesystemet sitt. Det antas at et krav om kompetanse om målesystemene ikke vil være et sterkere incitament til å sikre kompetansen enn bedriftsøkonomiske interesser. Kravet om kompetanse kunne vært aktuelt i forhold til krav om egenkontroll (vektkontroll) ved plombebrudd, som ikke skal analysere videre.

Dette tiltaket vil derfor ikke bli vurdert videre i en kost/nytteanalyse.

6.2.8 Reduksjon av tilsyn/kontroll

Dette tiltaket omfatter reduksjon av omfanget av kontroll, eller ingen kontroll, av vekter i fiskeriindustrien. Reduksjon av omfanget av tilsyn og kontroll innebærer da to aktuelle tiltak: lengre gyldighetsperioder eller at periodisk kontroll erstattes av stikkprøvebasert kontroll.

Frem til 2002 var gyldighetsperioden for automatiske vekter 3 år. Det var nettopp på grunn av høy feilprosent for disse vektene at perioden ble endret til ett år. Nedkorting av gyldighetsperioden har beviselig hatt god effekt på feilprosenten. Feilprosenten er likevel ikke så god at det er noen grunn til å vurdere å gå tilbake til lengre gyldighetsperioder for automatiske vekter innen fiskeriindustrien.

Tilsyn med måleredskapene kan skje ved ulike former for stikkprøvekontroll som innebærer at ikke alle tilsynsobjekter blir kontrollert hvert år. Stikkprøvebasert kontroll kan blant annet være basert på statistisk eller tilfeldig utplukk. Statistisk utplukk forutsetter at tilsynsobjektene kan settes sammen i homogene grupper. Dette er ikke mulig for måleredskapene fiskeriindustrien. Stikkprøvekontroll basert på tilfeldig utplukk, anses heller ikke egnet som kontrollmetode da denne metoden kan innbære at vekter med stor risiko for feil sjelden eller aldri blir kontrollert.

Stikkprøvebasert kontroll kan også være basert på risiko.[30] En slik kontroll forutsetter god kunnskap om måleredskapene som benyttes og målingene som foretas. Dersom risikobasert kontroll skal erstatte ordinær kontroll, vil det være en utfordring å innhente tilstrekkelig informasjon til å kunne foreta en risikoanalyse. Da dette antas å være kostnadskrevende, samt at problembeskrivelsene tilsier behov for ytterligere kontroll, vil ikke risikobasert kontroll bli vurdert som et kontrolltiltak i stedet for periodisk kontroll.

Ingen av tiltakene som medfører reduksjon av omfanget av tilsyn og kontroll vil bli vurdert videre i en kost/nytteanalyse.

6.2.9 Revisjon av kvalitetssystem

Dette tiltaket innebærer at bedriftene må søke om å få kvalitetssystemet eller de relevante delene av kvalitetssystemet godkjent og at kvalitetssystemet deretter revideres (kontrolleres)

[30] Risikobasert kontroll er omtalt i pkt. 6.2.11

jevnlig. Nyttevirkningen av å føre kontroll med brukers kvalitetssystem vil være avhengig av hvilke krav som settes til kvalitetssystemet.

Tiltaket er først og fremst aktuelt sammen med tiltakene i pkt. 6.2.5 om krav til egenkontroll etter plombebrudd og pkt. 6.2.7 om krav til kompetanse, som er tiltak som ikke skal analyseres videre.

Dette tiltaket vil derfor ikke bli vurdert i en kost/nyttevurdering.

6.2.10 Installasjonskontroll

Tiltaket innebærer at Justervesenet foretar en kontroll ved eller etter installasjon av nye måleredskap.

Tiltaket innebærer at Justervesenets kontrollør dokumenterer hvor måleredskapet er plassert og hvilke kriterier som er lagt til grunn for vurdering av egnethet. Dette kan gjøres på forskjellige måter. For eksempel er tegning eller fotografi av produksjonslokalet måter å dokumentere installasjon på. En vurdering av egnethet må dokumenteres skriftlig, hvor man beskriver de faktorer man har lagt til grunn for vurderingen. Dette er dokumentasjon som må følge måleredskapet på lik linje med annen relevant dokumentasjon.

Dette tiltaket vil bli vurdert i en kost/nytteanalyse. Tiltaket omfatter alle vekter på mottak.

6.2.11 Risikobasert kontroll

Med begrepet risikobasert kontroll menes det her at resultatene fra den ordinære kontrollen og andre opplysninger analyseres for å identifisere hvor tilsynsaktiviteten bør økes, og hvor den bør reduseres, for å få mest mulig nytte av en bestemt mengde tilsyn. Risiko kan defineres som produktet av sannsynlighet og konsekvens. Dersom konsekvensen er høy vil risikoen kunne være stor selv om feilraten er lav.

Dette tiltaket innebærer at man utfører kontroll der sannsynligheten for tilsiktede og utilsiktede feil er størst, basert på informasjon fra andre myndigheter, erfaringsgrunnlag fra den ordinære kontrollen og så videre. Dette vil øke sannsynligheten for at feil blir oppdaget. Ved risikobasert kontroll kan man prioritere tilsyn av måleredskaper med hyppige plombebrudd, mye feil og som store mengder og verdier går over.

Kontrollfrekvensen bør baseres på blant annet sannsynligheten for feil ved vekt. Tabell i pkt. 5.1.1 viser at det er høy feilprosent for merkevekter, sjekkvekter og transportbåndvekter, det vil kunne tilsi høy risiko. Total er det ca. 100 slike vekter. De utgjør ca. 10 % av inn- og utveiingsvektene. Da det i tillegg er andre faktorer som påvirker risikovurderingene, legges det til grunn at det er behov for at 25 % av vektene blir gjenstand for risikobasert kontroll årlig.

Det legges til grunn at det risikobasert kontrollen foretas uanmeldt og at omfanget av tilsynet vil utgjøre 25 % av dagens kontrollomfang, som er årlig kontroll av automatiske vekter og 3-årlig kontroll av ikke-automatiske vekter. Det forutsettes at tiltaket innføres i tillegg til dagens ordinære kontroll.

Dette tiltaket vil bli vurdert i en kost/nytteanalyse. Tiltaket omfatter alle vekter på mottak.

6.2.12 Hyppigere periodisk kontroll

Tiltaket hyppigere periodisk kontroll kan gjennomføres på flere ulike måter. Det kan for eksempel innføres årlig kontroll av alle mottaksvekter som brukes til innkjøp av råstoff fra fisker. Dette innebærer en reduksjon av gyldighetsperioden fra 3 til 1 år for ikke-automatiske vekter. Dette vil derimot ikke endre gyldighetsperioden for vekter innen pelagisk sektor. Et mer aktuelt tiltak vil derfor være å innføre ½ årlig kontroll av mottaksvekter til pelagisk fisk og årlig kontroll av mottaksvekter til hvitfisk. Tiltaket innebærer da at basisalternativets periodiske kontroll fordobles. Fordi sesongen for fiske (spesielt pelagisk) er såpass kort, kan dette bli vanskelig å gjennomføre. For ikke-automatiske vekter er feilprosenten i dag såpass god, at det neppe er behov for å redusere gyldighetsperioden for ikke-automatiske vekter til 1 år.

Det legges til grunn for dette tiltaket at det fortsatt foretas forhåndsanmeldte kontroller. Tiltaket vil dermed ha begrenset effekt når det gjelder mulighetene til å avdekke tilsiktede feil.

Kostnader for den faktiske kontrollen vil være høyere ved hyppigere periodiske kontroller enn ved risikobasert kontroll med et omfang på under 100 %. Risikobasert kontroll forutsetter at det foretas risikoanalyser, og dette vil medføre noen kostnader, men tiltaket antas å ha god nytte ved et omfang på 25 % av dagens omfang, og totalkostnadene blir da lavere enn ved hyppigere periodisk kontroll.

På bakgrunn av disse forholdene vil ikke tiltaket hyppigere periodisk kontroll bli vurdert i en kost/nytteanalyse.

6.2.13 Kontroll utføres av andre myndigheter

Et mulig tiltak kan være at andre myndigheter utfører kontroll av måleredskap enten i stedet for eller i tillegg til Justervesenets kontroll. Skal denne kontrollen medføre bortfall av Justervesenets kontroll, må andre kontrollinstanser ivareta krav om kompetanse og sporbarhet på lik linje med det som nå kreves av Justervesenet. Oppbygging av slik kompetanse krever store ressurser.

Av andre myndigheter som kan tenkes å utføre kontroll av måleredskaper i fiskeriindustrien, anses Fiskeridirektoratet og Kystvakta som mest aktuelle. Imidlertid vil eventuelle kontrolloppgaver utført av disse bety betydelig omlegging i rutiner og også kompetanseoppbygging. Det anses derfor som usannsynlig at overføring av kontrolloppgaver til disse myndighetene vil være kostnadsbesparende, og tiltaket er derfor ikke vurdert i en kost/nytteanalyse.

6.2.14 Kontroll utføres av private

Med hjemmel i lov om målenheter, måling og normaltid § 20 kan Justervesenet overlate til andre med særlig kompetanse og tilstrekkelig uavhengighet å utføre tilsynsoppgaver på sine vegne.

Et mulig tiltak kan være at kontroll av måleredskapene utføres av private. Av private aktører, er salgslagene en aktuell aktør å overlate tilsynsoppgaver til. Salgslagene foretar i tillegg til kontroll av sluttsedler, i noen tilfeller også landingskontroll og systemkontroll. Selv om salgslagene i dag har en viktig rolle i ressursforvaltningen, kan det stilles spørsmålstegn ved om uavhengighetskravet i loven er oppfylt da salgslagene eies av fiskerne som er en part i transaksjonen som er baser på målresultatene. Det er også et krav til særlig kompetanse. Det er ingen tvil om salgslagene har god kunnskap om fiskeriindustrien, og særlig kompetanse innen ressursforvaltningen, men salgslagene har sannsynligvis ikke tilstrekkelig måleteknisk kompetanse til å utføre omfattende tilsynsoppgaver. En annen utfordring er

hvorvidt salgslagene er nok tilstede på mottakene til at det vil være ressursbesparende å overlate tilsynsoppgaver til dem. Salgslagene er inndelt geografisk, og det er pr. i dag varierende i hvilke utstrekning de seks salgslagene foretar fysiske inspeksjoner.

Et annet mulig tiltak er å overlate tilsynsoppgaver innen målinger i fiskeriindustrien til servicefirmaer. Det antas at servicefirmaene vil ha en bedre måleteknisks kompetanse enn for eksempel salgslagene. Også for servicefirma er det et spørsmål om uavhengighet, da servicefirma gjerne er produsent og tjenesteleverandør, og dermed vil ha en egeninteresse i om måleredskapet blir godkjent eller ei.

På bakgrunn av de overnevnte forhold, vil ikke tiltak som innebærer at tilsynsoppgaver overlates til private aktører vurderes videre i den samfunnsøkonomiske analysen. Imidlertid er det i punkt 6.2.6 drøftet å la servicefirma ha oppgaver i forbindelse med plombebrudd.

6.3 Økonomiske oppgjør og landing av fisk på fartøy innefor NØS

6.3.1 Innledning

Tiltakene som er beskrevet i dette avnittet gjelder for fisk som landes på fartøy innenfor NØS og for økonomiske oppgjør på fartøy. Tiltakene tar sikte på løse problemene som er beskrevet under problemområde 3. Innføring av tekniske krav til vekter og periodisk kontroll av vektene blir her vurdert som ett tiltak da det anses nødvendig med kontroll for å sikre etterlevelse, og kontroll ikke kan innføres uavhengig av krav.

Det er bare krav til norske fartøy som kan hjemles i lov om målenheter, måling og normaltid. Eventuelle krav til utenlandske fartøy må fastsettes med hjemmel i lov om Norges økonomiske sone.

Tiltakene gjelder vekter fordi dette per i dag er det eneste realistiske alternativet. Dersom det besluttes at disse tiltakene skal gjennomføres, bør kravet utformes uavhengig av teknologi. Det er en forutsetning for nyttevurderingen at det benyttes måleredskap med tilsvarende nøyaktighet som vekt.

Marine vekter er per i dag ikke testet for små fartøy, og det er Justervesenets oppfatning at krav om godkjente vekter ikke er et aktuelt tiltak for små fartøy. Tiltakene i dette avsnittet vil derfor bare omfatte fartøy over 21 meter. Det antas at det sjeldent vil forekomme at kjøpefartøy, transportfartøy eller produksjonsfartøy er mindre en 21 meter, slik at denne begrensningen er av mer teoretisk art.

6.3.2 Generelt om krav til godkjente marine vekter

Krav til godkjente marine vekter innebærer for det første krav til gyldig samsvarsvurdering (for eksempel typeprøving) ved salg av marine vekter og måletekniske krav til måleredskapene under bruk. Dette innebærer at vektene som brukes på fartøy må være vurdert som egnet for bruk under marine forhold.

Innføring av krav til og kontroll av vekter ombord på fartøy innebærer følgende elementer:

a) Leverandører av marine vekter og fartøyene som bruker vekter må informeres om at det stilles krav til samsvarsvurdering av marine vekter og at det derfor ikke er lov å markedsføre nye marinevekter uten at det foreligger gyldig samsvarsvurdering.
b) Det må utarbeides en handlingsplan for hvordan disse vektene kan typegodkjennes og kontrolleres under bruk.

6.3.3 Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy

Formelt gjelder det i dag krav til måleredskaper som benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør på norske fartøy. Kravet håndheves ikke i dag. Tiltaket innebærer at det innføres krav til godkjenning av vekter som brukes som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på både norske og utenlandske fartøy innenfor NØS og at Justervesenet foretar periodisk kontroll av disse vektene. Det legges til grunn de samme gyldighetsperiodene som for vektene på land (3 år for ikke-automatiske vekter og 1 år for automatiske vekter).

Tiltaket innebærer også at det ikke kan benyttes andre målemetoder enn vekter (f.eks. målekar), med mindre disse målemetodene gir tilsvarende nøyaktighet som vekter. Tiltaket er i seg selv ikke til hinder for at det unnlates å foreta målinger/veiinger. Ved mottak av fisk er det veieplikt i henhold til forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk § 7.

Foruten å bidra til måloppnåelse vil tiltaket bidra til like konkurransevilkår mellom fartøy og landbasere mottak/bedrifter.

Dette tiltaket vil bli vurdert i en kost/nytteanalyse.

6.3.4 Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy

På produksjonsfartøy produseres ferdigpakninger med mengdeinnholdet angitt på pakken. Dette danner grunnlag for økonomisk oppgjør med kunde som kjøper produsert fisk.

Tiltaket innebærer at det innføres krav til godkjenning av vekter som brukes som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på både norske og utenlandske produksjonsfartøy innenfor NØS og at Justervesenet foretar periodisk kontroll av disse vektene. Det legges til grunn de samme gyldighetsperiodene som for vektene på land (3 år for ikke-automatiske vekter og 1 år for automatiske vekter).

Dette tiltaket vil bli vurdert i en kost/nytteanalyse.

6.3.5 Krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy

Formelt gjelder det i dag en veieplikt i henhold til Fiskeridirektoratets regelverk for fartøy som skal fylle ut landings- eller sluttseddel ved mottak av fisk. Kravet håndheves ikke i dag. Tiltaket innebærer at det innføres krav til godkjenning av vekter som brukes som grunnlag for mengdeopplysninger på landings- og sluttsedler på både norske og utenlandske fartøy og at Justervesenet foretar periodisk kontroll av disse vektene. Det legges til grunn de samme gyldighetsperiodene som for vektene på land (3 år for ikke-automatiske vekter og 1 år for automatiske vekter).

Tiltaket innebærer at det ikke kan benyttes andre målemetoder enn vekter (f.eks. målekar), med mindre disse målemetodene gir tilsvarende nøyaktighet som vekter. Tiltaket er i seg selv ikke til hinder for at det unnlates å foreta målinger/veiinger. Ved mottak av fisk er det veieplikt i henhold til forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk § 7.

Foruten å bidra til måloppnåelse vil tiltaket bidra til like konkurransevilkår mellom fartøy og landbasere mottak/bedrifter.

Dette tiltaket vil bli vurdert i en kost/nytteanalyse.

6.3.6 Andre mulige tiltak for vekter om bord på fartøy

Flere av de generelle tiltakene beskrevet i avsnitt 6.2 kan også være aktuelle for fartøy. Ettersom det i dag ikke gjelder/håndheves krav til vekter ombord på fartøy, vil det være utfordrende å vurdere kostnader og nytteeffekter for eventuelle tilleggskrav. For at kostnads- og nyttebergningen ikke skal bli for komplisert og uoversiktlig, vil det ikke bli beregnet kostnader og nytteverdier av alle tiltakene beskrevet i pkt. 6.2 for fartøy. For de tiltakene som blir anbefalt for landbaserte mottak, vil det bli foretatt vurderinger av om de kan innføres også for fartøy og eventuelle kostnader og nytteverdier av dette vil bli vurdert.

6.4 Mengdeangivelser på fiskefartøy

6.4.1 Innledning

Tiltaket som er beskrevet i dette avnittet, gjelder i forhold til mengdeangivelser som foretas på fiskefartøy i form av fangstrapporter og fangstdagbøker. Tiltaket tar sikte på løse problemene som er beskrevet under problemområde 4.

I Norges bidrag til det Internasjonale Havrådet er det bare mengdeangivelser fra norske fiskefartøy som inngår. Det er usikkert hvorvidt flaggstaten til utenlandske fartøy benytter mengdeangivelsene fra fartøyene som supplement til landingsopplysninger i sin fangststatistikk. Da fangstmengden fra utenlandske fartøy benyttes til vurdering av om fisket skal stanses, og som grunnlag for kontroll av Kystvakta, bør det vurderes om eventuelle tiltak i forhold til mengdefastsettelsen på fartøy skal omfatte utenlandske fartøy. Krav til utenlandske fartøy kan ikke fastsettes med hjemmel i lov om målenheter, måling og normaltid. Eventuelle krav til utenlandske fartøy må fastsettes med hjemmel i lov om Norges økonomiske sone.

Med hjemmel i det måletekniske regelverket kan det fastsettes krav til måleredskaper som brukes til nærmere angitte formål, og det kan fastsettes hvilke måleredskaper og målemetoder som er tillatt til dette formålet. Det kan derimot ikke fastsettes med hjemmel i lov om målenheter, måling og normaltid at det skal foretas en veiing/måling til et gitt formål. På fiskefartøyene blir i dag mengden fisk estimert. Dersom det skal innføres krav om at det må foretas målinger/veiinger for angivelse av fangstmengde i fangstrapporter/fangstdagbøker, må dette hjemles i annet regelverk, f. eks Havressurslova.

Tiltak knyttet til mengdeangivelser på fartøy kan derfor ikke innføres av Justervesenet alene, men er avhengig av at fiskerimyndighetene ønsker å innføre slike tiltak. Det er dessuten viktig at det utredes om det kan være andre mulige tiltak enn tiltak knyttet til målinger som kan innebære mindre kostnader og/eller mer nytte.

6.4.2 Krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker

Tiltaket innebærer at det innføres krav til at målinger som legges til grunn for mengdeangivelser i fangstrapporter og fangstdagbøker skal foretas med godkjente marinevekter eller måleredskap som gir tilsvarende nøyaktighet og at Justervesenet foretar periodisk kontroll av disse vektene. Det legges til grunn de samme gyldighetsperiodene som for vektene på land (3 år for ikke-automatiske vekter og 1 år for automatiske vekter). Tiltaket forutsetter at det innføres krav til at måling/veiing skal foretas ved mengdefastsettelsen.

Dette tiltaket vil bli vurdert i en kost/nytteanalyse.

7 KOST/NYTTEVURDERINGER AV TILTAKENE

7.1 Innledning

I dette kapitlet beskrives hvilke nytteeffekter og kostnader som er knyttet til det enkelte tiltak. Nytteeffekter og kostnader er vurdert for følgende tiltak:

- Risikobasert kontroll (risikobasert kontr.)
- Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger (elektronisk lagring)
- Krav til elektronisk loggføring av inngrep i vekter (loggføring)
- Krav til vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma inkl. godkjenning av servicefirma (vektkontroll ved plombebrudd)
- Installasjonskontroll (installasjonskontr.)
- Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy (marin vekt øk.oppg. landing)
- Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy (marin vekt øk.oppg. produksjon)
- Krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy (marin vekt landingopplysn.)
- Krav godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker (marin vekt fangsrapp.)

Angivelse i klamme bak hvert tiltak er korttittel brukt for oversiktens skyld i figurene som følger videre i utredningen.

7.2 Generelle forutsetninger for kost/nytteanalysen

Virkningene av hvert enkelt tiltak vurderes i forhold til dagens ordning, basisalternativet. Beregningene og vurderingene baseres dermed på tilleggskostnader og tilleggsnytte ved innføring av det enkelte tiltak.

Det beregnes nytteverdi kun for målsetningen om bedre ressursforvaltning, men andre nytteeffekter vurderes kvalitativt. Tallgrunnlag for beregningene av kostnader og nytteeffekter knyttet til ressursforvaltningen finnes i vedlegg 3. Omfanget av nytteeffekten i forhold til bidrag til korrekte økonomiske oppgjør er også vurdert ut fra dette tallmaterialet. Andre ikke kvantifiserbare nytteeffekter er vurdert for hvert enkelt tiltak.

Felles forutsetninger:

- Kalkulasjonsrente for offentlige tiltak med moderat risiko er satt til 4 %. Det anbefales en høyere rente ved høyere systematisk risiko.[31] Fiskerisektoren anses å være konjunkturavhengig, og dagens internasjonale usikkerhet i finanssektoren tilsier høyere kalkulasjonsrente enn 4 %. Fiskerinæringen er en eksportnæring, og dermed spesielt utsatt. En kalkulasjonsrente på 7 % er derfor benyttet i kost-/nytteberegningene.
- Med mindre noe annet er presisert, legges det til grunn at tiltakene er gebyrfinansiert, det vil si selvfinansierende.
- Det tillegges ikke kostnadspåslag som i tilfeller for tiltak som finansieres over statsbudsjettet. Det er lagt vekt på følgende betraktninger:
    - For de tiltakspakkene som bare inneholder periodisk kontroll, forventes ikke tiltaket å øke administrasjonskostnadene i forhold til basisalternativet.
    - Det kan forventes ubetydelig økning i administrasjonskostnader pga risikobasert kontroll.
    - En eventuell økning i gebyr fører ikke til produksjonstap, i dette tilfelle fangstmengden. Fangstmengden avgjøres primært av fangstkvoten.

[31] Finansdepartementets rundskriv, R-109/2005

  - Økte kostnader, dermed økte priser for villfisk, kan føre til fordeler for alternative produkter som oppdrettfisk. Produksjon av oppdrettfisk er imidlertid også underlagt ulike krav og tilsyn som på sin side kan gi fordeler til villfisk. Det forventes derfor ikke vridende effekter av betydning ved innføring av tiltakene.
- Levetiden for ordningene satt til 15 år. Alle kostnader og nytteverdier er angitt i nåverdi for 15 års levetid.
- Det forutsettes ingen endring i kostnadsstrukturen og kostnadsnivået for tilsynskostnadene i løpet av de 15 årene, og de årlige kostnadene er beregnet ut fra dagens prissetting.
- For enkelthets skyld beregnes kostnader i forbindelse med samsvarsvurdering ut fra kostnader ved typeprøving og førstegangsverifisering, da dette er den mest vanlige formen for samsvarsvurdering.
- Tiltakenes forbedring i forhold til feilmålinger registreres som nytte uavhengig av feilens retning (+/- avvik). Dette fordi feilene som forekommer sannsynligvis ikke forekommer innen samme fiskeslag, kvote eller annen for ressursforvaltningen relevant gruppering, og vil derfor i ressurssammenheng ikke oppheves av feil i begge retninger. Det beregnes bare nytte for forbedringer utenfor tillatt avvik.
- Verdier skapt i senere ledd etter svart omsetning av fisk, for eksempel merverdiavgift ved videresalg og lignende, er ikke tillagt verdi i kost/nytteregnskapene.
- Det er i denne utredningen ikke tatt høyde for eventuelle større endringer i fiskeribransjen, for eksempel vesentlig endringer i fangstmengde, omlegging av infrastruktur og lignende. Det har foregått en rasjonaliseringsprosess i fiskeriindustrien i retning større bedrifter og større fartøy. Dersom det anbefales tiltak med høye investeringskostnader kan tiltakene fremskynde denne prosessen.

7.3 Generelt om nyttevurderinger/beregninger

7.3.1 Innledning

Nytteverdien av tiltakene vurderes ut i fra deres bidrag til måloppnåelsen.

Målsetningen for tiltakene er, under forutsetning om effektiv bruk av samfunnets ressurser (som angitt i avsnitt 5.6):

- **Bidra til en bedre ressursforvaltning av fisk**
- **Bidra til korrekt økonomisk oppgjør i fiskeriindustrien**

Tiltakene kan også ha nytteeffekter utover bidraget til målsetningene. Det er valgt å vurdere følgende andre nytteeffekter:

- Tillit i fiskeriindustrien
- Like konkurransevilkår
- Ressursbesparelse hos andre myndigheter

Det er en forutsetning for nytteberegningene og nyttevurderingene at dersom teknologisk utvikling skulle medføre at andre måleredskaper enn vekter er bedre egnet for å nå målene, så har disse måleredskaper tilsvarende nøyaktighet som vekter.

7.3.2 Nytteberegninger

Det er bare beregnet nytteverdi forhold til målsetningen om å bidra til en bedre ressursforvaltning. Tiltakene bidrar til denne målsetningen ved å bidra til mer korrekt

rapportering av fangstmengde. I hvilke omfang tiltakene bidrar til en mer korrekt rapportering er avhengig av deres bidrag til å sikre tilstrekkelig nøyaktige måleresultater.

I nytteberegningen er det tatt utgangspunkt i fangstmengde og fangstverdi som er innhentet fra Fiskeridirektoratet. Det er dessuten benyttet opplysninger fra Justerbase og Justervesenets egne erfaringer.

Selv om det ikke er beregnet nytteverdi i forhold til målsetningen om korrekt økonomisk oppgjør, er nytteberegningen for ressursforvaltning benyttet som utgangspunkt for å vurdere omfang av tiltakenes nytteeffekt i forhold til korrekt økonomisk oppgjør.

7.3.3 Metode for å systematisere ikke-kvantifiserbare virkninger

Tiltakspakkenes bidrag til ikke-kvantifiserbare nyttevirkningene blir angitt på følgende nidelte skala:

0	Ingen konsekvens		
-	Noe negativ konsekvens	+	Noe positiv konsekvens
- -	Middels negativ konsekvens	++	Middels positiv konsekvens
- - -	Stor negativ konsekvens	+++	Stor positiv konsekvens
- - - -	Meget stor negativ konsekvens	++++	Meget stor positiv konsekvens

De fleste tiltakene har kun positive ikke-kvantifiserbare effekter. For å få differensiert tiltakenes effekter tilstrekkelig til å kunne foreta en konsekvensvurdering, er det derfor også benyttet mellomverdier. Eventuelle (+)som gis i parentes i nyttetabellene, indikerer lavere nytte enn tegnet uten parentes og eventuelle (-) som gis i parentes angir mindre negativ konsekvens enn tegnet uten parentes.

7.3.4 Målsetning 1: Bidra til bedre ressursforvaltning

Fangststatistikken er en av faktorene som legges til grunn i beregningen av størrelsen på fiskebestanden. Fiskebestanden utgjør grunnlaget for neste års kvote. Der rapportert fangstmengde viser mindre fangst enn den faktiske, kan man risikere uforsvarlige store kvoter året etter. I motsatt tilfelle forårsaker overrapportering mindre kvoter, og dermed mindre inntektsgrunnlag enn nødvendig. Det er derfor viktig at fangsten rapporteres så nøyaktig og korrekt som mulig. Uansett i hvilken retning avviket er innebærer dette et økonomisk tap enten i form av inntekter eller ressursverdi.

Fiskerimyndighetene mottar opplysninger om fangstmengde gjennom fangstrapporter, fangstdagbøker og landings- og sluttsedler.

Det har vært antydet av fiskerimyndighetene at omfanget av urapportert fangst kan være i størrelsesordenen 0 til 20 prosent av bokført fangst, varierende fra fiskeri til fiskeri og over tid.

Urapportert fiske er fiskeriaktiviteter som ikke rapporteres eller som bevisst feilrapporteres til de land som enten fartøyet er registrert i, i havnen der fisken landes eller til den fiskeriorganisasjonen som regulerer fisket i internasjonalt farvann.[32] Urapportert fiske forstås som avviket mellom mengden av uttaket av fisk fra havet og rapportert mengde fisk. Utilsiktede feil i måleresultatene vil dermed i tillegg til tilsiktede feil bidra til urapportert fangst.

En generell begrensning i nytteverdien av tiltakene vil være at en stor andel av den urapporterte mengden fisk ikke er knyttet til målinger. Tiltakene vil for eksempel ikke ha noen

[32] FNs internasjonale plan for å hindre, avsløre og eliminere ulovlig, urapportert og uregulert fiske som ble vedtatt i Roma vinteren 2001

effekt i forhold til dumping av fisk og heller ingen direkte effekt i forhold til helsvarte[33] landinger. Nytteverdien oppnås først og fremst der tilsiktede eller utilsiktede feil ved måleredskapet påvirker de opplysninger om mengde fisk som rapporteres til Fiskeridirektoratet.

Av denne urapporterte mengden fisk vil bare et begrenset omfang være et resultat av tilsiktede og utilsiktede feil ved måleredskapene. Redusert usikkerhet ved målingen gir imidlertid bedre grunnlag for ressursforvaltning. Hvor stor verdi god ressursforvaltning skal tillegges er et politisk spørsmål, som er vanskelig å kvantifisere. Nytteverdien av god ressursforvaltning er i denne utredningen angitt som salgsverdien av fisken. Det utelukkes ikke at verdien av god ressursforvaltning, kan være høyere enn salgsverdien av urapportert fisk. For de tiltak som bare har bidrag i forhold til målenøyaktighet, vil nåverdi av mengden fisk som følge av økt nøyaktighet legges til grunn for nytteverdien av tiltakenes bidrag til ressursforvaltningen.

Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger har nytteverdier utover det å sikre tilstrekkelig nøyaktige målresultater. Tiltaket antas å kunne ha nytteverdi også i forhold til fisk som landes på godkjente mottak, men som ikke går over vektene, og fisk som rapporteres som et annet fiskeslag enn det virkelig er. Lagring av vektopplysninger kan bidra til at underrapportering og omskrivning lettere kan oppdages av Fiskeridirektoratet i en etterfølgende omsetningskontroll. Den nye havressurslova gir hjemmel til å innføre krav til sporing av fisk. Dersom krav til sporing av fisk innføres, antas de lagrede vektopplysninger å være et nyttig hjelpemiddel også i arbeidet med å avdekke helsvarte landinger (se tiltaket lagring).

7.3.5 Målsetning 2: Bidra til korrekt økonomisk oppgjør

Nytteeffekten av tiltakene i forhold til målsetningen om korrekt økonomisk oppgjør, er vurdert ut ifra tiltakenes bidrag til å sikre at tilstrekkelige nøyaktige måleresultat legges til grunn for de økonomiske oppgjørene. Det er beregnet omfang (mengde og verdi av fangst) av endringer i de økonomiske oppgjørene som følge av tiltakene. Nytteverdien av tiltakene vil likevel ikke være en økonomisk verdi lik fangstverdien, da dette bare innebærer en riktigere fordeling av allerede eksisterende verdier. Samfunnsnytten av korrekt økonomisk oppgjør, er verdien av at de økonomiske verdiene blir riktig fordelt. Denne verdien er vanskelig å kvantifisere, og er derfor vurdert kvalitativt i denne utredningen.

Beregningene av mengde/verdi av fangst som medfører riktigere økonomisk oppgjør som følge av tiltakene er benyttet i vurderingen av tiltakenes effekt i forhold til målsetningen om korrekt økonomisk oppgjør.

Det økonomiske oppgjøret er inndelt i:

- Økonomiske oppgjør mellom fisker/mottak (dette vil normalt være det første økonomiske oppgjøret som skjer, og det er tatt utgangspunkt i mengde og verdi av fisk som går over innveiingsvekter)
- Økonomisk oppgjør av avgifter til myndigheter (dette er basert på økonomiske oppgjør mellom partene)
- Økonomisk oppgjør mellom mottak/kjøper (dette vil normalt være basert på utveiing fra mottak).

Der måleredskaper ikke benyttes i det økonomiske oppgjøret mellom partene, har de fleste tiltakene ingen effekt i forhold til måloppnåelse. Krav til lagring av vektopplysninger kan likevel i en viss utstrekning ha effekt ved at forbikjøring lettere kan oppdages i ettertid.

[33] Landinger på ikke godkjente mottak og landinger som ikke registreres

7.3.6 Andre nytteeffekter

7.3.6.1 Tillit i fiskeriindustrien

Som det fremgår av problemområde 2, er det over flere år avdekket at det foregår både økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet i fiskerinæringen. Dette kan lett påvirke tilliten i markedet for fiskerinæringens produkter både nasjonalt og internasjonalt. I tillegg opplyses det fra fiskerimyndigheten at tilliten mellom partene i næringen også delvis er påvirket av dette.

En næring som har lav tillit i markedet og innad i næringen er ikke en velfungerende næring, og det er sannsynlig at dette påvirker verdiskapingen i næringen. Ved å innføre tiltak som motviker mulighetene for fiskerikriminalitet, vil man kunne oppnå bedret tillit både internt i næringen og i forhold til markedet.

Tillit til og i fiskeriindustrien er vurdert som en ikke kvantifiserbar nytteeffekt av tiltakene.

7.3.6.2 Like konkurransevilkår

Ulike konkurransevilkår har uheldige virkninger for næringen og for forbruker. Med konkurransevilkår forstås faktiske og rettslige vilkår for konkurranse. Dersom en bedrift har en unøyaktig vekt, uavhengig av om dette er tilsiktet eller ikke, vil bedriften konkurrere på andre vilkår enn bedrifter med en tilstrekkelig nøyaktig vekt. Som det beskrives i problemområde 3 er det bl.a. ulike konkurransevilkår mellom landbaserte bedrifter og fartøy som tar i mot og produserer fisk.

Like konkurransevilkår er vurdert som en ikke kvantifiserbar nytteeffekt av tiltakene.

7.3.6.3 Besparelse for andre myndigheter

Enkelte tiltak kan medføre besparelse for andre myndigheter for eksempel fordi et tiltak medfører et mindre behov for kontroll fra andre myndigheter eller at tiltaket legger forholdene til rette for en mer effektiv og kostnadsbesparende kontroll for andre. Kostnader for andre myndigheter er ikke utredet, og det er derfor vanskelig å prissette en slik besparelse.

Besparelse for andre myndigheter er vurdert som en ikke-kvantifiserbar nytteeffekt av tiltakene.

7.3.7 Særskilt om nytteeffekter som tilkommer utenlandske aktører

Ved vurderingen av om et tiltak er samfunnsnyttig, tas det normalt utgangspunkt i det norske samfunnet, og nytteeffekter og kostnader som tilkommer det. I den norske fiskeriindustrien, og spesielt i fangstnæringen innenfor NØS, er det mange utenlandske aktører og interesser, og det er vanskelig å skille nytteeffektene som direkte tilkommer det norske samfunnet fra de totale nytteeffektene av et tiltak.

Når det gjelder ressursforvaltning er Norge bare ansvarlig for å innrapportere fangststatistikk for fangst som landes i Norge og for fangst som landes av norske fartøy. Kvoteanbefalingen som gis av det Internasjonale Havforskningsinstituttet er derimot basert på fangststatistikk fra alle medlemslandene. Uavhengig av hvem som rapporterer inn opplysningene som ligger til grunn, vil det være nytte for det norske samfunnet at kvoten som fastsettes er riktig i forhold til bestandsnivået innenfor NØS. For tiltakenes bidrag til en bedre ressursforvaltning er det derfor tatt utgangspunkt i fisket fra NØS og det er beregnet nytte uavhengig av om tiltaket berører utenlandske og norske aktører.

Når det gjelder tiltakenes bidrag i forhold til korrekt økonomiske oppgjør og øvrige ikke-kvantifiserbare nytteeffekter vil de fleste generelle tiltakene først og fremst ha nytteeffekter

for det norske samfunnet. Det er likevel slik at en stor andel av fisk eksporteres direkte fra mottak, og nytteverdien av at det økonomiske oppgjøret blir korrekt vil derfor ikke bare tilkomme norske mottak og norske kjøpere/sluttbrukere, men også utenlandske kjøpere/sluttbrukere. Der utenlandske fartøy leverer fangst til utlandet vil nytteeffekter knyttet til korrekt økonomisk oppgjør i hovedsak tilkomme aktører som ikke tilhører det norske samfunnet. Det vil være svært ressurskrevende å foreta en nøyaktig fordeling av nytteeffektene ut fra hvilket land den tilkommer. Vurderingen av hvilke nytteeffekter et tiltak har er derfor gjort på generelt grunnlag, men det er tatt hensyn til i hvilke grad nytteeffekten tilkommer det norske samfunnet i vurderingen av omfanget av tiltakets effekt.

7.4 Generelt om kostnadsberegninger

I kostnadsvurderingen for de generelle tiltakene er det tatt utgangspunkt i antall pelagiske og hvitfiskmottak samt antall og type vekter som benyttes på mottakene. Dette utgangspunktet er basert på tallmateriale fra Fiskeridirektoratet, Justerbase og Justervesenets eget erfaringsgrunnlag.

I kostnadsberegningen for de tiltakene som bare kan innføres for fartøy, tas det utgangspunkt i antall fartøy og antall og type vekt det er behov for. Opplysninger om antall fartøy er innhentet fra Fiskeridirektoratet og behovet for type vekt er basert på Justervesenets erfaringer..

Det er vurdert investeringskostnader og løpende kostnader for alle tiltak. Det er ikke beregnet kostnader for kompetansebygging og utarbeiding av prosedyrer for Justervesenet når det gjelder kontroll av software under bruk. Denne utfordringen vil Justervesenet møte uavhengig av tiltak som foreslås i denne utredningen da det er behov for kompetansebygging innenfor software for å kunne uføre kontroll på flere områder. Dersom kostnadene for kompetansebygging og utarbeiding av prosedyrer skulle vært beregnet og fordelt på tiltak/forhold som nødvendiggjør dette, ville kostnadene uansett vært minimale for tiltak som foreslås i denne utredningen. Det er beregnet kostnader for kompetanseutvikling og utarbeiding av prosedyrer i forhold til kontroll og godkjenning av marine vekter.

Kostnader for Justervesenets kontroll er basert på gebyrinntekter for 2007. Da Justervesenets kontroll er selvfinansierende, antas gebyrinntekten å gi et riktig bilde av kostnadene knyttet til kontrollen. I beregningen er det tatt høyde for gebyrøkning fra 2007 til 2008.

7.4.1 Særskilt om kostnader som belastes utenlandske aktører

Dersom tiltakene som skal innføres på fartøy, skal omfatte utenlandske fartøy, vil en stor del av kostnadene måtte bæres av utenlandske aktører. Spørsmålet er om slike kostnader skal tas i betraktning i vurderingen av om et tiltak er samfunnsnyttig. I utgangspunktet skal det bare tas hensyn til kostnader og nytteeffekter for det norske samfunnet. På den annen side kan kostnader knyttet til utenlandske aktørers aktivitet innenfor NØS, få konsekvenser for det norske samfunnet. Det anses som sannsynlig at dette er et moment som vil få betydning for Norges posisjon i kvoteforhandlinger med andre land. Det kan også tenkes at kostnader for utenlandske aktører kan få betydning i forhold til Norges forhandlingsposisjon i internasjonal fiskeriavtaler.

For å ta høyde for at innføring av krav for utenlandske fartøy vil kunne få negative konsekvenser for det norske samfunnet, er kostnader som må bæres av utenlandske aktører, inkludert i beregning av nåverdi. Hvorvidt disse kostnadene er representative for de negative effektene for det norske samfunnet, omtales i kapittel 9 om usikkerhet.

7.5 Risikobasert kontroll

7.5.1 Generelt

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.2.11. Tiltaket omfatter alle vekter på mottak.

Det legges til grunn at den risikobaserte kontrollen foretas uanmeldt og at omfanget av kontrollen vil utgjøre 25 % av dagens kontrollomfang. Det forutsettes at tiltaket innføres i tillegg til dagens ordinære kontroll.

Før det er foretatt risikoanalyser er det umulig å si hvilke vekter som vil bli kontrollert som følge av dette tiltaket. I kost/nyttevurderingen er det lagt til grunn at tilsynet fordeles mellom pelagisk og hvitfisk mottak og mellom ulike vekter ut fra antall mottak, antall vekter og type vekter.

7.5.2 Nytteeffekter ved risikobasert kontroll

Tiltaket kan bidra til måloppnåelse ved at:

- man i større grad vil kunne avdekke bevisst feilbruk av vekter
- det kan foretas hyppigere kontroll av vekter der risikoen er høy

Nytteverdiene for ressursforvaltningen og nytteeffekten i forhold til det økonomiske oppgjøret er vurdert ut fra mengde/verdi av fangst som går over de vektene som det vil bli ført tilsyn med som følge av tiltaket, antall vekter hvor det antas å være målefeil, hvor store målefeilene antas å være, og hvor lenge vekten ville ha vært benyttet med målefeilen dersom tiltaket ikke blir innført. Vurderingen bygger på faktiske opplysninger fra Justerbase samt Justervesenets erfaringsgrunnlag.

Tiltaket antas også å ha andre nytteeffekter. Spesielt ved å redusere muligheten for tilsiktede feil er det lagt til grunn at tiltaket har noe positiv effekt i forhold til like konkurransevilkår. Mindre mulighet for manipulering antas dessuten å medføre noe positiv effekt i forhold til tillit i fiskeriindustrien. Det antas at tiltaket ikke har nevneverdige nytteeffekter i forhold til ressursbesparelse for andre myndigheter.

Tiltaket er vurdert å ha følgende nytteverdier/nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr	kr
Ressursforvaltning (målsetning 1)	34 060 000

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter	
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)	+
- fisker/mottak	+
- myndigheter	+
- kunde/sluttbruker	+
Tillit til fiskeriindustrien	+
Like konkurransevilkår	(+)
Ressursbesparelse for andre myndigheter	0

7.5.3 Kostnader ved risikobasert kontroll

Ved beregning av kontrollkostnader er det tatt utgangspunkt i gjennomsnittskostnader for kontroll av automatiske vekter, som har høyest kontrollkostnad. Gjennomsnittskostnaden er beregnet fra opplysninger i Justerbase, og innholder kostnader pr. måleredskap, tidsbruk og

transport av utstyr. Den ordinære kontrollen utføres på en kostnadsbesparende måte ved at kontrollen utføres på seriereiser. Det risikobaserte tilsynet vil bli styrt av risikoanalyse og det derfor lagt til ekstra reisekostnader.

Kapitaliserte kostnader ved tiltaket (kr)

Kostnader (tall i nåverdi)	kr
Investeringskostnader	
Utvikling av risikobasert system	140 000
Sum investeringskostnader	140 000
Løpende kostnader	
Administrasjonskostnader	970 000
Kontrollkostnader	13 070 000
Ekstra reisekostnader	460 000
Sum løpende kostnader	14 500 000
Sum kostnader	**14 650 000**

7.6 Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger

7.6.1 Generelt

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.2.3. Det er lagt til grunn at tiltaket innføres for både inn- og utveiingsvekter på mottak.

7.6.2 Nytteeffekter ved krav til elektronisk lagring av vektopplysninger

Tiltaket kan bidra til måloppnåelse ved å:

- Redusere risiko for feil i angivelsen av måleresultat
- Bedre fiskers mulighet til å kunne oppdage det dersom han bedras av mottaket
- Tilrettelegge for elektronisk overføring av landingsopplysninger
- Sikre etterbeviselighet ved omsetningskontroll
- Skape incitament til å rapportere korrekt

For beregningen av nytteverdien av dette tiltaket og vurderingen av nytteeffekter er det lagt til grunn at urapportert mengde utgjør 10 % av total fangstmengde. Det antas at dumping av fisk utgjør det meste av denne mengden. Da det er incitament til underrapportering av fangstmengden, forutsettes det i analysen at eventuelle feil i rapportering er underrapportering av fangstmengde.

Tiltakets bidrag i forhold til korrekt økonomisk oppgjør ved å avdekke/forhindre feil angivelse av måleresultatet, er beregnet ut fra antatt størrelse og hyppighet på avviket mellom målt/veid mengde og angivelsen av måleresultatet. Det er estimert en forbedring på 5 % i forhold til urapportert mengde, som vil si 0,5 % av total fangstmengde. Dette er lagt til grunn for vurdering av nytteeffekten for det økonomiske oppgjøret mellom partene og for det økonomiske oppgjøret, i form av avgifter, til myndigheter.

Tiltaket kan dessuten bidra til å avdekke/forhindre at fangst som landes på mottaket tas forbi vekten, ved at de elektroniske lagrede vektopplysningene vil kunne benyttes i etterfølgende omsetningskontroll. Dersom det innføres sporing, antas det at de elektroniske lagrede vektopplysningene sammenholdt med sporingsopplysninger vil kunne bidra til å avdekke/avverge omskriving av fiskesort, og fisk som ikke har vært landet på godkjente mottak (helsvarte). Disse nyttevirkningene har først og fremst effekt i forhold til målsetningen

om god ressursforvaltning. Denne nytteverdien av tiltaket er estimert å være 10 % av den urapporterte fangsten, som vil si 1 % av den totale fangstmengden.

Ved å bidra til å forhindre feil angivelse av måleresultatet og at det tas fangst forbi vekten, antas dessuten tiltaket å ha noe positiv effekt i forhold til like konkurransevilkår, og noe mer positiv effekt i forhold til tillit til og i fiskeriindustrien. Ved at andre myndigheter i sin kontroll kan gjøre nytte av de lagrede opplysningene, antas tiltaket å ha liten til middels positiv effekt i forhold til ressursbesparelse hos andre myndigheter.

Det er en forutsetning for nytteeffektene at Fiskeridirektoratet kan gjøre nytte av de lagrede opplysningene i sin kontroll.

Tiltaket er vurdert å ha følgende nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr	**kr**
Ressursforvaltning (målsetning 1)	1 229 560 000

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter	
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)	+(+)
- fisker/mottak	++
- myndigheter	++
- kunde/sluttbruker	+
Tillit til fiskeriindustrien	+
Like konkurransevilkår	(+)
Ressursbesparelse for andre myndigheter	+(+)

7.6.3 Kostnader ved krav til elektronisk lagring av vektopplysninger

Utgangspunktet for kostnadsberegningen er andel av vektene som benyttes i dag, som kan tilkobles ekstern lagringsenhet, og andelen som ikke kan tilkobles ekstern lagringsenhet. Andelene er vurdert ut fra opplysninger i Justerbase, innspill fra vektleverandører og Justervesenets kunnskap om vekttyper. Det er lagt til grunn at tiltaket innføres for både inn- og utveiingsvekter på mottak, men at det er tilstrekkelig med én ekstern lagringsenhet (PC) pr. mottak.

Kostnadene for vekter som kan tilkobles ekstern lagringsenhet (PC) er satt til å være antatt pris for PC pluss prisen for godkjent software. For vekter som i dag har lagingsmulighet integrert, er det ikke beregnet investeringskostnader. For vekter som verken kan tilkobles ekstern lagringsenhet eller har lagringsenhet integrert, er det lagt til grunn kostnader for innkjøp av ny vekt.

Kostnader for Justervesenets kontroll utgjør de eneste løpende kostnadene for dette tiltaket. Kontrollkostnadene er beregnet ut fra antatt ekstra tidsbruk ved kontroll av lagringsfunksjonen i tillegg til selve måleredskapet.

Kapitaliserte kostnader ved tiltaket (kr)

Kostnader (tall i nåverdi)	kr
Investeringskostnader	
Kostnader for tilkobling til ekstern lagringsenhet	22 320 000
Kostnader nye vekter der tilkobling ikke er mulig	7 650 000
Sum investeringskostnader	29 970 000
Løpende kostnader	
Økning i kontrollgebyr	1 180 000
Sum løpende kostnader	1 180 000
Sum kostnader	**31 150 000**

7.7 Krav til loggføring av inngrep i vekten

7.7.1 Generelt

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.2.4. Det er lagt til grunn at tiltaket innføres for både inn- og utveiingsvekter på mottak.

7.7.2 Nytteeffekter ved krav til loggføring av inngrep i vekten

Tiltaket kan bidra til måloppnåelse ved at det

- dokumenteres når plombebrudd er oppstått
- dokumenteres hvor lenge vekten har blitt brukt uten plombering
- dokumenteres hva slags måletekniske inngrep som er foretatt på vekten

Tiltaket har bare nytteeffekt i de tilfellene det ikke bestilles oppfølgingskontroll ved plombebrudd/reparasjon etc. eller oppfølgingskontroll bestilles for sent. Nytteberegningen for ressursforvaltningen og vurdering av nytteeffekten for korrekt økonomisk oppgjør er derfor gjort med utgangspunkt i antall feilregistreringer i 2007 som gjelder manglende oppfølgingskontroll. Det er dessuten tatt høyde for at det i noen tilfeller benyttes vekter uten plombering en stund, men at oppfølgingskontroll blir rekvirert før det oppdages av Justervesenet. Beregningene og vurderingene er basert på gjennomsittelig mengde pr. type vekt, andel av vektene hvor oppfølgingskontroll ikke er rekvirert før plombebruddet oppdages av Justervesenet eller annen myndighet, hvor stor målefeilen er (avvik utover tillatt avvik) og hvor lenge vekten ville blitt benyttet med målefeil dersom tiltaket ikke innføres.

Opplysninger om vektene, antall plombebrudd med manglende rekvisisjon og målefeil er basert på opplysninger i Justerbase samt Justervesenets egne erfaringer. Opplysninger om fangstmengde og fangstverdi er beregnet ut fra opplysninger fra Fiskeridirektoratet.

Ved å forhindre at det blir benyttet vekter der plomben er brutt for å manipulere vekten, antas tiltaket å ha positiv effekt i forhold til tillit til fiskeriindustrien. Tiltaket har en liten effekt i forhold til korrekt økonomisk oppgjør, og vil også ha en liten effekt i forhold til like konkurransevilkår. Det antas at tiltaket ikke har nevneverdige nytteeffekter i forhold til ressursbesparelse for andre myndigheter.

Tiltaket er vurdert å ha følgende nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr	kr
Ressursforvaltning (målsetning 1)	4 800 000

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter	
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)	(+)
- fisker/mottak	(+)
- myndigheter	(+)
- kunde/sluttbruker	(+)
Tillit til fiskeriindustrien	+
Like konkurransevilkår	(+)
Ressursbesparelse for andre myndigheter	0

7.7.3 Kostnader ved krav til loggføring av inngrep i vekten

Kostnadsbergningene er gjort ut fra andel av vekter som benyttes i dag med loggføringsmulighet, andel vekter som kan oppgraderes og andel vekter som må skiftes ut. Disse andelene er estimert ut fra opplysninger om vektene i Justerbase.

For vekter uten loggføringsfunksjon er det beregnet investeringskostnader for antatt pris for veieprosessør med loggføringsmulighet. For vekter som ikke kan oppgraderes er det beregnet kostnader for ny vekt.

Kostnader for Justervesenets kontroll utgjør de eneste løpende kostnadene for dette tiltaket. Kontrollkostnadene er beregnet ut fra antatt ekstra tidsbruk ved kontroll av loggføringsmodul i tillegg til kontroll av selve måleredskapet.

Kapitaliserte kostnader (kr)

Kostnader (tall i nåverdi)	kr
Investeringskostnader	
Bytte av veieprosessør med loggføringsfunksjon	7 700 000
Ekstern avlesningsmulighet	0
Ny vekt med loggføringsfunksjon	44 250 000
Sum investeringskostnader	51 950 000
Løpende kostnader	
Økning i kontrollgebyr	640 000
Sum løpende kostnader	640 000
Sum kostnader	**52 590 000**

7.8 Krav til vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma

7.8.1 Generelt

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.2.6. Tiltaket omfatter alle vekter på mottak.

7.8.2 Nytteeffekter ved krav til vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma

Tiltaket kan bidra til måloppnåelse ved å sikre at måleresultatet etter reparasjon/plombebrudd er tilstrekkelig nøyaktige.

Nytteverdien for ressursforvaltningen og nytteeffekten for korrekt økonomisk oppgjør er vurdert ut fra antall oppfølgingskontroller som rekvireres, hvilke type vekter det gjelder, gjennomsnittsmengde pr. vekt, og tidsrom mellom oppfølgingskontrollen rekvireres til Justervesenet kommer på oppfølgingskontroll. Vurderingstemaene er antall vekter som har målefeil ved oppfølgingskontroll fra Justervesenet, sannsynligheten for at dette kan unngås dersom tiltaket innføres, hvor stor målefeilen er og hvor lang tid det tar fra oppfølgingskontroll er rekvirert til Justervesenet foretar kontroll.

Tiltaket bidrar ikke til at mottak bestiller oppfølgingskontroll der dette unnlates i dag.

Opplysninger om vektene, antall plombebrudd og målefeil er basert på opplysninger i Justerbase samt Justervesenets egne erfaringer. Opplysninger om fangstmengde og fangstverdi er beregnet ut fra opplysninger fra Fiskeridirektoratet.

Tiltaket har en liten positiv effekt i forhold til korrekt økonomisk oppgjør, og har en liten effekt også i forhold til like konkurransevilkår. Innad i fiskeriindustrien er det generelt lite tillit til aktørene i industrien, og dette tiltaket antas ikke å ha noen effekt i forhold til tilliten. Det antas at tiltaket ikke har nevneverdige nytteeffekter i forhold til ressursbesparelse for andre myndigheter.

Tiltaket er vurdert å ha følgende nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr	kr
Ressursforvaltning (målsetning 1)	2 670 000

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter	
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)	(+)
- fisker/mottak	(+)
- myndigheter	(+)
- kunde/sluttbruker	(+)
Tillit til fiskeriindustrien	0
Like konkurransevilkår	(+)
Ressursbesparelse for andre myndigheter	0

7.8.3 Kostnader ved vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma

Kostnadene er beregnet ut fra antall servicefirma (og deres filialer) som etter Justervesenets erfaring opererer innenfor fiskeriindustrien. Investeringskostnader for dette tiltaket er lagt til grunn å være lik kostnader for akkreditering av servicefirma. Det er også beregnet kostnader for kompetansebygging, og andre nødvendige kostnader for servicefirma for å oppnå godkjenning/akkreditering.

De løpende kostnadene for servicefirma består av kostnader i forbindelse med oppfølging av godkjenningen.

For beregning av kostnader for vektkontrollen er det tatt utgangspunkt i andel reparasjoner/plombebrudd som foretas av bruker i dag. For denne andelen er det lagt til grunn kostnader for vektkontrollen inkludert reisetid, frakt av utstyr etc. For andelen av plombebrudd/reparasjoner som i dag foretas av servicefirma er det ikke beregnet kostnader for tilleggstid for å foreta vektkontroll da det antas at servicefirmaene også i dag foretar en vektkontroll.

Kapitaliserte kostnader (kr)

Kostnader (tall i nåverdi)	kr
Investeringskostnader	
Godkjenning av servicefirma	860 000
Godkjenning av filialer	130 000
Sum investeringskostnader	990 000
Løpende kostnader	0
Årlig oppføling av godkjenning servicefirma	4 560 000
Årlig oppføling av godkjenning filialer	1 140 000
Vektkontroll	1 140 000
Sum løpende kostnader	6 850 000
Sum kostnader	**7 830 000**

7.9 Installasjonskontroll

7.9.1 Generelt

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.2.10. Tiltaket omfatter alle vekter på mottak.

7.9.2 Nytteeffekter ved installasjonskontroll

Tiltaket kan bidra til måloppnåelse ved at det vil lettere avdekkes forhold som kan påvirke måleresultatet.

Nyttebergningen for ressursforvaltningen og nytteeffekten for korrekt økonomisk oppgjør er vurdert ut fra antall installasjoner årlig, type vekt og gjennomsnittelig mengde over vekt. Det er deretter estimert hvor stor oppdagelsesrisikoen (antall vekter hvor det vil bli oppdaget feil) er, hvor stor feilen er og hvor langt tidsrom vekten kan bli brukt feil. Da Justervesenet eller annet TKO[34] har foretatt førstegangsverifisering, legges det til grunn at selve vekten er riktig, og det er bare tatt høyde for feil som skyldes installasjon eller omstendigheter utenfor selve måleredskapet. Det er derfor lagt til grunn at risikoen for feil er relativ liten.

Ved å bidra til å forhindre feil som skyldes installasjonen og omgivelser utenfor vekten, antas tiltaket å ha noe positiv effekt i forhold til både tillit og like konkurransevilkår. Tiltaket vil ikke medføre ressursbesparelser for andre myndigheter.

Tiltaket er vurdert å ha følgende nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr	kr
Ressursforvaltning (målsetning 1)	2 000 000

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter	
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)	(+)
- fisker/mottak	(+)
- myndigheter	(+)
- kunde/sluttbruker	(+)
Tillit til fiskeriindustrien	(+)
Like konkurransevilkår	(+)
Ressursbesparelse for andre myndigheter	0

7.9.3 Kostnader ved installasjonskontroll

Det er ikke beregnet noen investeringskostnader for dette tiltaket. De løpende kostnadene for dette tiltaket er bare kostnader for Justervesenets kontroll. Utgangspunktet for beregningen av kontrollkostnadene er antall installasjoner som ble foretatt innenfor fiskeriindustrien i 2007. Det er lagt til grunn at dette er representativt for antall installasjoner årlig. Dersom det er valgt samsvarsmodulen typeprøving og førstegangsverifisering, foretas det som regel en kontroll av måleredskapet etter at det er installert. Denne kontrollen kan gjøres av ethvert TKO. Det er lagt til grunn i beregningen at Justervesenet, som er et teknisk kontrollorgan, foretar førstegangsverifisering i 75 % av tilfellene. For denne andelen er det beregnet kostnader for ekstra tidsbruk ved kontroll av installasjon og krav til andre forhold enn selve måleredskapet. For de tilfellene der andre enn Justervesenet foretar førstegangsverifikasjonen, er det beregnet kostnader for hele kontrollen.

[34] Se ordforklaring i vedlegg 2

Kapitaliserte kostnader (kr)

Kostnader (tall i nåverdi)	kr
Investeringskostnader	0
Løpende kostnader	
Kontrollkostnader	1 160 000
Sum løpende kostnader	1 160 000
Sum kostnader	**1 160 000**

7.10 Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy

7.10.1 Generelt om tiltaket

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.3.3. Det er en forutsetning for både kostnads- og nyttevurderingen at det foretas målinger som grunnlag for de økonomiske oppgjørene om bord på fartøy.

7.10.2 Nytteeffekter ved krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy

Nytteeffekten av dette tiltaket består i å redusere risikoen først og fremst for utilsiktede feil ved at det settes krav til og gjøres kontroll med måleredskapene som benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk ombord på fartøy.

For kjøpefartøy vurderes det nytteeffekt både i forhold til økonomisk oppgjør mellom partene og økonomisk oppgjør for myndigheter. For transportfartøy vurderes det bare nytteeffekt i forhold til det økonomiske oppgjøret for den enkelte fisker, fordi det økonomiske oppgjøret for transportfartøyet gjerne baseres på veiinger som foretas ved landing, og avgifter for myndigheter gjøres på grunnlag av førstegangsomsetning som skjer senere.

Nytteeffekten er vurdert ut fra mengden fangst som ligger til grunn for de økonomiske oppgjørene og forbedringspotensialet i vektene som følge av tiltaket.

Ved at tiltaket innebærer at krav til godkjent vekt, som i dag gjelder for landbaserte bedrifter, innføres/håndheves på fartøy, antas tiltaket å ha middels positiv effekt i forhold til like konkurransevilkår. Myndighetskontroll av marine vekter antas dessuten å medføre noe til middels positiv effekt i forhold til tillit til fiskeriindustrien.

Det er ikke beregnet nytteeffekter i forhold til ressursforvaltning, da tiltaket bare innebærer krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør. Nytteeffekten av at de samme vektene benyttes som grunnlag for landingsopplysninger, blir belyst i tiltakspakkene.

Dersom tiltaket bare innføres for norske fartøy vil bidrag til korrekt økonomisk oppgjør og bidraget til tillit til fiskeriindustrien bli noe mindre da færre fartøy omfattes av tiltaket. Bidraget til like konkurransevilkår ved at fartøy og landbaserte mottak underlegges like krav, antas å bli oppveid ved at det innføres ulike krav til norske og utenlandske fartøy.

I tabellen under angis nytteeffekten for det norske samfunnet der tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy og der det innføres bare for norske fartøy.

Tiltaket er vurdert å ha følgende nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Ressursforvaltning (målsetning 1)	0	0

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)	+	(+)
- fisker/mottak	(+)	(+)
- myndigheter	(+)	0
- kunde/sluttbruker	0	0
Tillit til fiskeriindustrien	+(+)	(+)
Like konkurransevilkår	++	0
Ressursbesparelse for andre myndigheter	(+)	(+)

7.10.3 Kostnader ved krav godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy

Siden kravene om gyldig samsvarsvurdering og kontroll av vekter i dag ikke håndheves, finnes det ingen oversikt over hvor stor andel av fartøyene som har vekter og hvor stor andel av vektene ombord på fartøy som oppfyller dagens krav. Kostnadene beregnes ut fra følgende forutsetning: Halvparten av fartøyene har vekter som kan oppgraderes og godkjennes og halvparten må skaffe seg nye typegodkjente marinevekter fordi de ikke har vekt eller fordi vekten ikke kan oppgraderes.

Investeringskostnadene for dette tiltaket er beregnet ut fra antall fartøy hvor det foregår økonomisk oppgjør samt kostnader for oppgradering og typeprøving og kostnader for anskaffelse av marinevekter med gyldig samsvarsvurdering der det er nødvendig. Det er dessuten beregnet kostnader for kompetansebygging og utvikling av prosedyrer for Justervesenet.

Kontrollkostnadene er beregnet ut fra kostnader knyttet til ordinær periodisk kontroll med tillegg for ekstra tidsbruk på grunn av kontrollutfordringer ved kontroll av marine vekter. Det forutsettes at kontrollen må foretas ombord på fartøyet, og at fartøyet kommer inn til havn for å gjøre det mulig for Justervesenet å få tilgang til vekten. Selve kontrollen må foretas under reelle forhold. Det legges til grunn de samme gyldighetsperiodene som for vektene på land (3 år for ikke-automatiske vekter og 1 år for automatiske vekter).

Da det forventes at fartøy ikke taper inntekt av fisk som følge av kontroll, er tapt inntjening beregnet som erstatningslønn for en dag brukt til kontroll for mannskapet ombord. For utenlandske fartøy er det i tillegg beregnet tapt inntekt gjennom erstatningslønn for tid brukt til å gå til land i Norge for å få utført kontroll, samt transportkostnader knyttet til dette, da de vanligvis ikke går til land i Norge av andre grunner.

I tabellen under angis de totale kostnadene der tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy og der det innføres bare for norske fartøy.

Kapitaliserte kostnader (kr)

Kostnader (tall i nåverdi) kr		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Investeringskostnader		
Typegodkjente marine vekter	6 170 000	6 010 000
Oppgradering til marinevekter	740 000	740 000
Prosedyrer etc. for Justervesenet	25 000	20 000
Sum investeringskostnader	6 935 000	6 770 000
Løpende kostnader		
Kontrollkostnader	980 000	910 000
Tapt inntekt for fartøyene	3 440 000	2 950 000
Sum løpende kostnader	4 420 000	3 860 000
Sum kostnader	**11 355 000**	**10 630 000**

7.11 Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy

7.11.1 Generelt

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.3.4. Det er en forutsetning for både kostnads- og nyttevurderingen at det foretas målinger som grunnlag økonomisk oppgjør på produksjonsfartøy.

7.11.2 Nytteeffekter ved krav godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy

Nytteverdien av krav til marine vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy skiller seg fra nytteverdien av tilsvarende krav på andre fartøystyper, da nytteverdien her vil være knyttet til det økonomiske oppgjøret mellom produksjonsfartøy og sluttkunde som kjøper produkter mengdefastsatt på fartøy.

Tiltaket vurderes ikke å ha nytteeffekter i forhold til korrekt økonomisk oppgjør for myndigheter, da det normalt foretas en veiing når fisken leveres på landbasert mottak som legges til grunn for beregning av avgifter til myndigheter.

Tiltaket kan forenkle Kystvaktas kontroll, og tiltaket antas derfor å medføre noen ressursbesparelser for andre myndigheter.

Tiltaket vurderes å ha middels positiv effekt i forhold til like konkurransevilkår da tiltaket innebærer at fartøy som produserer fisk blir underlagt tilsvarende krav som landbaserte produksjonsbedrifter er i dag.

Dersom tiltaket bare innføres for norske fartøy vil bidrag til korrekt økonomisk oppgjør og bidraget til tillit til fiskerindustrien bli noe mindre da færre fartøy omfattes av tiltaket. Nytteeffekten vil likevel ikke reduseres så mye som antallet utenlandske fartøy skulle tilsi, da det er vurdert at krav og kontroll av vekter om bord utenlandske produksjonsfartøy vil bidra minimalt til korrekt økonomisk oppgjør for norske aktører, og dermed også til tilliten. Reduksjonen i nytteeffekten vil være så liten, at den ikke er vist i tabellen under. Bidraget til like konkurransevilkår ved at fartøy og landbaserte bedrifter underlegges like krav, antas å bli oppveid ved at det innføres ulike krav til norske og utenlandske fartøy.

I tabellen under angis nytteeffekten for det norske samfunnet der tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy og der det innføres bare for norske fartøy.

Tiltaket er vurdert å ha følgende nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Ressursforvaltning (målsetning 1)	0	0

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)	++	++
- fisker/mottak	0	0
- myndigheter	0	0
- kunde/sluttbruker	++	++
Tillit til fiskeriindustrien	+	+
Like konkurransevilkår	++	0
Ressursbesparelse for andre myndigheter	0	0

7.11.3 Kostnader ved krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy

Kostnadene er beregnet på samme måte som kostnader for krav til at det benyttes godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing ombord på fartøy (pkt. 7.10.3).

I tabellen under angis de totale kostnadene der tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy og der det innføres bare for norske fartøy.

Kapitaliserte kostnader (kr)

Kostnader (tall i nåverdi) kr		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Investeringskostnader		
Typegodkjente marine vekter	5 630 000	3 250 000
Oppgradering til marinevekter	1 240 000	720 000
Prosedyrer etc. for Justervesenet	25 000	20 000
Sum investeringskostnader	6 895 000	3 990 000
Løpende kostnader		
Kontrollkostnader	1 520 000	880 000
Tapt inntekt for fartøyene	7 050 000	2 840 000
Sum løpende kostnader	18 570 000	3 720 000
Sum kostnader	**15 465 000**	**7 710 000**

7.12 Krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy

7.12.1 Generelt

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.3.5.

7.12.2 Nytteeffekter ved krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy

Nytteverdien for ressursforvaltningen er beregnet ut fra mengden fisk som veies ombord på fartøy som tar imot fisk fra andre og forbedringspotensialet i nøyaktigheten i rapportering av landingsopplysninger. Tiltaket er bare vurdert å ha nytteeffekt i forhold til ressursforvaltning.

Tiltaket innebærer at det blir samme krav til godkjente vekter ved landing av fisk på fartøy som på landbaserte mottak, og antas derfor å ha positiv effekt i forhold til konkurransevilkår. Myndighetskontroll av mottaksvekter på fartøy, antas i noen grad å øke tilliten fra fiskerimyndigheter til mottaksfartøyet. Det legges til grunn at tiltaket ikke medfører noen nevneverdig ressursbesparelser for andre myndigheter.

Det er ikke beregnet nytteeffekter i forhold til korrekt økonomisk oppgjør, da tiltaket bare innebærer krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger. Nytteeffekten av at de samme vektene benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør, blir belyst i tiltakspakkene.

Dersom tiltaket bare innføres for norske fartøy vil bidraget til tillit til fiskeriindustrien bli noe mindre da færre fartøy omfattes av tiltaket. Bidraget til like konkurransevilkår ved at fartøy og landbaserte mottak underlegges like krav, antas å bli oppveid ved at det innføres ulike krav til norske og utenlandske fartøy.

I tabellen under angis nytteeffekten for det norske samfunnet der tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy og der det innføres bare for norske fartøy.

Tiltaket er vurdert å ha følgende nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Ressursforvaltning (målsetning 1)	6 070 000	5 650 000

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)	0	0
- fisker/mottak	0	0
- myndigheter	0	0
- kunde/sluttbruker	0	0
Tillit til fiskeriindustrien	+(+)	(+)
Like konkurransevilkår	++	0
Ressursbesparelse for andre myndigheter	(+)	(+)

7.12.3 Kostnader ved krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy

I beregning av investeringskostnader er det tatt utgangspunkt i antall fartøy som tar imot fisk fra andre slik at plikten til utfylling av landings- og sluttsedler utløses. Det er også beregnet investeringskostnader for oppgradering og typeprøving av allerede eksisterende vekter og anskaffelse av marinevekter med gyldig samsvarsvurdering der det er nødvendig. Kostnadene er beregnet ut fra samme forutsetning som tiltaket over: Halvparten av fartøyene har vekter som kan oppgraderes og godkjennes og halvparten må skaffe seg nye marinevekter fordi de ikke har vekt eller fordi vekten ikke kan oppgraderes.

Kostnadene er beregnet på samme måte som kostnader for krav til at det benyttes godkjente marine vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing og produksjon ombord på fartøy (pkt. 7.10.3 og pkt. 7.11.3).

I tabellen under angis de totale kostnadene der tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy og der det innføres bare for norske fartøy.

Kapitaliserte kostnader (kr)

Kostnader (tall i nåverdi) kr		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Investeringskostnader		
Typegodkjente marine vekter	6 170 000	6 010 000
Oppgradering til marinevekter	740 000	740 000
Prosedyrer etc. for Justervesenet	25 000	20 000
Sum investeringskostnader	6 935 000	6 770 000
Løpende kostnader		
Kontrollkostnader	980 000	880 000
Tapt inntekt for fartøyene	3 440 000	2 950 000
Sum løpende kostnader	4 420 000	3 830 000
Sum kostnader	**11 355 000**	**10 600 000**

7.13 Krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker

7.13.1 Generelt

Tiltaket er beskrevet i pkt. 6.4.2. Det er en forutsetning for både kostnads- og nyttevurderingen at det innføres krav til at det skal foretas målinger som grunnlag fangsrapportering på fiskefartøy.

7.13.2 Nytteeffekt ved krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker

Tiltaket er først og fremst rettet mot å bedre ressursforvaltningen. Tiltaket innebærer at fangstmengden som angis i fangstrapporter/fangstdagbøker skal veies på en godkjent vekt i stedet for å være estimert.

Uten grundig kjennskap til hvordan fiskebestanden beregnes og hvordan havforskerne kan benytte mer nøyaktige mengdeangivelser fra fartøyene, er det meget usikkert hva nytteeffekten av dette tiltaket vil være i forhold ressursforvaltningen. Det at

landingsopplysninger utgjør hovedgrunnlaget for fangsstatistikk benyttet i ressursforvaltningen, og mengdeangivelsene fra fartøyene kun brukes som supplement, vil medføre en betydelig begrensning i nytteverdien i dette tiltaket.

Nytteverdien av tiltaket er at mer nøyaktige mengdeangivelser benyttes

- som supplement til landingsopplysninger i bestandsberegning og kvotefastsettelse
- for vurdering av om et fartøys kvote er overskredet
- som grunnlag for kontroll av Kystvakta

Det lagt til grunn at følgende forhold begrenser nytteverdiene av tiltaket:

- Tiltaket gir ingen sikkerhet for at fisken faktisk blir veid. Feilrapportering antas i noen grad å skyldes at det foreligger incitament for underrapportering, og tiltaket antas å ha liten nytteeffekt i forhold til tilsiktet feilrapportering. Det antas at risikoen for at det unnlates å veie er spesielt stor for dette tiltaket da det ikke foregår en transaksjon med to parter til stedet, og det dessuten vil være vanskelig å kontrollere i ettertid om all fangst er veid.
- Tiltaket gir ingen sikkerhet for riktig bruk av vektene, og risikoen for utilsiktet feilbruk er større for marine vekter, enn for landbaserte vekter.

Da nytteeffekten for ressursforvaltningen for dette tiltaket er svært usikker, er den ikke beregnet.

Tiltaket kan få en liten positiv nytteeffekt i forhold til ressursbesparelser ved å forenkle Kystvaktens kontroll av fangstmengde, ved at de ved hjelp av normaler kan benytte vekten ombord på båten når de foretar kontroll. Da tiltaket medfører at det stilles ulike krav til små og store fartøy, vurderes tiltaket å ha middels negativ effekt i forhold til like konkurransevilkår. Det antas at tiltaket kan medføre noe økt tillit i fiskeriindustrien.

Det er lagt til grunn at tiltaket ikke vil ha nevneverdig bidrag til målsetningen om korrekt økonomisk oppgjør.

Dersom tiltaket bare innføres for norske fartøy vil bidraget til ressursbesparelse og bidraget til tillit i fiskeriindustrien bli noe mindre da færre fartøy omfattes av tiltaket. Da det er lagt til grunn at tiltakets bidrag til tillit er minimalt, fremgår likevel ikke denne reduksjonen av tabellen under. Tiltakets negative bidrag til like konkurransevilkår forsterkes ytterligere ved at det innføres ulike krav til norske og utenlandske fartøy.

I tabellen under angis nytteeffekten for det norske samfunnet der tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy og der det innføres bare for norske fartøy.

Tiltaket antas å ha følgende nytteeffekter:

Nytteverdi (tall i nåverdi) kr		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Ressursforvaltning (målsetning 1)	Ikke beregnet	Ikke beregnet

Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Korrekt økonomisk oppgjør (målsetning 2)		
- fisker/mottak	0	0
- myndigheter	0	0
- kunde/sluttbruker	0	0
Tillit til fiskeriindustrien	(+)	(+)
Like konkurransevilkår	- -	- --
Ressursbesparelse for andre myndigheter	+(+)	(+)

7.13.3 Kostnader ved krav godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker

Investeringskostnadene er beregnet ut fra antall fiskefartøy som fisker i NØS. Investeringskostnadene består av pris for anskaffelse av marinevekter med gyldig samsvarsvurdering. Det er lagt til grunn at ingen av fiskefartøyene har vekter i dag. Det er Justervesenets oppfatning at det vil være tilstrekkelig for formålet at fiskefartøy benytter en ikke-automatisk vekt, men det kan ikke utelukkes at noen velger et mer avansert vektsystem. Det er lagt til grunn at 80 % av fartøyene kjøper ikke-automatisk vekter og resten kjøper automatiske vekter.

Det er også beregnet investeringskostnader for Justervesenet for oppbygging av administrasjon og utvikling av prosedyrer.

Det er beregnet løpende kostnader for Justervesenets kontroll. Kontrollkostnadene er beregnet ut fra kostnader knyttet til ordinær periodisk kontroll med tillegg for ekstra tidsbruk på grunn av kontrollutfordringer ved kontroll av marine vekter. Det forutsettes det at kontrollen må foretas ombord på fartøyet, og at fartøyet kommer inn til havn for å gjøre det mulig for Justervesenet å få tilgang til vekten. Selve kontrollen må foretas under reelle forhold. Det legges til grunn de samme gyldighetsperiodene som for vektene på land (3 år for ikke-automatiske vekter og 1 år for automatiske vekter).

Da det forventes at fartøy ikke taper fangst av fisk som følge av kontroll og dermed ikke inntekter knyttet til fangsmengde, er løpende kostnader for fartøyene beregnet som erstatningslønn for en dag brukt til kontroll for mannskapet ombord. For utenlandske fartøy er det i tillegg beregnet tapt inntekt gjennom erstatningslønn for tid brukt til å gå til land i Norge for å få utført kontroll, samt transportkostnader knyttet til dette da de vanligvis ikke må til land i Norge av andre grunner.

Det er også beregnet løpende kostnader i form av erstatningslønn for fartøyene for den tiden de antas å bruke på å foreta de veiinger som grunnlag for fangstrapportering.

I tabellen under angis de totale kostnadene der tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy og der det innføres bare for norske fartøy.

Kapitaliserte kostnader (kr)

Kostnader (tall i nåverdi) kr		
	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Investeringskostnader		
Typegodkjente marinevekter	96 700 000	71 760 000
Prosedyrer etc. for Justervesenet	60 000	60 000
Sum investeringskostnader	96 750 000	71 812 000
Løpende kostnader		
Periodisk kontroll	18 080 000	12 810 000
Tapt inntekt for fartøyene	728 250 000	74 190 000
Sum løpende kostnader	746 320 000	86 990 000
Sum kostnader	**843 070 000**	**158 802 000**

7.14 Oppsummering av kostnader og nytteeffekter ved de ulike tiltakene

I figur 7 vises netto nåverdi for de ulike generelle tiltakene, det vil si nytteverdi når kostnadene er trukket fra.

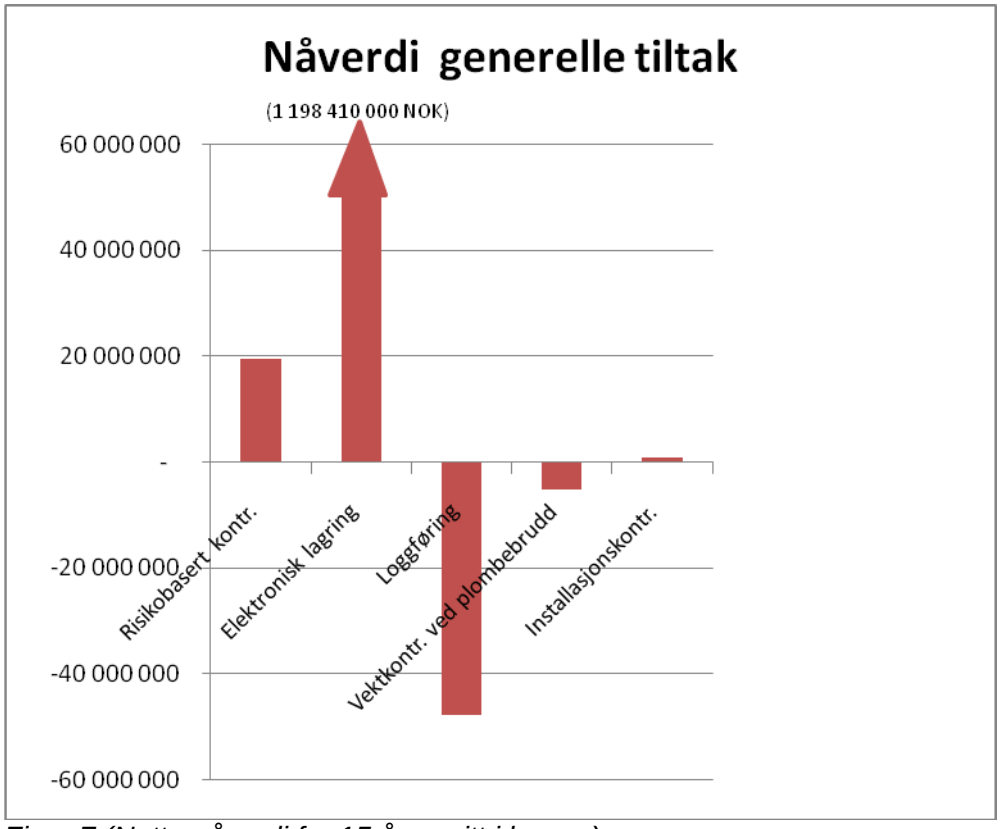

Figur 7 (Netto nåverdi for 15 år angitt i kroner)

Som det fremgår av figur 7 vil tiltaket krav til loggføring av inngrep i vekten og tiltaket krav til vektkontroll etter plombebrudd av servicefirma medfør negative netto nåverdi. De ikke-

kvantifiserbare nytteeffektene av disse to tiltakene vurderes til ikke å kunne bidra til at tiltakene vil være lønnsomme å innføre.

Disse to tiltakene vil heller ikke i kombinasjon med andre tiltak bidra til tilleggseffekter som kan oppveie at tiltaket i seg selv har negativ nåverdi og lave ikke-kvantifiserbare nytteeffekter. Disse to tiltakene vil derfor ikke bli vurdert i kombinasjon med andre tiltak.

I figur 8 vises netto nåverdi for de tiltakene som kan innføres på fartøy, der nytteverdi er beregnet. Figuren viser netto nåverdi for tiltakene både hvis de innføres for både norske og utenlandske fartøy og kun for norske fartøy.

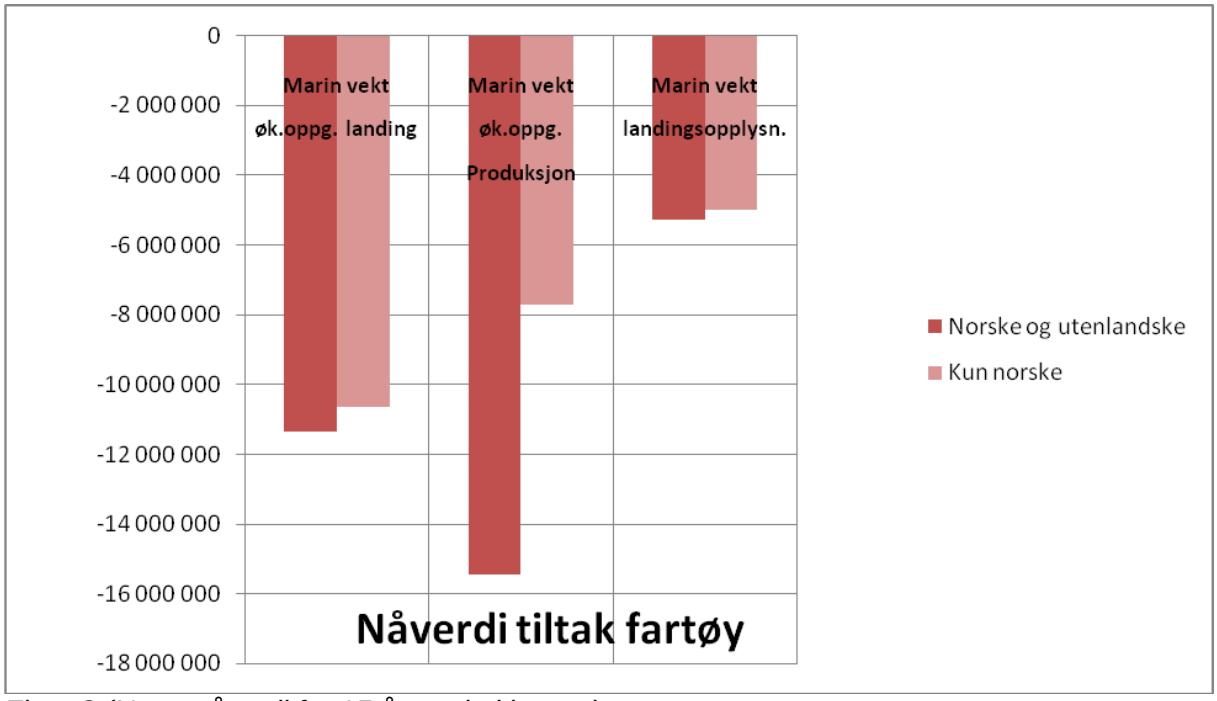

Figur 8 (Netto nåverdi for 15 år angitt i kroner)

Som det fremgår av figur 8 har både innføring av krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomiske oppgjør på fartøy og innføring av krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy, negativ nåverdi både ved innførsel for norske og utenlandske fartøy.

Disse tiltakene har imidlertid viktige ikke-kvantifiserbare nytteeffekter, bl.a. vedrørende like konkurransevilkår, som medfører at disse bør vurderes videre i kombinasjon.

Tiltaket om krav til vekter på fiskefartøy er det ikke beregnet nytteverdi for. Dette tiltaket behandles for seg selv.

Følgende tiltak vil derfor vurderes i aktuelle kombinasjoner i neste kapitel:

- Risikobasert kontroll
- Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger
- Installasjonskontroll
- Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy
- Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy
- Krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy
- Krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker

8 TILTAKSPAKKER

8.1 Innledning

I dette kapitlet gjøres det rede for hvilke tiltak som bør vurderes sammen i tiltakspakker og hvilke vurderinger og forutsetninger som ligger til grunn for sammensetningen av tiltakspakker. Det gis en presentasjon av hver enkelt tiltakspakke samt kostnader og nytteverdier for ressursforvaltningen og en vurdering av ikke-kvantifiserbare nytteeffekter av den enkelte tiltakspakke.

Ved sammensetningen av tiltakspakker er det lagt til grunn at innføring av krav i de fleste tilfeller vil ha liten nyttevirkning dersom det ikke gjøres noe tilsyn med at kravene etterleves.

I tiltakssammensetningen har vi forsøkt å belyse kombinasjoner bestående av

- dagens krav med ulike nye tilsynsmetoder, og
- nye krav kombinert med ulike tilsynsmetoder, herunder dagens metode for ordinær kontroll.

Ut i fra hensikten og målsetningen i denne utredningen er alle tiltakspakkene ment å komme i tillegg til dagens krav og ordinære kontroll, det vil si i tillegg til basisalternativet.

Tiltakene som er rettet mot vekter som brukes som grunnlag for økonomiske oppgjør og landingsopplysninger på fartøy innebærer at krav og kontroll som i dag gjelder på landbaserte mottak, innføres også for fartøy. De generelle tiltakene innebærer nye krav og tilsynsformer som kan innføres både på landbaserte mottak og på fartøy. De generelle tiltakene og tiltakene som bare kan innføres for fartøy vurderes derfor hver for seg.

Tiltak knyttet til mengdeangivelser på fiskefartøy skiller seg fra de øvrige tiltakene ved at de ikke er knyttet til målinger som brukes til grunnlag for økonomisk oppgjør eller landing, og behandles for seg.

8.2 Generelle tiltakspakker

For å begrense antall kombinasjoner er det lagt til grunn følgende vurderinger ut fra hvilke kombinasjoner som anses mest hensiktsmessig:

- Krav til bruk, installasjon, omgivelser og vedlikehold anses å være en del av basisalternativet, da dette i stor grad ligger innenfor gjeldende regelverk og kun vil innbære mindre endringer i hva Justervesenet kontrollerer ved dagens ordinære kontroll. Installasjonskontroll vil medføre håndhevelse av kravet allerede ved installasjonstidspunktet og er derfor en del av alle tiltakspakkene.

Tabellen under viser de ulike kombinasjonene av tiltak som utgjør tiltakspakkene som ligger til grunn for beregning av kostnader og nyttevurderinger. Tiltakspakkene representerer tillegg til basisalternativet, og baserer seg på bibehold av hele basisalternativet.

Tiltak	Tiltakspakker		
	1	2	3
Risikobasert kontroll	X		X
Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger		X	X
Installasjonskontroll	X	X	X

8.3 Tiltakspakker i forhold til fisk som landes eller produseres på fartøy i NØS

For å begrense antall tiltakspakker er det bare de særskilte tiltakene for fartøy som er inkludert i tilakspakkene. Dersom konklusjonen blir at krav og kontroll slik det utføres på vekter på landbaserte mottak i dag, innføres for vekter til en eller flere formål ombord på fartøy, vil det også bli vurdert om de anbefalte tiltak på landbaserte mottak også bør innføres for vekter på fartøy.

Tiltak	Tiltakspakker		
	4	5	6
Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy	X	X	X
Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy	X		X
Krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy		X	X

Alle tiltakene, og dermed også tiltakspakkene, innebærer periodisk kontroll av vektene.

8.4 Tiltakspakker i forhold til mengdeangivelser i fangstrapporter og fangstdagbøker

For mengdeangivelse på fiskefartøy er det kun tiltaket om krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangsdagbøker som presentert som mulig tiltak. Tiltaket innebærer periodisk kontroll av vektene.

Tiltak	Tiltakspakke
	7
Krav til marine vekter som brukes ved mengdeangivelse i fangsrapporter på fiskefartøy	X

8.5 Generelt om kostnader og nytteeffekter av tiltakspakkene

Kostnader og nytteverdier er for de fleste tiltakspakkene en summering av kostnader og nytteverdier for de tiltak pakken består av. Økning/reduksjon av kostnader og nytteverdier på grunn av kombinasjon er beregnet. I vurderingene av de samlede ikke-kvantifiserbare nytteeffektene for tiltakspakkene, er det tatt høyde for at kombinasjonen av tiltak kan medføre at nytteeffektene økes eller reduseres.

Alle kostnader og nytteverdier er angitt i nåverdi for 15 års levetid.

8.6 Tiltakspakke 1: Risikobasert kontroll og installasjonskontroll

Tiltakspakke 1 består av installasjonskontroll og risikobasert kontroll. Nytteverdier for ressursforvaltning og kostnader av tiltakspakken forventes å være summen av nytteverdiene og kostnadene for de to tiltakene.

Tiltakspakke 1	
Nytteverdier og kostnader i nåverdi (kr)	
Nytteverdi ressursforvaltning	36 060 000
Kostnader	15 810 000
Netto nåverdi (for 15 års levetid)	**20 250 000**
Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter (målsetning)	
Korrekt økonomisk oppgjør	+
Andre ikke-kvantifiserbare nytteeffekter	
Tillit til fiskerinæringen	+
Like konkurransevilkår	(+)
Ressursbesparelse hos andre myndigheter	0

8.7 Tiltakspakke 2: Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger og installasjonskontroll

Tiltakspakke 2 består av installasjonskontroll og krav til elektronisk lagring av vektopplysninger. Nytteverdier for ressursforvaltning og kostnader av tiltakspakken forventes å være summen av nytteverdiene og kostnadene for de to tiltakene.

Tiltakspakke 2	
Nytteverdier og kostnader i nåverdi (kr)	
Nytteverdi ressursforvaltning	1 231 560 000
Kostnader	32 310 000
Netto nåverdi (for 15 års levetid)	**1 199 250 000**
Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter (målsetning)	
Korrekt økonomisk oppgjør	+(+)
Andre ikke-kvantifiserbare nytteeffekter	
Tillit til fiskerinæringen	+
Like konkurransevilkår	(+)
Ressursbesparelse hos andre myndigheter	+(+)

8.8 Tiltakspakke 3: Risikobasert kontroll, krav til elektronisk lagring av vektopplysninger og installasjonskontroll

Tiltakspakke 3 består av tiltakspakke 2 og risikobasert kontroll.

Kombinasjonen av tiltakene antas ikke å påvirke summen av nytten i særlig grad. Risikobasert kontroll er rettet mot selve måleredskapet, og innebærer ingen kontroll og sammenligning av lagerbeholdning og registrerte målinger. Nytteverdier for ressursforvaltning og kostnader av tiltakspakken forventes å være summen av nytteverdiene og kostnadene for de to tiltakene pluss kostnader for ekstra tidsbruk ved kontroll av lagringsfunksjonen ved risikobasert kontroll (satt til kr 1 770 000 i nåverdi).

Tiltakspakke 3	
Nytteverdier og kostnader i nåverdi (kr)	
Nytteverdi ressursforvaltning	1 265 620 000
Kostnader	48 730 000
Netto nåverdi (for 15 års levetid)	**1 216 890 000**
Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter (målsetning)	
Korrekt økonomisk oppgjør	+++
Andre ikke-kvantifiserbare nytteeffekter	
Tillit til fiskerinæringen	++
Like konkurransevilkår	(+)
Ressursbesparelse hos andre myndigheter	+(+)

8.9 Tiltakspakke 4: Krav godkjente som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing og produksjon av fisk på fartøy

Tiltakspakke 4 består av tekniske krav og periodisk kontroll av vekter som benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing eller produksjon på fartøy. Nytteverdien for ressurskontroll og kostnadene forventes å være summen av nytteverdier og kostnader for tiltakene den består av. Tiltakspakken bidrar til like konkurransevilkår ved at alle vekter som brukes til økonomisk oppgjør underlegges krav og kontroll uavhengig av om de benyttes på land eller fartøy. Det antas at dette bidraget til like konkurransevilkår er større enn det negative bidraget ved at norske og utenlandske fartøy får ulike konkurransevilkår dersom tiltakspakken bare innføres for norske fartøy.

Tiltakspakke 4		
Nytteverdier og kostnader i nåverdi (kr)	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Nytteverdi ressursforvaltning	-	-
Kostnader	26 815 000	18 340 000
Netto nåverdi (for 15 års levetid)	- 26 815 000	- 18 340 000
Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter (målsetning)		
Korrekt økonomisk oppgjør	++(+)	++
Andre ikke-kvantifiserbare nytteeffekter		
Tillit til fiskerinæringen	++	+
Like konkurransevilkår	+++	+
Ressursbesparelse hos andre myndigheter	(+)	(+)

8.10 Tiltakspakke 5: Krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger og som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing til fartøy

Tiltakspakke 5 består av tekniske krav og periodisk kontroll av vekter som benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing til fartøy og som grunnlag for landingsopplysninger. Nytteverdien for ressurskontroll forventes å være summen av nytteverdier for tiltakene den består av. Kostnadene ved tiltakene pakken består av forventes å være fullstendig overlappende, og kostnadene ved tiltakspakken er derfor lik kostnaden ved et av tiltakene.

Tiltakspakke 5		
Nytteverdier og kostnader i nåverdi (kr)	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Nytteverdi ressursforvaltning	6 070 000	5 650 000
Kostnader	11 355 000	630 000
Netto nåverdi (for 15 års levetid)	**- 5 285 000**	**-4 980 000**
Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter (målsetning)		
Korrekt økonomisk oppgjør	+	(+)
Andre ikke-kvantifiserbare nytteeffekter		
Tillit til fiskerinæringen	++	+
Like konkurransevilkår	++	0
Ressursbesparelse hos andre myndigheter	(+)	(+)

8.11 Tiltakspakke 6: Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing og produksjon på fartøy og som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy

Tiltakspakke 6 består av tekniske krav og periodisk kontroll av vekter som benyttes som grunnlag for økonomiske oppgjør og landingsopplysninger om bord på fartøy. Nytteverdien for ressurskontroll forventes å være lik summen av nytteverdier for tiltakene den består av. Tiltakspakken bidrar til like konkurransevilkår ved at alle vekter som brukes som grunnlag for økonomisk oppgjør og landingsopplysninger underlegges krav og kontroll uavhengig av om de benyttes på land eller fartøy. Det antas at dette bidraget til like konkurransevilkår er større enn det negative bidraget ved at norske og utenlandske fartøy får ulike konkurransevilkår dersom tiltakspakken bare innføres for norske fartøy.

Kostnadene for tiltakspakken vil være summen av kostnadene for tiltakspakke 5 og kostnadene for tiltak som gjelder produksjonsfartøy.

Tiltakspakke 6		
Nytteverdier og kostnader i nåverdi (kr)	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Nytteverdi ressursforvaltning	6 070 000	5 650 000
Kostnader	26 820 000	18 340 000
Netto nåverdi (for 15 års levetid)	**-20 750 000**	**-12 690 000**
Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter (målsetning)		
Korrekt økonomisk oppgjør	+++	++(+)
Andre ikke-kvantifiserbare nytteeffekter		
Tillit til fiskerinæringen	+++	++
Like konkurransevilkår	+++	+
Ressursbesparelse hos andre myndigheter	(+)	(+)

8.12 Tiltakspakke 7: Krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker

Tiltakspakke 7 består av tekniske krav og periodisk kontroll av vekter som benyttes som grunnlag for fangsrapportering på fiskefartøy. Nytteverdien for ressurskontroll og kostnadene er det samme som for tiltaket den består av.

Tiltakspakke 7		
Nytteverdier og kostnader i nåverdi (kr)	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Nytteverdi ressursforvaltning	-	-
Kostnader	843 070 000	158 802 000
Netto nåverdi (for 15 års levetid)	**-**	**-**
Ikke-kvantifiserbare nytteeffekter (målsetning)		
Korrekt økonomisk oppgjør		
Andre ikke-kvantifiserbare nytteeffekter		
Tillit til fiskerinæringen	(+)	(+)
Like konkurransevilkår	--	---
Ressursbesparelse hos andre myndigheter	+(+)	(+)

8.13 Oppsummering av tiltakspakkene

I figur 9 er netto nåverdi for de ulike tiltakspakkene unntatt for tiltakspakke 7 angitt grafisk (for tiltakspakke 2 og 3 er netto nåverdi angitt i tall på søylene). Usikkerhet i beregningene er ikke innberegnet. Dette omtales i neste kapitel.

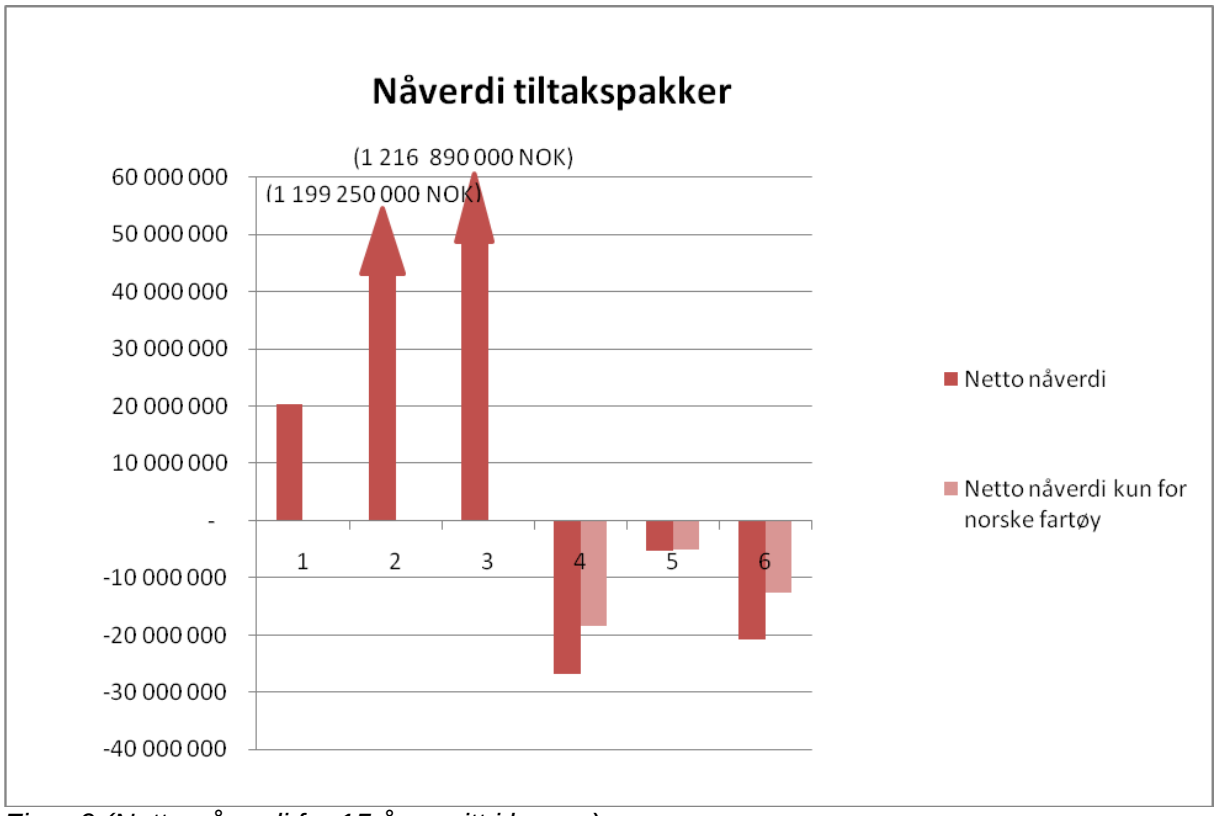

Figur 9 (Netto nåverdi for 15 år angitt i kroner)

Som det fremgår av figur 9 vil tiltakspakkene omfatter risikobasert kontroll, krav til elektronisk lagring av vektopplysninger og installasjonskontroll alle ha positiv nåverdi. Tiltakspakkene som omfatter krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomiske oppgjør og landingsopplysninger på fartøy har alle negative nåverdier.

9 USIKKERHET, FØLSOMHET OG FORDELINGSVIRKNINGER

9.1 Generelt om usikkerhet i beregningene

Det knytter seg usikkerhet til en del av tallene som er brukt som grunnlag for beregninger og vurderinger i den samfunnsøkonomiske analysen i denne utredningen.

Tall som angir fangstmengde og fangsverdi i ulike kategorier er innhentet fra Fiskeridirektoratets statistikkavdeling og regnes som så sikre som de kan bli.

Beregninger av Justervesenets kostnader knyttet til ulike tiltak, er beregnet ut i fra data over utført tilsyn i Justerbase. Det samme er beregninger av omfanget av ulike typer tilsyn (periodisk tilsyn, oppfølgingskontroll) og av fordelingen mellom ulike instrumenttyper det har vært ført tilsyn med. Tallgrunnlag regnes som så sikkert som det på det nåværende stadiet er mulig å få til.

Det knytter seg noe usikkerhet til hvor mye ressurser Justervesenet kan komme til å bruke på å utvikle nye prosedyrer for kontroller av marine vekter. Det forventes ikke at behovet for ressurser til utvikling av prosedyre og tilhørende opplæring vil være stort, men et estimat er lagt inn i kostnadsberegningene.

Priser på utstyr som må kjøpes inn som følge av de ulike tiltaksforslagene, er innhentet fra leverandører. Disse påpeker at prisene kan variere mye, avhengig av hvilket instrumentsystem som velges. I beregningene er det derfor lagt til grunn de høyeste estimatene på utstyr, for å ikke undervurdere kostnader for fiskeriindustrien.

Det knytter seg noe usikkerhet til i hvor stor grad fiskeriindustrien har så høy systematisk risiko og er så konjunkturavhengig som en kalkulasjonsrente på 7 % tilsier. Når andelen av driftskostnader i de totale kostnadene øker, blir estimatene for kostnader mer følsomme for endringer i kalkulasjonsrenten. Imidlertid vil en forandring i kalkulasjonsrente til 6 % ikke endre på rangeringen av tiltakspakkene etter kostnad.

Medieoppslag viser at finanskrisen som oppstod høsten 2008 kan få spesielt negative følger for fiskeriindustrien. Dette er det ikke tatt hensyn til i beregningene av kostnader og nytteverdier i denne utredningen, foruten at kalkulasjonsrenten er satt relativt høyt.

9.1.1 Usikkerhet i kostnadsberegningene

Kostnadsberegningene anses som sikrere enn nytteberegningene, da de i større grad baserer seg på faktiske tall. Det er i denne utredningen ikke beregnet fradrag i kostnadene for naturlig utskiftinger av utstyr som bedriftene ville ha gjort uavhengig av innføring av tiltak. Ved naturlig oppgradering/utskifting av utstyr pga slitasje og behov for modernisering som alltid forekommer i bedriftene, vil oppgardering til utstyr som tilfredsstiller kravene i tiltakene i denne utredningen, representere en liten merkostnad i forhold til hva det ellers ville koste bedriften å oppgradere.

Tiltak med høye investeringskostnadene har begrenset reversibilitet og å innføre tiltak med høye investeringskostnader er derfor forbundet med større risiko, sammenlignet med tiltak hvor investeringskostnadene er lave. Tiltak med høye løpende kostnader vil også representere risiko av samme karakter, da det sannsynligvis vil påløpe store kostnadene før man registrerer sikre spor på at tiltak ikke fungerer etter hensikten og dermed stoppes. Dersom tiltakene i denne utredningen må avsluttes, vil det imidlertid ikke måtte foretas nye investeringer.

Forholdet mellom investeringskostnader og løpende kostnader for de generelle tiltakspakkene fremgår av figur 10.

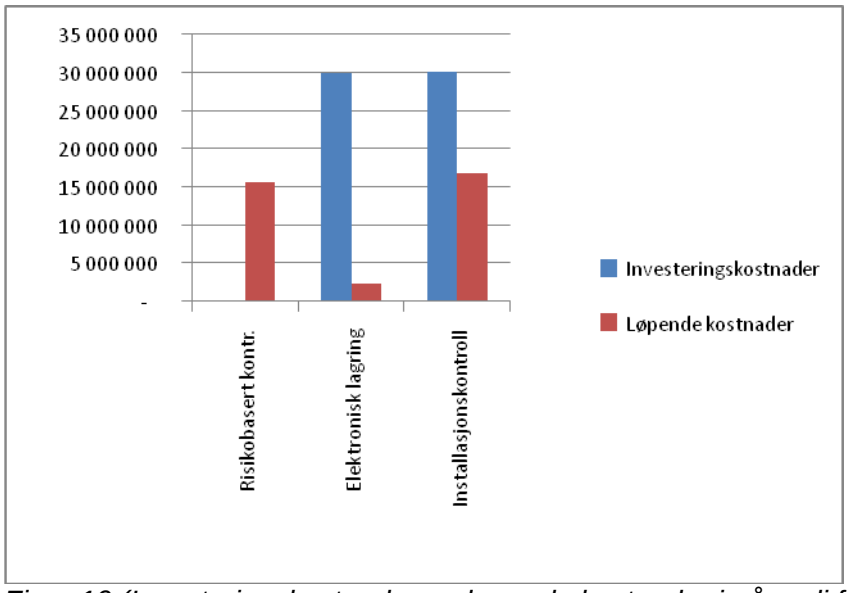

Figur 10 (Investeringskostnader og løpende kostander i nåverdi for 15 år angitt i kroner)

Forholdet mellom investeringskostnader og løpende kostnader for tiltakspakke 4 til 6 for fartøy fremgår av figur 11. For de tre tiltakspakkene som gjelder fartøy er forholdet mellom investeringskostnader og løpende kostnader tilnærmet det samme dersom tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy, eller for kun norske fartøy.

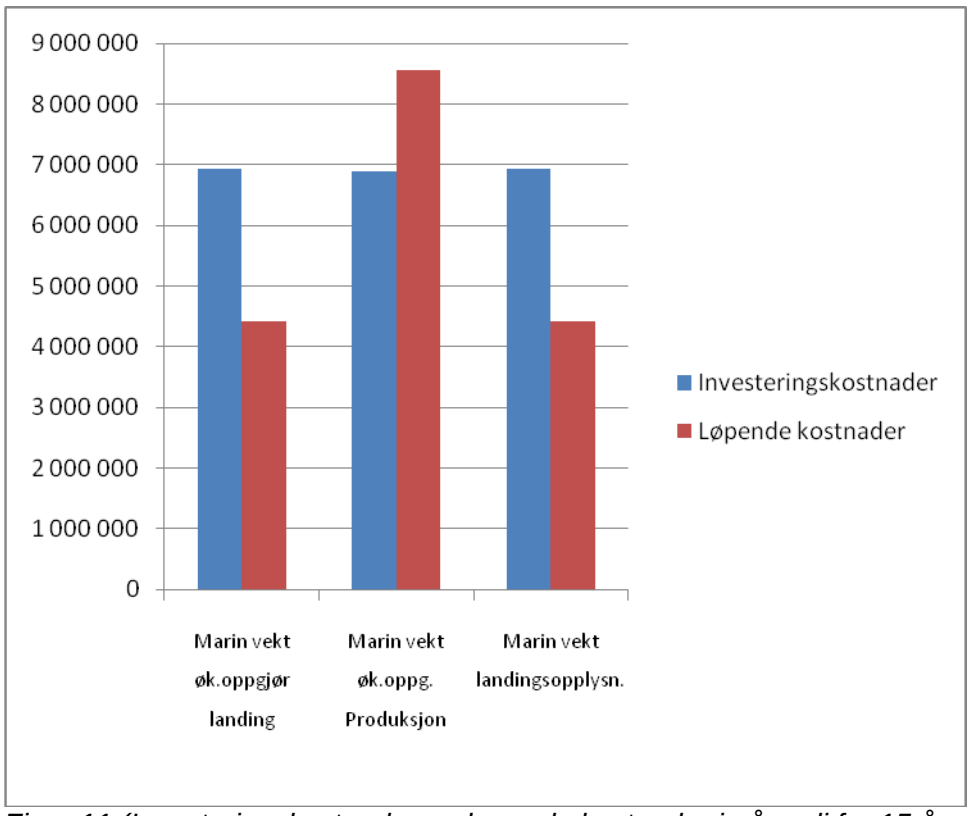

Figur 11 (Investeringskostnader og løpende kostander i nåverdi for 15 år angitt i kroner)

9.1.1.1 Særskilt om kostnadsberegning for utenlanske fartøy

I beregningen av nåverdi for tiltakspakke 4 til 6 er kostnader som må bæres av utenlandske aktører inkludert, da det forventes at det å påføre utenlandske fartøy kostnader i form av krav til godkjente vekter, vil kunne få negative konsekvenser for det norske samfunnet. Det knytter

seg stor usikkerhet til hvilke negative konsekvenser tiltakene kan medføre og om kostnadene som er beregnet er representative for eventuelle negative konsekvenser.

9.1.2 Usikkerhet i nytteverdiberegningene og nyttevurderingene

Beregningen av nytteverdien knytter seg i større grad enn kostnadsberegningene til vurderinger og anslag, og vil derfor være mer usikre.

Det knytter seg spesielt usikkerhet til anslag på hvor mye nøyaktigheten i vektene forbedres som følge av de ulike tiltakene og hvor stor nytteeffekt dette vil ha.

Ved beregning av nytteverdien av ulike tiltak for ressursforvaltningen benyttes omsetningsverdien av fisk. Verdien av ressursene som tas opp av havet og verdien ved å ha informasjon som kan bidra til kontrollert uttak av havressursene, antas å være høyere enn omsetningsverdien, slik at nytteverdien for ressurshensyn muligens bør tillegges mer vekt enn hva beregningene viser. På den annen side vil også andre forhold enn fangststatistikk påvike arbeidet med kvotefastsettelse i ressursforvaltningen. I tillegg til andre usikkerhetsmomenter i beregningen av fiskebestanden, vil også politiske føringer og valg medføre at anbefalingene fra havforskerne ikke alltid blir fulgt. Betydning av nøyaktighet i fangststatistikk reduseres også av dette.

Det er lagt til grunn for beregningene i denne utredningen at eventuelle feilmålinger og dermed potensialet for forbedringer registreres som nytte uavhengig av feiles retning, da feil som opphever hverandre ikke kan forutsettes å forekomme innen samme fiskeslag, kvote el. Det kan imidlertid ikke utelukkes at feilene forekommer innen samme fiskeslag eller kvote eller annen gruppering, og dermed fører til at feilen totalt sett blir mindre. Dette bidrar også til usikkerhet i nytteverdiberegningen.

Nyttevurderingene i forhold til korrekt økonomisk oppgjør samt andre nytteeffekter er også tilsvarende usikre. Den kvalitative angivelsen av disse nytteeffektene er likevel såpass grovmasket, og usikkerheten antas å ikke være så stor at det vil endre antall pluss og minus.

9.2 Risikobasert kontroll

Ved vurderinger og beregninger av nytteverdien av risikobasert kontroll, knytter det seg usikkerhet til hvor stor andel av vektene som har feil som avdekkes som følge av risikobasert kontroll. Dersom man regner med at det er incitamenter for feil bruk av måleredskaper, kan man regne med at risikobasert kontroll vil medføre at det avdekkes feil i en større andel av vektene enn ved vanlig periodisk kontroll. Denne andelen er satt til 15 %, det vil si at tiltaket bidrar til at 15 % flere vekter med feil avdekkes dersom tiltaket innføres.

Tiltaket har som det fremgår av kostnads- og nytteberegningene en positiv nåverdi på 19 410 000 NOK. Dersom andelen av oppdagede vekter vil være 10 %, det vil si at kun 10 % flere vekter med feil avdekkes som følge av tiltaket, vil dette bidra til en reduksjon i nytteverdien av tiltaket slik at nåverdien reduseres med 76 % til 4 590 000 NOK. Det er derfor en forutsetning for en vellykket gjennomføring av tiltaket at risikovurderingen medfører høy oppdagelsesprosent. Tiltaket kan sies å være noe følsomt for dette.

Det knytter seg også usikkerhet til hvor stort avvik i forhold til det tillatte avviket som avdekkes i vektene ved risikobasert kontroll. Det forventes at det er størst avvik er å finne på vekter som benyttes til veiing av pelagisk fisk. Dette avviket er i beregningene satt til 1,5 %, det vil si at vektene som oppdages veier 1,5 % feil i gjennomsnitt utenfor tillatt avvik. Dersom dette avviket i realiteten kun vil være 1 % på pelagisk fisk reduseres nåverdien av tiltaket kun

med 23 % til 15 010 000 NOK. Det er usannsynlig at avviket vil være så lavt at det i seg selv medfører negativ nåverdi.

I tillegg vil tiden fra et avvik oppstår til en feil avdekkes ved risikobasert kontroll variere med flere måneder, og dette medfører variasjoner i hvor stor nyttebidraget av å oppdage feilen er på det tidspunkt den oppdages.

Ved alle disse usikkerhetsmomentene i nytteberegningen og nyttevurderingene av risikobasert kontroll, er resonnementet lagt opp på en sånn måte at det ikke overdriver nytteeffekten av tiltaket.

Omfanget av risikobasert kontroll vil påvirke nytteeffekten. I analysen er det lagt opp til 25 % risikobasert kontroll i forhold til dagens periodiske kontroll. Kostnader og nytteeffekten av et lavere omfang av risikobasert kontroll, vil reduseres tilnærmet lineært med reduksjonen i kontrollomfanget. Løpende kostnader forbundet med risikobasert kontroll vil også være direkte avhengig av omfanget, men omfanget har mindre utslag på løpende kostnader enn reduksjonen i total nytteeffekt.

En reduksjon i risikobasert kontroll til 15 % medfører en reduksjon i netto nåverdi for tiltaket med 42 % til 11 210 000 NOK. Dette tyder på at tiltaket vil ha nytteeffekt selv ved lavt omfang.

Tiltaket risikobasert kontroll har små investeringskostnader sammenlignet med løpende kostnader. De løpende kostnadene knytter seg i første rekke til tilsyn. Det vil derfor ikke knytte seg stor risiko i å innføre tiltaket.

Tiltaket risikobasert kontroll vurderes på bakgrunn av dette som et tiltak som vil bidra i tiltakspakkene med relativt god sikkerhet for positiv netto nåverdi.

9.3 Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger

Til grunn for beregninger av nytteverdi i denne utredningen er det generelt anslått at andelen urapportert fisk tilsvarer 10 % av rapportert fisk. Ved beregning av nytteverdien for ressursforvaltningen av å innføre krav til lagring av vektopplysninger ved inn- og utveiingsvekter på mottak, utgjør andelen av fisk som blir rapportert som følge av tiltaket den største usikkerheten.

Denne andelen er i beregningene satt til 10 % av urapportert mengde fisk, det vil si at 10 % av den urapporterte fisken vil bli rapportert som følge av tiltaket. Det antas videre at tiltaket vil ha effekt på økonomisk oppgjør mellom parter fordi opplysninger som ligger til grunn for oppgjør blir sporbare og muligheten for å bli oppdaget dersom man bruker feilaktige opplysninger, blir større.

Dette er et tiltak som i følge beregningene har høy netto nåverdi. Beregningen viser at andelen av urapportert fisk som rapporteres som følge av tiltaket kan bli kan bli så lav som 0,25 %, før tiltaket får en negativ nåverdi. Det regnes som usannsynelig at nytteeffekten av tiltaket vil være lavere enn dette.

Dersom det innføres krav til lagring av vektopplysninger ved inn- og utveiing ved fiskemottak, vil dette også kunne ha nytteeffekter for de kontroller som gjennomføres av Toll- og avgiftsdirektoratet. Lagring av vektopplysninger gir disse anledning til å sjekke lagerbeholdning mot opplysninger om inn- og utveiing.

Usikkerheten i kostnadsberegningene knytter seg i første omgang til andelen vekter i bedrifter som pr. i dag kan kobles til ekstern lagringsenhet og hvor mange som ikke kan

tilkobles ekstern lagringsenhet. Disse andelene er estimert ut ifra Justerbase. Det knytter seg også en usikkerhet i kostnadsbildet til hvilke løsninger bedriftene kommer til å velge når de skal tilfredsstile kravet.

Tiltaket krav til elektronisk lagring av vektopplysninger vil ha relativt høye investeringskostnader sammenlignet med løpende kostnader. Imidlertid er levetiden for ekstern lagringsenhet (PC) ca. 5 år, og det vil si at innen 5 år vil de fleste PCene som allerede finnes i bedriftene, måtte skiftes ut uavhengig av tiltaket. Risikoen i tiltaket vil derfor ikke være så stor som de beregnede investeringskostnadene skulle tilsi.

I tillegg er kostnadene samlet sett lave i forhold til nyttevirkningene og tiltakets positive netto nåverdi er relativt robust mot økte kostnader. Tiltaket krav til elektronisk lagring av vektopplysninger vurderes på bakgrunn av dette som et tiltak som vil bidra i tiltakspakkene med relativt god sikkerhet for positiv netto nåverdi.

9.4 Installasjonskontroll

Nytteeffekten av installasjonskontroll er først og fremst knyttet til feil som forekommer utenfor selve vekten og som påvirker avvik i vekten. Det knytter seg også i dette tiltaket usikkerhet til hvor stort forbedringspotensialet er i de vektene som ved installasjonskontroll oppdages å ha avvik. Forbedringspotensialet i vektene er i beregningene satt til 1 % utenfor tillatt avvik, mens kun en reduksjon til et oppdaget avvik på 0,5 % resulterer i negativ netto nåverdi.

Tiltaket installasjonskontroll er imidlertid et tiltak uten investeringskostnader og relativt beskjedne løpende kostnader. Det vil derfor ikke knytte seg risiko i å innføre tiltaket. På bakgrunn av dette vurderes tiltaket å bidra i tiltakspakkene med relativt god sikkerhet for positiv netto nåverdi.

9.5 Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy

Usikkerheten i forhold til beregning av kostnadene i dette tiltaket er først og fremst knyttet til andel av vekter som kan oppdateres kontra erstattes. Det antas at de aller fleste vektene som er i bruk i dag, kan oppgraderes og godkjennes for marine forhold. Det er derimot usikkert hvor mange landingsfartøy som i dag har vekter. I beregningen av kostnader er det lagt til grunn at halvparten av landingsfartøyene har vekter som kan oppgraderes. Andelen kan være høyere enn dette. Beregninger viser at ved en andel på 80 % av vekter på landingsfartøy som kan oppgraderes vil netto nåverdi øke fra – 11 350 000 NOK til -8 200 000 NOK dersom tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy, og fra – 10 630 000 NOK til - 7 480 000 NOK dersom tiltaket ble innført kun for norske fartøy.

Som omtalt i pkt. 7.4.1 er det også beregnet kostnader som vil tilfalle utenlandske aktører. Det knytter seg usikkerhet til om disse gjelspeiler de faktiske kostnadene for det norske samfunnet knyttet til å pålegge utenlandske aktører krav. Imidertid er antallet utenlandske fartøy det landes fisk til så lavt at kostnadene tilknyttet dette vil ikke påvirke nåverdien av tiltaket vesentlig.

På bakgrunn av dette knytter det seg usikkerhet til om tiltaket i seg selv kan bidra med tilstrekkelig ikke-kvantifiserbare nytteeffekter til å oppveie den negative nåverdien.

Dersom tiltaket innføres sammen med tiltak om krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy, vil kombinasjonen bidra med nytteeffekter for både ressursforvaltning og korrekt økonomisk oppgjør, mens kostnadene for de to tiltakene er fullstendig overlappende.

9.6 Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy

Den ikke-kvantifiserbare nytteeffekten av dette tiltaket er i første rekke knyttet til korrekt økonomisk oppgjør og like konkurransevilkår. Korrekt økonomisk oppgjør mellom kunde og sluttbruker er tillagt mest vekt, fordi produksjonsfartøyene produserer ferdigpakninger til sluttkunde. Fartøyene produserer fisk i konkurranse med produksjon på land som er underlagt krav til bruk av godkjente vekter ved produksjon av ferdigpakninger. Dersom produksjonsfartøyene blir pålagt krav til bruk av godkjente vekter vil betingelsene mellom fartøy og land utlignes noe og sluttbruker ville være like sikret et korrekt økonomisk oppgjør uavhengig av om produktet var produsert på fartøy eller land.

Dersom tiltaket kun innføres for norske fartøy, vil utenlandske fartøy ha et konkurransefortrinn i å slippe kravene. Det knytter seg derfor usikkerhet til nytteverdiene for dette tiltaket dersom det bare innføres for norske fartøy.

Det er sannsynlig at produksjonsfartøyene allerede i dag har og benytter vekter, og det er derfor antatt at en andel på 80 % av produksjonsfartøyene har vekter som kan oppgraderes til godkjente marine vekter. Netto nåverdi for tiltaket er imidlertid ikke svært følsomt for denne verdien, da en endring av andelen til 50 % reduserer netto nåverdi fra -15 460 000 NOK til -12 820 000 NOK. Det er usannsynlig at andelen vekter som kan oppgarderes er større enn 80 %.

Kostnadene knyttet til utenlandske fartøy inngår også i beregningene av dette tiltaket. I statistikkgrunnlaget som ligger til grunn for beregningene er det angitt at det er 19 utenlandske og 26 norske produksjonsfartøy. Kostnadene for de utenlandske produksjonsfartøyene vil derfor utgjøre ca halvparten av de totale kostnadene. Siden det ikke er beregnet nytteverdi for ressursforvaltningen for dette tiltaket, vil nåverdien fremdeles være negativ dersom man ser bort fra kostnadene for de utenlandske fartøyene.

Tiltaket medfører økte investeringskostnader for produksjonsfartøy. Dette kan bidra i retning av at det blir mindre lønnsomt å produsere fisk på fartøy og at produksjon flyttes til land. Det er usikkert om tiltaket vil ha så stor effekt at det påvirker hvor produksjonen skjer.

På bakgrunn av dette knytter det seg usikkerhet til om det er lønnsomt å innføre dette tiltaket.

9.7 Krav til godkjente vekter som grunnlag landingsopplysninger på fartøy

Ved beregning av nytte av dette tiltaket knytter det seg størst usikkerhet til forbedringspotensialet i mengdeangivelse som følge av tiltaket. Denne er anslått å være 2 %, det vil si at 2 % av urapportert fisk rapporteres som følge av tiltaket. Beregninger viser at denne andelen må være 3,7 % dersom tiltaket skal ha positiv netto nåverdi. Det er usannsynlig at tiltaket kan bidra så mye.

Dersom tiltaket kun innføres for norske fartøy, vil dette bidra til like konkurransevilkår mellom landing til fartøy og landing på landbaserte mottak. Imidlertid vil norske landingsfartøy få ulike konkurransevilkår sammenlignet med utenlandske landingsfartøy. Det vil derfor være usikkerhet knyttet til i hvor tiltaket kan sies å bidra til like konkurransevilkår.

Usikkerheten i kostnadene ved dette tiltaket vil knytte seg til samme forhold som for marine vekter som benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør. En endring av andelen fartøy med vekter som kan oppgarderes fra 50 % til 80 %, endre tiltakets netto nåverdi fra negativ til marginal positiv verdi. Imidlertid er det sannsynlig at en del landingsfartøy ikke har vekter i dag og dermed at en andel av vekter som kan oppgraderes på 80 % er for høy.

Antallet utenlandske fartøy det landes fisk til er lavt og kostnadene tilknyttet dette vil ikke påvirke nåverdien av tiltaket vesentlig.

På bakgrunn av dette knytter det seg usikkerhet til om tiltaket i seg selv kan bidra med positiv netto nåverdi og tilstrekkelig ikke-kvantifiserbare nytteeffekter til å oppveie den negative nåverdien.

Dersom tiltaket innføres sammen med tiltak om krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy, vil kombinasjonen ha en nytteverdi som tilsvarer summen av nytteeffekt for ressursforvaltningen og korrekt økonomisk oppgjør for de to tiltakene, mens kostnadene kun vil være som ved innføring av ett av tiltakene. Netto nåverdi for kombinasjonen vil dermed bli høyere.

Tiltaket krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy vil i kombinasjonen derfor kun bli belastet med 50 % av kostnadene, og kravet til nytteverdi for at tiltaket isolert sett skal få positiv nåverdi, vil dermed reduseres. Beregninger viser at andelen urapportert fisk som må rapporteres som følge av tiltaket kan være så lav som 1,25 %, uten at netto nåverdi blir negativ for tiltaket isolert sett, dersom det kombineres med tiltaket krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy. En andel urapportert fisk på 1,25 % som rapporteres som følge av tiltaket, er mindre enn det som anslås som realistisk.

9.8 Krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker

9.8.1 Kostnader

Figur 12 viser investeringskostnader og løpende kostnader for tiltaket. Tiltaket har relativt høye investeringskostnader og løpende kostnader. Ved innføring kun for norske fartøy vil investeringskostnadene være nesten like høye som de løpende kostnadene. For utenlandske fartøy vil løpende kostnader være langt høyere, og dette skyldes i hovedsak ekstrakostnaden disse vil ha i forbindelse med å gå inn til land i Norge for kontroll.

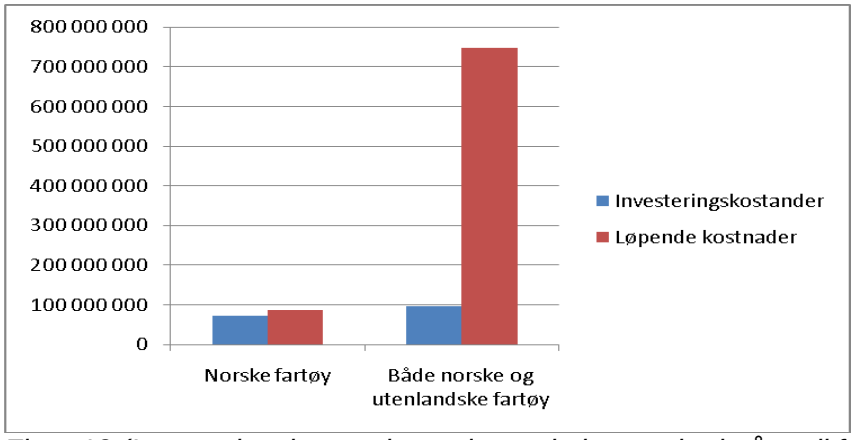

Figur 12 (Investeringskostnader og løpende kostnader i nåverdi for 15 år angitt i kroner)

For dette tiltaket er det lagt til grunn at alle fartøy som er omfattet av tiltaket må kjøpe nye marinegodkjente vekter. Det er en viss usikkerhet knyttet til priser for vekter og hvilke vekter som velges. Det er lagt til grunn av 80 % av fartøyene velger ikke-automatiske vekter. Denne andelen kan være for høy, da større fartøy kan vurdere transportbåndvekter som mer aktuelle. Imidlertid er ikke de samlede kostnadene veldig følsomme for denne andelen, da en endring av andelen av ikke-automatiske vekter til 50 % kun påvirker de totale kostnadene med en økning på 4 %.

Som det fremgår av figur 12 består de løpende kostnadene i tiltaket i stor grad av kostnader som påløper for utenlandske fartøy. Det er sannsynlig at å pålegge utenlandske fiskefartøy kostnader vil få negative konsekvenser for det norske samfunnet. Det er usikkert om de beregnede kostnadene reflekterer kostnadene ved negative konsekvenser. Dersom man ser helt bort fra kostnadene for de utenlandske fartøyene, vil dette derfor gi et urealistisk kostnadsbilde.

Det er ikke beregnet andre investeringskostnader for fartøyene enn kjøp av veieutstyr. Det er likevel mulig at det i noen tilfeller vil være nødvendig med ombygging av fartøyet eller andre tiltak som vil medføre ekstra investeringskostnader.

Det er også knyttet usikkerhet til om vekter på sikt vil være det beste alternativet for fiskefartøy når det gjelder en helhetsvurdering av behovet for nøyaktighet, løpende kostnader forbundet med målingene og hva som er hensiktsmessig for fartøyene. Dersom den teknologiske utviklingen i fremtiden medfører at for eksempel fangstmålere blir best egnet til bruk som grunnlag for fangstrapporter/fangstdagbøker, vil tiltakets høye investeringskostnader virke bremsende i forhold å ta i bruk fangstmålere.

De løpende kostnadene for tiltaket er også usikre. Det er spesielt stor usikkerhet knyttet til tapt inntjening for fartøyene for den tiden som må brukes på å foreta veiingene og for den tiden som må brukes til Justervesenets kontroll av vektene. Det er lagt til grunn at fiskefartøyene bruker 15 minutter pr tonn for veiing totalt sett. Dette vil også inkludere det de bruker på vedlikehold, rengjøring og lignende. Dette er et meget usikkert estimat. Økes tiden til 30 minutter vil kostnadene øke med 80 %. Dette betyr at de totale kostnadene er følsomme tidsbruken. Det regnes som usannsynlig at det brukes så mye tid på veiing og vedlikehold, men dette er et betydelig usikkerhetsmoment for dette tiltaket.

9.8.2 Nytteeffekter

Det er ikke beregnet nytteeffekt av dette tiltaket. Ved kontakt med Fiskeridirektoratet og Havbruksinstituttet har vi fått opplysninger om bestandsberegning og kvotefastsettelse. Bestandsberegning foretas på bakgrunn av blant annet fangststatistikk og data fra forskningstokt, men det har ikke vært mulig å få et klart bilde av hvordan fiskefartøyenes fangstrapportering påvirker bestandsberegningen og dermed kvotefastsettelsen. Det er landingsopplysninger som benyttes som viktigste grunnlag for å bestemme kvoter, og fangsrapporter fra fartøyene utgjør kun et supplement. Opplysninger kan tyde på at i den grad fangsrapporter fra fartøy benyttes i ressursforvaltningen, tas det hensyn til at dette er basert på estimater. Det er derfor usikkert hvilket behov for nøyaktighet det er for mengdeangivelser i fangstrapportering og fangstdagbøker for ressursforvaltningen.

På bakgrunn av usikkerheten som knytter seg til hvordan dette tiltaket vil bidra til bedre ressursforvaltning, er det ikke beregnet nytteverdi for ressursforvaltningen.

Potensialet for nytteeffekt av tiltaket vil være differansen mellom den fangstmengde ressursforvaltningen legger til grunn basert på fiskefartøyenes estimater og den målte mengden av fangsten som ville blitt rapportert dersom tiltaket ble innført. Med utgangspunkt i kostnadene for tiltaket, er det beregnet et krysningspunkt for hvor stor andelen av urapportert fangst denne differansen må representere for at tiltaket skal ha nytteverdier som balanserer kostnadene.

Tabellen under viser krysningspunkt for ulike alternativer av tiltaket:

	Norske og utenlandske fartøy	Kun norske fartøy
Krysningspunkt	0,65 %	0,24 %

I beregningen av dette krysningspunktet ligger usikkerhet knyttet til kostnader ved tiltaket som gir usikkerhet i dette krysningspunktet. Som det fremgår av beskrivelsen av kostnadene, kan disse være høyere enn det utredningsgruppen har vært i stand til å avdekke og beregne. Dette vil bidra til at krysningspunktet for nytte kan være høyere enn det som er beregnet og vist i tabellen over.

Sannsynligheten for at differansen mellom den fangstmengde ressursforvaltningen legger til grunn basert på fiskefartøyenes estimater og den målte mengden av fangsten som ville blitt rapportert dersom tiltaket ble innført ville tilsvare krysningspunktene i tabellen over anses som usannsynlig slik fangststatistikk fra fiskefartøy i dag benyttes.

Dersom fiskerimyndighetene i større grad hadde gjort bruk av fangststatistikk fra fiskefartøyene som grunnlag for ressursforvaltningen, er potensialet for nytte av dette tiltaket relativt stor. Beregninger viser at dersom man legger til grunn at differansen mellom den fangstmengde ressursforvaltningen legger til grunn basert på fiskefartøyenes estimater og den målte mengden av fangsten som ville blitt rapportert dersom tiltaket ble innført tilsvarer en andel av urapportert fisk på 1,5 %, vil tiltakets nytteverdi for ressursforvaltningen være 1 951 250 000 NOK dersom tiltaket ble innført for både norske og utenlandske fartøy. Usikkerheten i denne beregningen er svært stor, men viser allikevel at potensialet for nytte for ressursforvaltningen kan være stor dersom man i større grad brukte fangststatistikk basert på bruk av marine vekter på fiskefartøy som statistikkgrunnlag. Det er imidlertid usannsynlig at fiskerimyndighetene legger om grunnlaget for fangststatistikk fra landingsstatistikk til rapporter fra fiskefartøy, da bruk av landingsstatistikk som viktigste statistikkgrunnlag er innarbeidet både i nasjonalt og internasjonalt regelverk.

9.8.3 Fordelingseffekter

Kostnadene for tiltaket fordeles på de fartøyene som omfattes av tiltaket. Dette innebærer at fartøy under 21 meter ikke får noen kostnader, mens fartøy mellom 21 og 28 meter får høyere kostnader relatert til fangstverdi enn fartøy over 28 meter. Det er usikkert om dette vil få betydning for strukturen i fiskeflåten, men ut fra størrelsen på kostnadene er det nærliggende å anta at tiltaket vil kunne få betydning. Økte investeringskostnader vil generelt påvirke i retning av større fartøy.

Dersom tiltaket skal omfatte utenlandske fartøy, vil disse få høyere løpende kostnader enn de norske fartøyene, da disse får ekstrakostnader knyttet til tidsbruk og transport til land for kontroll som de ellers ikke ville ha gjort. Det er usikkert hvordan dette kan påvirke Norges posisjon i internasjonale kvoteforhandlinger.

Nytteeffekten av tiltaket vil i all hovedsak bestå i et bidrag til en bedre ressursforvaltning. Dette er en nytteeffekt som tilkommer samfunnet som helhet, og ikke fiskerne særskilt. Det er mulig at tiltaket vil kunne ha en nytteeffekt for fiskerne ved at de bedre kan ivareta sine egne interesser ved landing av fisk, men det antas at denne nytteeffekten vil være ubetydelig, og at veiing hadde vært foretatt i dag dersom denne egeninteressen hos fiskerne oversteg kostnadene ved å innføre veiing av fangsten.

9.9 Oppsummering av usikkerhet ved tiltak og tiltakspakker

9.9.1 Oppsummering av usikkerhet ved tiltakspakke 1 til 3

I figur 13 er netto nåverdi for de generelle tiltakspakkene som består av kombinasjoner av risikobasert kontroll, elektronisk lagring av vektopplysninger og installasjonskontroll vist med usikkerhet.

Det heldekkende blå området representerer konservative anslag i netto nåverdi, og dermed relativt sikker netto nåverdi. Usikkerheten i tiltakspakkene går i positiv retning og representerer mulig nytte av tiltakspakkene. Det graderte området viser altså usikkerheten i form av sannsynlig påslag i nåverdi med gradert usikkerhet, slik at usikkerheten er størst ved høyest netto nåverdi.

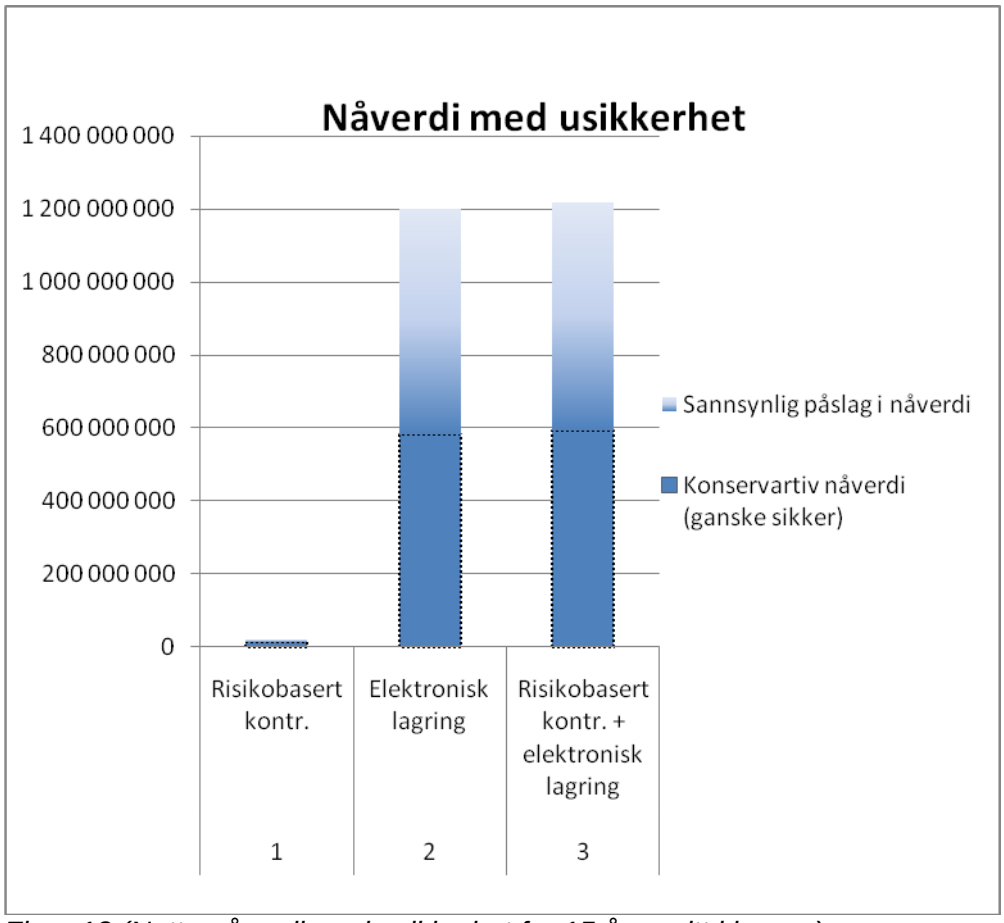

Figur 13 (Netto nåverdi med usikkerhet for 15 år angitt i kroner)

Som det fremgår av figur 13 har tiltakspakke 1, 2 og 3 har alle positive nåverdier selv når det er tatt hensyn til usikkerheten i beregningene. I tillegg kommer de ikke-kvantifiserbare nytteeffektene som forsterker den totale nytteeffekten av tiltakene.

9.9.2 Oppsummering av usikkerhet ved tiltakspakke 4 til 6

Figur 14 viser netto nåverdi med usikkerhet for tiltakspakkene som gjelder krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomiske oppgjør og landingsopplydninger på fartøy. For tiltakspakke 4 vil usikkerheten bidra til å redusere nåverdien. Det røde området på stolpene representerer en mulig reduksjon i nåverdi. For tiltakspakke 4 representerer den blå delen av figuren den mest sannsynlige nåverdien.

For tiltakspakke 5 og 6 representerer hele stolpen den mest sannsynlige nåverdien. Usikkerheten går i positiv retning, det vil si den øker nåverdien. Det grønne område representerer mulig økning i nåverdi opp til blått område.

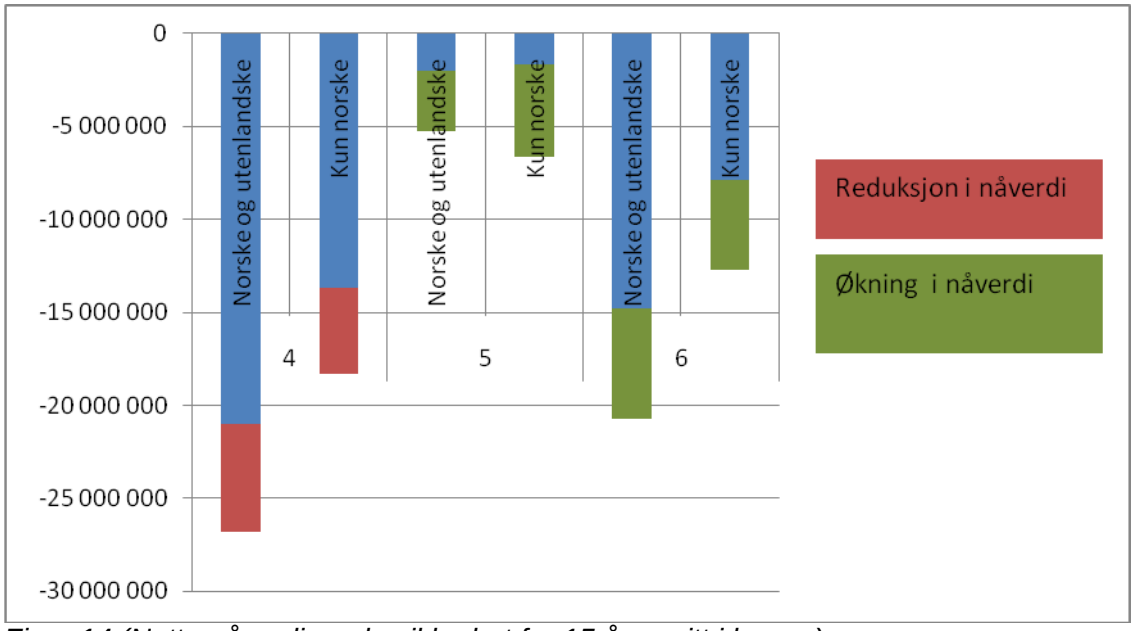

Figur 14 (Netto nåverdi med usikkerhet for 15 år angitt i kroner)

Som det fremgår av figuren har tiltakspakke 4, 5 og 6 har alle negative nåverdier selv når det er tatt hensyn til usikkerhet i beregningene. De ikke-kvantifiserbare nytteeffektene kan utgjøre nytteeffekter som bidrar til at tiltakspakkene allikevel vil bidra med nytte totalt sett.

9.9.3 Oppsummering av usikkerhet ved tiltakspakke 7

Figur 15 viser usikkerhet i kostnader ved krav til godkjente vekter som grunnlag for fangsrapporter/fangstdagbøker. Hele stolpen representerer mest sannsynlig kostnad, mens det er mindre sannsynlig at kostnaden blir så lav som den blå delen av stolpene representerer.

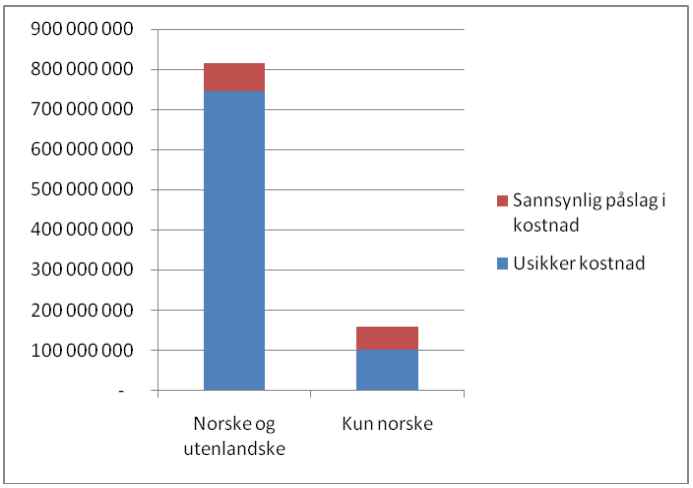

Figur 15 (Nåverdi av kostnader med usikkerhet for 15 år angitt i kroner)

For tiltakspakke 7 er det kun beregnet kostnader, og usikkerheten i kostnadene utgjør ikke en stor del av de totale kostnadene. Det knytter seg stor usikkerhet til nytteeffektene av dette tiltaket.

10 OPPSUMMERING OG ANBEFALING

10.1 Oppsummering generelt

I dette avsnittet gis det en oppsummering av kostnader, nytteverdier/nytteeffekter og usikkerhetsbetraktninger for tiltakspakker 1-7:

1. Risikobasert kontroll og installasjonskontroll
2. Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger og installasjonskontroll
3. Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger, risikobasert kontroll og installasjonskontroll
4. Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing av fisk på fartøy og ved produksjon av fisk på fartøy
5. Krav til godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger på fartøy
6. Krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomisk oppgjør og landingsopplysninger på fartøy
7. Krav til godkjente vekter brukes som grunnlag for fangsrapporter/fangstdagbøker.

Ved valg av tiltakspakke må kostnader vurderes opp mot nyttevirkninger for ressursforvaltning og nytteeffekter for økonomiske oppgjør og andre ikke-kvantifiserbare nytteeffekter. I tillegg til kostnader og nytteverdier må det ved valg av tiltakspakke tas hensyn til usikkerheten knyttet til disse størrelsene.

De generelle tiltakspakkene (1-3) og tiltakspakkene som er aktuelle kun for fartøy (4-6) er ikke alternative, da pakke 1-3 kan innføres både på land og for fartøy mens 4-6 bare kan innføres for fartøy. Det er derfor funnet mest hensiktsmessig å rangere og vurdere de to gruppene med tiltakspakker hver for seg. Tiltakspakke 7 skiller seg fra de andre tiltakspakkene ved at dette er den eneste tiltakspakken som kan innføres på fiskefartøy. Denne tiltakspakken er derfor vurdert isolert.

10.1.1 Oppsummering og vurdering av de generelle tiltakspakkene

I dette avsnittet gjøres det en oppsummering og vurdering av de generelle tiltakspakkene. Disse tiltakspakkene kan innføres både på land og på fartøy.

Tabellen under inneholder kostnader, nytteverdier og netto nåverdi for tiltakspakke 1-3, angitt i nåverdi for 15 års levetid. Alle beløp er angitt i millioner kroner.

Tiltakspakker	1	2	3
Ressursforvaltning	36	1 232	1 266
Kostnader	16	32	49
Nåverdi	20	1 200	1 217

Tiltakspakke 1 innholder kun risikobasert kontroll og installasjonskontroll. Tiltakspakken har positiv netto nåverdi og bidrar positivt til ikke-kvantifiserbare nytteeffekten. Imidlertid er verdien av netto nåverdi og de ikkekvantifiserbare nytteeffektene langt lavere enn for tiltakspakke 2 og 3.

Tiltakspakke 3 som består av krav til lagring av vektopplysninger, risikobasert kontroll og installasjonskontroll har høyest nåverdi. Differansen i nåverdien som skiller tiltakspakke 3 fra 2 er effekten av risikobasert kontroll, som ikke inngår i tiltakspakke 2. Ellers er tiltakspakkene 2 og 3 like. Tiltaket risikobasert kontroll har i seg selv positiv nåverdi og bidrar med ikke-kvantifiserbar nytteeffekter, herunder til korrekt økonomisk oppgjør. Verdien av netto nåverdi og de ikke-kvantifiserbare nytteeffektene av tiltakspakke 3 vil derfor være høyere enn for nytteeffekten av tiltakspakke 2.

Usikkerheten i beregningene av tiltakspakkene påvirker ikke forholdet tiltakspakkene imellom. Nytten av tiltakspakke 2 og 3 som inneholder krav til lagring av vektopplysninger forutsetter at Fiskeridirektoratet tar i bruk lagrede vektopplysninger i sin forvaltning.

Tiltakspakke 3 har høyest nåverdi og har samme eller høyere bidrag til de ikke-kvantifiserbare nytteeffektene som de andre tiltakspakkene. Det er Justervesenets vurdering at av de generelle tiltakspakkene vil innføring av tiltakspakke 3 innebære mest effektiv bruk av samfunnets ressurser.

10.1.2 Oppsummering og vurdering av tiltakspakkene knyttet til landing og økonomisk oppgjør på fartøy

I dette avsnittet gjøres det en oppsummering og vurdering av de tiltakspakkene som gjelder for landing og økonomiske oppgjør på fartøy.

Tabellen under inneholder kostnader, nytteverdier og netto nåverdi for tiltakspakke 4-6, angitt i nåverdi for 15 års levetid. Alle beløp er angitt i millioner kroner.

Tiltakspakker	**4**		**5**		**6**	
	Norske og uten-landske	**Kun norske**	**Norske og uten-landske**	**Kun norske**	**Norske og uten-landske**	**Kun norske**
Ressursforvaltning	0	0	6	6	6	6
Kostnader	27	18	11	11	27	18
Nåverdi	-27	-18	-5	-5	-21	-12

Tiltakspakke 5 inneholder krav til at det benyttes godkjente vekter som grunnlag for landingsopplysninger og økonomisk oppgjør ved mottak av fisk på fartøy. Tiltakspakken har negativ nåverdi, men positive nytteeffekter for korrekt økonomisk oppgjør, tillit i fiskerinæringen, like konkurransevilkår og også noe for ressursbesparelse for andre myndigheter. Nytteeffektene er noe høyere dersom tiltaket innføres både for norske og utenlandske fartøy enn kun for norske fartøy.

Tiltakspakke 5 har høyere nåverdi enn tiltakspakke 4 og 6, mens tiltakspakke 4 og 6 har større bidrag til de ikke-kvantifiserbare nytteeffektene enn tiltakspakke 5.

Tiltakspakke 4 omfatter krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomiske oppgjør ved mottak av fisk og produksjon av fisk på fartøy. Tiltakspakke 6 er en kombinasjon av tiltakspakke 4 og 5, og omfatter krav til godkjente vekter som grunnlag for økonomiske oppgjør ved mottak og produksjon av fisk på fartøy og som grunnlag for landingsopplysninger.

Tiltakspakke 4 og 6 har sammenlignbar negativ nåverdi, men usikkerheten i tiltakspakke 4 bidrar i negativ retning og usikkerheten i tiltakspakke 6 bidrar i positiv retning. Tiltakspakke 6 har større bidrag til nytteeffekter av korrekt økonomisk oppgjør og tillit i fiskeindustrien og likt bidrag til like konkurransevilkår sammenlignet med tiltakspakke 4. Dette gjelder også om tiltaket kun innføres kun for norske fartøy. På bakgrunn av dette anses tiltakspakke 6 å bedre bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser enn tiltakspakke 4.

For tiltakspakke 5 og 6 bidrar usikkerheten i positiv retning, men usikkerheten er ikke så stor at tiltakspakke 6 kan oppnå så høy nåverdi som tiltakspakke 5. Tiltakspakke 6 har imidlertid betydelig høyere bidrag til de ikke-kvantifiserbare nytteeffektene enn tiltakspakke 5. Dersom tiltaket innføres for både norske og utenlandske fartøy har tiltakspakke 6 stor positiv konsekvens for korrekt økonomisk oppgjør, mens tiltakspakke 5 har kun noe positiv

konsekvens for korrekt økonomisk oppgjør. Tiltakspakke 6 har i tillegg stor positiv konsekvens for tillit i fiskerinæringen og like konkurransevilkår, mens tiltakspakke 6 er vurdert til kun å ha middels positiv konsekvens for disse nytteeffektene. Nytteeffektene endrer seg med samme forhold dersom tiltakene innføres kun for norske fartøy, men nytteeffektene vurderes da til å være noe lavere.

De ikke-kvantifiserbare nytteeffektene i tiltakspakke 6 vurderes å bidra til den totale nytten av tiltakspakken slik at denne tiltakspakken anses som den tiltakspakken som best bidrar til effektiv bruk av samfunnets ressurser.

10.1.2.1 Vurdering av innføring av tiltakspakke 4, 5 og 6 for utenlandske fartøy
Netto nåverdi og fordelingen mellom investeringskostnader og løpende kostnader gir ikke klare indikasjoner på om tiltakspakkene 4, 5 og 6 bør gjelder for norske og utenlandske fartøy eller kun for norske fartøy. På bakgrunn av arbeidet i denne utredningen vurderes det som sannsynlig at tiltakene vil være mest lønnsomme dersom de innføres for både norske og utenlandske fartøy fordi dette medfører like konkurransevilkår.

Dersom tiltakspakkene innføres bare for norske fartøy, vil tiltakspakke 4 og 6 få en noe lavere nåverdi, men også et noe mindre bidrag til korrekt økonomisk oppgjør og tillit i fiskeriindustrien. Det store skillet er imidlertid at tiltakspakke 4, 5 og 6 vil innebære at norske og utenlandske fartøy får ulike konkurransevilkår, dersom tiltaket bare innføres for norske fartøy.

10.1.3 Oppsummering og vurdering av tiltakspakkene knyttet til fangsrapportering på fartøy

I dette avsnittet gjøres det en oppsummering og vurdering av tiltakspakken som gjelder for fangsrapportering på fartøy.

Tabellen under inneholder kostnader for tiltaket som omfatter krav til godkjente vekter som grunnlag for fangstrapportering på fiskefartøy. Beløpene er angitt i millioner kroner.

Tiltakspakker	**7**	
	Norske og uten-landske	**Kun norske**
Kostnader	840	158

Som omtalt i pkt. 9.8 er usikkerheten knyttet til nytteverdien av dette tiltaket så stor at det ikke er beregnet nytteverdi av tiltaket. Det knytter seg også usikkerhet til kostnadene knyttet til tiltaket.

Usikkerheten i nytteeffekten av tiltaket knytter seg i hovedsak til hvordan rapportering av fangstmengde fra fiskefartøy benyttes i ressursforvaltningen og hvor stort behovet for mer nøyaktige resultater faktisk er. Fangststatistikk som ligger til grunn for ressursforvaltningen baserer seg i hovedsak på landingsopplysninger, og opplysninger om fangstmengde fra fiskefartøyene utgjør kun et supplement til dette. Så lenge fangstrapporteringen fra fiskefartøyene bare benyttes som et supplement til landingsopplysningen og det tas høyde for at fangstmengdene er estimerte, anses det ikke som sannsynelig at nytteeffektene av tiltaket kan bli så store at de overstiger kostnadene.

Dersom fangststatistikk i større grad skulle basere seg på fangsrapporter fra fiskefartøyene, viser beregninger at potensialet for nytteeffekter kan være stort. Det ligger imidlertid utenfor utredningens ansvarsområde å ta stilling til bruk av fiskeristatistikk.

På bakgrunn av usikkerheten knyttet til nytteeffekten av dette tiltaket kan tiltaket ikke anbefales.

Dersom Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet i større grad enn i dag ønsker å gjøre bruk av statistikk fra fangsrapporter på fiskefartøy som grunnlag for ressursforvaltningen, bør tiltaket vurderes på nytt sammen med disse myndighetene.

10.1.4 Vurdering av å innføre de generelle tiltakspakkene for økonomiske oppgjør og landing om bord i fartøy

I dette avsnittet foretas en vurdering av kostnader og nytteeffekter av å innføre tiltakene i tiltakspakke 3 i forhold til økonomiske oppgjør og landing på fartøy.

10.1.4.1 Installasjonskontroll

Slik tiltaket er beskrevet i pkt. 6.2.10, omfatter det alle vekter på mottak. I forhold til fartøyene, kan det derfor være aktuelt å innføre installasjonskontroll for vekter som benyttes enten som grunnlag for landingsopplysninger eller som grunnlag for økonomiske oppgjør. Det er grunn til å anta at nytteverdien av installasjonskontroll er like stor på fartøy som på landbaserte mottak. I kostnadsberegningen for tiltaket ”periodisk kontroll” av de marine vektene, er det beregnet kostnader for det første året. Dersom det i stedet for en ordinær kontroll, foretas en installasjonskontroll, vil dette bare medføre en ubetydelig økning i kostnadene.

Forutsatt at det skal innføres krav og kontroll av vekter som benyttes som grunnlag for landingsopplysninger og økonomiske oppgjør på fartøy, er det Justervesenets vurdering av det vil innebære en effektiv bruk av samfunnets ressurser å i tillegg innføre installasjonskontroll av vektene.

10.1.4.2 Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger

Slik tiltaket er beskrevet i pkt. 6.2.3, omfatter det inn- og utveiingsvekter på mottak. Tiltaket kan derfor være aktuelt for vekter som benyttes til mottak av fisk.

Nytteverdien av å innføre krav til elektronisk lagring er i hovedsak knyttet til Fiskeridirektoratets etterfølgende omsetningskontroll. Fiskeridirektoratet foretar kontroll på kai, og det er usikkert om man kan oppnå tilsvarende nytte av elektroniske lagrede opplysninger på fartøy.

Det er Justervesenets vurdering at det i utforming av kravene til marine vekter, bør tas høyde for muligheten for tilkobling til ekstern enhet for elektronisk lagring, men at man i dag ikke har godt nok grunnlag til å anbefale at dette tiltaket skal innføres også for fartøy.

10.1.4.3 Risikobasert kontroll

Slik tiltaket er beskrevet i pkt. 6.2.11, omfatter det alle vekter på mottak. I forhold til fartøyene, kan det derfor være aktuelt å innføre risikobasert kontroll for vekter som benyttes enten som grunnlag for landingsopplysninger eller som grunnlag for økonomiske oppgjør.

Det er en forutsetning for nytteverdien av tiltaket at kontrollen kan foretas uanmeldt. Dersom det skal foretas uanmeldt kontroll av vekter på fartøy, vil dette innebære langt høyere kostnader enn for de landbaserte mottakene. Dersom Justervesenet skal utføre kontrollen, anses det ikke som et tiltak som lar seg gjennomføre i praksis. Behovet for risikobasert kontroll på landbaserte mottak er basert på dagens feilsituasjon, og antallet plombebrudd. For vekter om bord på fartøy har vi ikke tilsvarende vurderingsgrunnlag. Det er andre typer vekter som vil bli benyttet om bord i fartøyene, og plomberingsspørsmålet må antagelig løses annerledes.

Det er derfor Justervesenets vurdering at det ikke er grunnlag for å anbefale at risikobasert kontroll innføres for vekter ombord på fartøy. Dette tiltaket innebærer ingen investeringskostnader for fartøyene, og det er derfor ikke avgjørende at tiltaket innføres samtidig med krav og kontroll av marine vekter.

10.2 Anbefaling

På bakgrunn av nåverdiene, usikkerhetsbetraktningene og nytteeffektene anbefales tiltakspakke 3 og tiltakspakke 6. Tiltakspakkene anbefales innført i tillegg til basisalternativet.

Tiltakspakke 3 består av:

- Installasjonskontroll
- Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger
- Risikobasert kontroll.

Tiltakspakke 6 består av:

- Krav til og kontroll av at godkjente marine vekter benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør ved landing til fartøy
- Krav til og kontroll av at godkjente marine vekter benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør ved produksjon av fisk på fartøy
- Krav til og kontroll av at godkjente marine vekter benyttes som grunnlag for landingsopplysninger ved landing til fartøy

Det anbefales at installasjonskontroll også innføres for marine vekter på fartøy.

På bakgrunn av kostnader og nytteeffekter som er avdekket i denne utredningen er det Justervesenets vurdering av tiltakspakke 6 bør innføres for både norske og utenlandske fartøy. Det forventes likevel at det er andre forhold enn de som er avdekket i denne utredningen som kan være av betydning for om det bør innføres krav til godkjente vekter for utenlandske fartøy. Justervesenets anbefaling er derfor at det bør utredes nærmere av eller i samråd med fiskerimyndighetene hvorvidt det skal innføres krav til utenlandske fartøy.

Dersom det i en videre utredning konkluderes med at den negative effekten ved å innføre krav til utenlandske fartøy er større enn nytteeffektene, må det vurderes om tiltakspakke 6 likevel skal innføres for norske fartøy. Dersom man ser bort fra bidraget til like konkurransevilkår er Justervesenets vurdering at tiltakspakken vil være et positivt bidrag for samfunnet. Det må likevel vurderes om nytteeffektene ved at det innføres like konkurransevilkår mellom norske aktører (landbaserte mottak og fartøy) overstiger den negative effekten ved at tiltakspakken innebærer ulike konkurransevilkår for norske og utenlandske fartøy.

10.2.1 Installasjonskontroll

Tiltaket omfatter alle vekter på mottak samt vekter som benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør og landingsopplysninger på fartøy. Tiltaket innebærer ingen investeringskostnader og anbefales innført uten overgangsperiode.

10.2.2 Krav til elektronisk lagring av vektopplysninger

Tiltaket omfatter inn- og utveiingsvekter på mottak. Det er relativt store investeringskostnader for dette tiltaket.

I kostnadsbergningen er det lagt til grunn ekstern lagring av opplysninger i PC med godkjent software, fordi det vil være i strid med måleinstrumentdirektivet å kreve at minne integreres i vektene. Noen av vektene som er i bruk kan ikke tilkobles ekstern lagring og noen mottak kan foretrekke integrert minne. For de fleste vil tiltaket likevel innebærer at det investeres i ny

PC samt godkjent software. I vurdering av overgangsperiode må det tas høyde for tiden det tar å utvikle og få godkjenning av software, og dessuten den tiden det tar å erstatte selve vekten i de tilfeller det er nødvendig.

Dersom tiltaket skal oppnå den nytteverdien som er lagt til grunn i kost/nyttevurderingen, er det en forutsetning at Fiskerdirektoratet kan gjøre nytte av de lagrede opplysningene i sin kontroll. Innføring av tiltaket og fastsettelse av overgangsperiode bør derfor gjøres i samråd med fiskerimyndighetene.

10.2.3 Risikobasert kontroll

Tiltaket omfatter alle vekter på mottak. Det er Justervesenet anbefaling at kostnadene ved risikobasert kontroll bør inngå i grunnlaget for beregning av gebyrene for den ordinære kontrollen av de måleredskapene som omfattes.

Tiltaket forutsetter ingen investeringskostnader for de som blir underlagt kontroll, så det anses ikke nødvendig med overgangsperiode. For kostnads- og nytteberegningen er det lagt til grunn at risikobasert kontroll gjøres i tillegg til ordinær kontroll med et omfang på 25 % av den ordinære kontrollen. Det antas likevel at omfanget kan vurderes redusert over tid.

10.2.4 Krav og kontroll av marine vekter

Tiltakspakke 6 innebærer at det innføres krav til at det benyttes vekter eller måleredskap med tilsvarende nøyaktighet for målinger som foretas som grunnlag for økonomisk oppgjør og landingsopplysninger ved landing av fisk. For øvrige økonomiske oppgjør (produksjon av fisk) innebærer tiltakspakken at det innføres/håndheves krav til vektene som benyttes. Tiltakspakken innebærer periodisk kontroll av vektene med gyldighetsperioder i samsvar med gjeldende instrumentspesifikke forskrifter.

Tiltakspakke 6 innebærer store investeringskostnader ved at det må investeres i nye godkjente marine vekter, eller at eksisterende vekter må oppgraderes slik at de kan godkjennes for marine forhold. Det er flere forhold det må tas hensyn til i fastsettelse av overgangsperiode:

- Det må skaffes oversikt over vektene som benyttes i dag, og hvilke som kan oppgraderes
- Det må lages en plan for hvordan eksisterende vekter skal kontrolleres og godkjennes for marine forhold
- Leverandører av vekter til fiskeriindustrien må ha mulighet til utvikling av marine vekter og få dem samsvarsvurdert (det finnes leverandører som leverer godkjente marine vekter i dag)
- Fartøyene må gis tid til å kjøpe/oppgradere og installere marine vekter.

På bakgrunn av dette anbefales det også for dette tiltaket en overgangsperiode på ikke mindre enn 2 og ikke mer enn 5 år.

VEDLEGG 1: MÅLEREDSKAPER SOM BENYTTES I FISKERIINDUSTRIEN

Målekar for fisk
Målekar benyttes for bestemmelse av volumet på fisket kvantum av pelagisk fisk. Målingen foregår ombord på fiskebåt eller føringsfartøy. Det kan være måling av eget fiske eller der hvor fartøyet står som kjøper av andre båters fangst. Målekar kan ha ulik utforming, men det stilles krav som skal sikre en tilstrekklig nøyaktighet i målingen som foretas. Målekarene har vanligvis en volumstørrelse på ca. 2000 liter.

Ikke-automatiske vekter
Med ikke-automatisk vekt menes en vekt som ved veiing må betjenes av en operatør.

Pallevekter er ikke-automatiske vekter med kapasitet opp til 3000 kg. Plattformen har plass til en pall eller et fiskekar. Vekter med mindre kapasitet, typisk fra 3 kg og opp til 150 kg omtales som bordvekter eller pakkevekter.

Transportbåndvekter
En automatisk vekt som kontinuerlig bestemmer massen til et bulkprodukt på et transportbånd, uten systematisk oppdeling av produktet og uten å avbryte transportbåndets bevegelse.

Denne vekttypen har stor kapasitet, typisk 60 til100 tonn/time. Det er vanligvis kun en slik vekt pr. mottaksanlegg.

Automatiske diskontinuerlige summeringsvekter (summerende beholdervekter):
En automatisk vekt som veier et bulkprodukt ved å dele det opp i enkeltveiinger, bestemme i rekkefølge massen til hver enkeltveiing, summere veieresultatene og levere enkeltveiingene til bulk.

Summerende beholdervekter kan ha en kapasitet på over 200 tonn/time.

Instrumenter for automatisk veiing av enkeltmengder (catchvekter):
En automatisk vekt som veier enkeltmengder. Enkeltmengdene kan være på forhånd oppsamlede enkeltmengder (for eksempel ferdigpakninger) eller utgjøre en del av en større mengde (bulkprodukt). Vekten kan sortere eller kontrollere enkeltmengder basert på forhåndsinnstilte verdier. Oftest utfører «catchvekter» dynamisk veiing. Begrepet «catchvekter» omfatter en rekke ulike vekttyper. De tre hovedtypene catchvekter som benyttes i fiskeindustrien er:

- Automatiske sjekkvekter
- Sorteringsvekter (grader)
- Pris- og merkevekter

Automatiske sjekkvekter benyttes til å kontrollere ferdigpakkede produkter for å sikre seg at de ligger innenfor gitte toleransegrenser. For at de skal kunne kalles en sjekkvekt, skal de ha en anordning som fjerner de produkter som er utenfor toleransen.

Sorteringsvekter (grader) kan benyttes på flere måter. Den mest vanlige bruken er at vekten sorterer enkeltemner i grupper som er innenfor et gitt vektintervall. Sorteringsvekten består av et transportbånd, hvor emnene veies enkeltvis og hvor de så går videre til en sorteringsanordning som skyver emnene ned i rett gruppe basert på veiingen som er foretatt. Man kan også ved hjelp av anordninger før vektsystemet sortere fisken i ulike kvalitetsgrupper. En sorteringsvekt kan summere den totale mengden av fisk som er blitt veid

ved sortering. Denne funksjonen gjør at man kan utføre to oppgaver i en prosess. Veiing av totalkvantum og sortering.

Prismerkevekter og merkevekter benyttes til å merke produkter med enten pris, vekt eller begge deler. Denne vekttypen kan være automatisk eller ikke-automatisk. Angivelse av pris og eller vekt skal være i samsvar med det som faktisk er i pakningen.

Automatiske gravimetriske fyllemaskiner:
En automatisk vekt som fyller pakninger fra bulk med en forhåndsbestemt og tilnærmet konstant masse.

Gravimetriske fyllemaskiner benyttes hovedsakelig innen pelagisk sektor, hvor man pakker fisk i kartonger, enten i rundt tilstand eller som filet. Gravimetriske fyllemaskiner har en typisk kapasitet på 8 til 10 tonn/time. De som benytter slike vekter har som regel flere maskiner. Disse vektene brukes også til å pakke frosne fileter i kartonger.

VEDLEGG 2: DEFINISJONER OG ORDFORKLARINGER

Fiskefartøy
Fartøy som bedriver fangst av fisk, for deretter å levere fisken til landmottak (i Norge eller annet land) eller til fartøy.

Fiskeri
Fiskeri betegner ervervsmessig fangst av viltlevende fisk og krepsdyr i saltvann og ferskvann.

Havbruk
Havbruk betegner oppdrett av fisk for salg.

Hvitfisk
Hvitfisk er fisk som lever på havbunnen, det vil si såkalt bunnfisk som torsk, hyse og sei. Hvitfiske foregår hovedsakelig langs norskekysten fra Finnmark til Vestlandet hele året, samt i Barentshavet og Norskehavet.

Landing
Landing betegner levering av fisk, der fisken losses fra fiskefartøyet til mottak. I henhold til forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk § 3 første ledd menes det med landing:

"[…]alle tilfeller der fisk losses fra fiskefartøy, herunder overføring fra et fartøy til et annet. Med landing menes også videre lossing av fisk fra fartøy som transporterer fisk, så som kjøperfartøy, transportfartøy, produksjonsfartøy med videre. Med landing menes også opptak av fisk fra lås/ steng samt opptak direkte fra annet fartøys fiskeredskap dersom dette er tillatt"

Landingsfartøy
Landingsfartøy er fartøy som tar imot fisk fra andre fartøy slik at landingsplikter utløses.

Landingsseddel
Dokument som skal skrives når en fangst landes og som skal skrives i henhold til, og inneholde opplysningene som det kreves i forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk. Opplysningene som skal gis, omfatter blant annet art, produkttilstand, konserveringsmåte, størrelsessammensetning, vektavlesning og nøyaktig kvantum.

MID
Direktiv 22/2004/EF om måleinstrumenter (MID) setter begrensninger for hvilke nasjonale krav som kan stilles til instrumentene som omfattes av MID. Dette direktivet er implementert i norske forskrifter for utvalgte instrumentgrupper. Alle vekter som benyttes i fiskeriindustrien er omfattet av MID. Det kan dermed ikke settes *andre* krav til selve vekten enn de som følger av direktivet. Det kan heller ikke innføres krav under bruk som innebærer en handelshindring i forhold til instrumenter som er godkjent etter MID.

NØS
NØS er forkortelse for Norges økonomiske sone.

OIML
Global samarbeidsorganisasjon innen lovregulert måleteknikk.

Pelagisk fisk
Pelagisk fisk vil si arter som beveger seg i de frie vannmassene, som for eksempel sild og makrell. Pelagisk fiske foregår hovedsakelig fra Troms i nord til Vestlandet i sør. I Midt- og

Nord-Norge fiskes det mest sild, men også noe makrell. Pelagisk fiske foregår i tidsrommet fra august til februar.

Plombering
En mekanisk eller datateknisk forsegling som utføres slik at den må brytes (plombebrudd) og det etterlates spor, når redskapet åpnes slik at målefunksjonen kan endres, for eksempel ved manipulering eller reparasjoner. Ved en kontroll gjennomført av Justervesenet, settes en plombering på måleredskapet.

Produksjonsfartøy
Dette er fartøy som foredler fangsten ombord på fartøyet. De kan foredle både egen fangst og fangst mottatt av andre.

Samsvarsvurdering
Vurdering av om oppnådde resultater er i samsvar med spesifiserte krav. (Kravene kan være gitt i en standard, spesifikasjon, kontrakt mm). For måleredskaper innebærer det vurdering av hvorvidt redskapets egenskaper tilfredsstiller krav i relevant forskrift. Nasjonal samsvarsvurdering innebærer typegodkjenning og førstegangsgodkjenning utført av Justervesenet som nasjonal myndighet. Samsvarsvurdering etter EØS-avtalen innebærer samsvarsvurdering foretatt av et teknisk kontrollorgan, som kan være Justervesenet eller et organ i annet EØS-land.

Sluttseddel
Dokument som skal skrives ved omsetning av fangst. Kravene er i stor grad de samme som for landingsseddel, men omsetningsopplysninger skal også påføres.

TKO (teknisk kontrollorgan)
Uavhengig organ, utpekt av relevant myndighet for å sikre at produkter tilfredsstiller EØS-krav til helse, sikkerhet og ytre miljø. Vurdering utført av et teknisk kontrollorgan er nødvendig for å CE-merke og M-merke mange typer produkter.

Typeprøving
Verifikasjon foretatt av et TKO av at en instrumenttype tilfredsstiller alle krav fastsatt i direktiv (MID eller NAWI). Det kan omfatte krav ved variasjon i temperatur, fuktighet, vibrasjoner etc. (miljøvariasjoner), støyegenskaper mm. Vanligvis kreves det i tillegg en førstegangsverifikasjon av hvert enkelt instrument før det tas i bruk.

Welmec
Europeisk samarbeidsorganisasjon for aktivitet innen lovregulert måling i europeiske land.

VEDLEGG 3: TALLGRUNNLAG FOR KOST/NYTTEANALYSE

Kategori	Verdi	Kilde
Mottak		
Antall mottak	465	Fiskeridirektoratet
Antall pelagiske mottak	50	Estimert
Antall hvitfisk mottak	415	Estimert
Vekter på mottak		
Antall vekter i Justerbase	4.449	Justerbase
Antall inn vekter pr. pelagisk mottak	1	Estimert
Antall inn vekter pr. hvitfisk mottak	1,5	Estimert
Totalt antall inn vekter på pelagisk mottak	50	Beregnet
Totalt antall inn vekter på hvitfisk mottak	600	Beregnet
Totalt antall inn vekter på mottak	650	Beregnet
Antall ut vekter pr. pelagisk mottak	4	Estimert
Totalt antall utveiingsvekter pelagisk mottak	200	Beregnet
Antall ut vekter pr. hvitfisk mottak	1,5	Estimert
Totalt inn- og utveiingsvekter på mottak	850	beregnet
Antall små ikke-automatiske vekter pr. mottak	6	Estimert
Antall små ikke-automatiske vekter pelagisk	300	Beregnet
Antall små ikke-automatiske vekter hvitfisk	2.500	Beregnet
Totalt vekter pelagisk mottak	550	Beregnet
Totalt antall vekter hvitfisk mottak	3.100	Beregnet
Totalt vekter på mottak	3.650	Beregnet
Gj.snittlig antall vekter pr. pelagisk mottak	11	Beregnet
Gj.snittlig antall vekter pr. hvitfisk mottak	8	Beregnet
Gj.snittlig antall vekter mottak	9	Beregnet
Servicefirma og godkjenning		
Antall servicefirmaer med filialer	3	Estimert
Totalt antall filialer	16	Estimert
Antall servicefirmaer uten filialer	6	Estimert
Pris pr. servicefirma med filialer første år inkl. kompetansebygging etc.)	145.000	Estimert
Pris pr. 3/4 filialer første år (12)	35.000	Estimert
Årlig oppfølging av servicefirma m/filialer inkl. reakkreditering	85.000	Estimert
Årlig oppfølging av akkreditering pr. filial (5 filialer)	45.000	Estimert
Løpende kostnader for kontrahering av enkeltfirmaer (6)	3.500	Estimert
Kostnad pr. vektkontroll av servicefirma	2.500	Estimert

Oppfølgingskontroller		
Antall oppfølgingskontroller	500	Justerbase
Plombebrudd foretatt av bruker selv	10 %	Estimert
Antall manglende rekv. ved plombebrudd	70	Justerbase
Andel mangl. rekv. ved plombebrudd av total kontroller	4 %	Justerbase

Priser landbaserte vekter		
Ikke-automatisk vekt (pallevekt)	45.000	Leverandører
Transportbåndvekt	200.000	Leverandører
Gradere (cathcvekter)	350.000	Leverandører
Summerende beholdervekter	350.000	Leverandører
Gjennomsnittelig kostnad ny vekt	236.250	Beregnet

Pris marine vekter		
Ikke-automatisk vekt (opptil 150 kg kapasitet)	40.000	Leverandør
Ikke-automatisk vekt (1-1,5 tonn)	80.000	Leverandør
Transportbåndvekt	445.000	Leverandør
Gradere (cathcvekter)	800.000	Leverandør
Summerende beholdervekter	185.000	Leverandør
Fyllemaskin	250.000	Leverandør
Oppgraderingskostnad ikke-automatisk	Ikke aktuelt	
Oppgraderingskostnad grader	55.000	Beregnet
Oppgraderingskostnad transportbåndvekt	55.000	Beregnet
Oppgraderingskostnad summerende beholdervekt	55.000	Beregnet
Oppgradering fyllemaskin	55.000	Beregnet

Kontroll/tilsyn med vekter		
Antall vekter som kontrolleres i fiskeriindustrien årlig	2.800	Justerbase
Totale kostnader vekter	3.400.000	Justerbase
Gjennomsnittskostnad pr. vekt	1.500	Beregnet
Gjennomsnittskostnad pr. små ikke	600	Beregnet
Gjennomsnittskostnad pr. mellom og store ikke	1.850	Beregnet
Gjennomsnittskostnad pr. automatisk vekt	2.050	Beregnet
Gjennomsnittskostnader pr. marine vekt fiskefartøy	2.958	Beregnet
Gjennomsnittskostnad pr. marine vekt mottak	3.158	Beregnet
Omfang risikobasert tilsyn (prosent)	25	valgt/fastsatt

Feilstatistikk		
Andel av vekter utenfor tillatte avvik generell	10 %	Justerbase
Andel pelagiske innveiingsvekter med feilregistrering	10 %	Justerbase
Andel pelagiske utveiingsvekter med feilregistrering	20 %	Justerbase
Andel hvitfisk inn- og utveiingsvekter med feilregistrering	10 %	Justerbase
Andel av øvrige vekter med feilregistrering	5 %	Justerbase
Feilstatistikk generelt pelagisk	15 %	Beregnet
Feilstatistikk generelt hvitfisk	8 %	Beregnet
Målefeil pelagisk	10 %	estimert
Målefeil hvitfisk	6 %	estimert
Gjennomsnittlig avvik fra tillatt avvik automatiske vekter	1,5 %	estimert
Gjennomsnittlig avvik fra tillatt avvik ikke- automatiske vekter	0,5 %	estimert

Kostnader og tidsbruk for kontroll		
Timegebyret	554 NOK	fast
Gjennomsnittelig tid pr. små ikke-automatiske vekter	0,25 t	Estimert
Gjennomsnittelig tid pr. mellomstore ikke-automatiske vekter	0,75 t	Estimert
Gjennomsnittelig tid pr. automatiske vekter	1,5 t	Estimert
Ca reisetid for 2007	2000 t	Estimert
Ekstra reisetid risikobasert tilsyn	250 t	Estimert
Reisekostnader pr. time	200 NOK	Estimert
Tilleggstid for krav til egnethet, inst. mm	0,15 t	Estimert
Tilleggstid lagring	0,5 t	Estimert
Tilleggstid loggføring	0,15 t	Estimert
Tilleggstid lagring og loggføring	0,5 t	Estimert
Tilleggstid kontroll av marine vekter	1 t	Estimert

Antall vekter som er teknisk tilrettelagt		
Andel vekter som kan tilkobles ekstern lagring	80 %	Justerbase
Andel vekter som ikke kan tilkobles ekstern lagring	20 %	Justerbase
Andel vekter som har alibiminne integrert	0	Justerbase
Andel automatiske vekter med muligheter for loggføring og avlesning	23 %	Justerbase
Andel ikke-automatiske vekter med muligheter for loggføring og avlesning	0 %	Justerbase
Andel automatiske vekter uten mulighet for loggføring som kan oppgraderes	77 %	Justerbase
Andel ikke-automatiske vekter som må byttes	100 %	Justerbase
Andel vekter ombord på fartøy som kan oppgraderes til marine vekt	50 %	Estimert

Nyinstallasjoner		
Antall nyinstallasjoner pr. år i fiskeriindustrien	210	Justerbase
Andel førstegangsgodkjenninger av Justervesenet	75 %	Estimert
Andel førstegangsgodkjenninger fra andre	25 %	Estimert
Antall installasjoner små ikke-automatiske vekter	140	Justerbase
Antall installasjoner mellomstore ikke-automatiske vekter	40	Justerbase
Antall installasjoner automatiske vekter	10	Justerbase

Fangstmengde og fangstverdi		
Fangstverdi fra NØS	16.600.000.000	Fiskeridirektoratet
Mengde levert til norske landbaserte mottak (årlig)	2.400.000	Fiskeridirektoratet
Andel pelagisk fisk	43	Fiskeridirektoratet
Andel hvitfisk	27	Fiskeridirektoratet
Mengde pelagisk	1.032.000	Fiskeridirektoratet
Mengde hvitfisk	648.000	Fiskeridirektoratet
Verdi av leveranse til norske landmottak (årlig)	13.500.000.000	Fiskeridirektoratet
Andel pelagisk fisk	27	Fiskeridirektoratet
Andel hvitfisk	68	Fiskeridirektoratet
Verdi pelagisk	3.645.000.000	Beregnet
Verdi hvitfisk	9.180.000.000	Beregnet
Gjennomsnittelig pris pr. tonn pelagisk	3.532	Beregnet
Gjennomsnittelig pris pr. tonn hvitfisk	14.167	Beregnet
Mengde levert til norske fartøy (årlig)	15.000	Fiskeridirektoratet
Verdi av leveranse til norske fartøy (årlig)	31.000.000	Fiskeridirektoratet
Andel fangst fra norsk NØS som landes i utlandet	40 %	Beregnet

Urapportert fangst		
Andel urapportert fangst landet på landmottak	0,10	Estimert
Mengde urapportert fangst landet på landmottak	240.000	Beregnet
Verdi urapportert mengde	1.350.000.000	Beregnet

Landingsfartøy (kjøpefartøy og transportfartøy)		
Antall norske transportfartøy	26	Fiskeridirektoratet
Fangstmengde til norske transportfartøy	15.000	Fiskeridirektoratet
Fangstverdi til norske transportfartøy	31.000.000	Fiskeridirektoratet
Antall norske kjøpefartøy	1	Fiskeridirektoratet
Fangsmengde til norsk kjøpefartøy	2	Fiskeridirektoratet
Antall utenlandske landingsfartøy	2	Fiskeridirektoratet
Fangstmengde omsatt på russiske kjøpefartøy	700	Fiskeridirektoratet
Fangstverdi omsatt på russiske kjøpefartøy	2.300.000	Fiskeridirektoratet

Produksjonsfartøy		
Antall norske produksjonsfartøy	26	Fiskeridirektoratet
Antall utenlandske produksjonsfartøy	19	Fiskeridirektoratet
Antall norske produksjonsfartøy - pelagisk	3	Fiskeridirektoratet
Antall norske produksjonsfartøy - hvitfisk	23	Fiskeridirektoratet
Antall utenlandske produksjonsfartøy - pelagisk	7	Fiskeridirektoratet
Antall utenlandske produksjonsfartøy - hvitfisk	12	Fiskeridirektoratet
Fangstmengde produksjonsfartøy	75.100	Fiskeridirektoratet
Fangstverdi produksjonsfartøy	637.620.000	Fiskeridirektoratet
Gj.snitt antall vekter pr. produksjonsfartøy	3	Estimert

Fiskefartøy		
Antall norske fiskefartøy landet fisk i NØS	6182	Fiskeridirektoratet
Antall 21 – 27.99 meter	237	Fiskeridirektoratet
Antall 28 meter og over	232	Fiskeridirektoratet
Andel av fangstverdi 21 – 27.99 meter	13,5	Fiskeridirektoratet
Andel fangstverdi 28 meter og over	62	Fiskeridirektoratet
Total andel fangstverdi fartøy over 21 meter	75,5	Fiskeridirektoratet
Fangstmengde norske fiskefartøy	1.650.000	Fiskeridirektoratet
Fangstverdi norske fiskefartøy	9.558.440.000	Fiskeridirektoratet
Gjennomsnittsmengde fartøy over 21 meter	2.656	Beregnet
Gjennomsnittsverdi fartøy over 21 meter	15.387.254	Beregnet
Antall utenlandske fiskefartøy	163	Fiskeridirektoratet
Fangstmengde utenlandske fiskefartøy	1.220.000	Fiskeridirektoratet
Fangstverdi utenlandske fiskefartøy	7.065.790.000	Fiskeridirektoratet

Diverse investerings- og utviklingskostnader		
Utvikling system for risikobasert tilsyn	148438	Estimert
Løpende planlegging av risikobasert kontroll	106875	Estimert
PC med lagringskapasitet	20.000	Estimert
Godkjent software for lagring	30.000	Estimert
Montering av software o.l.	10.000	Estimert
Totale kostnader lagring	60.000	Estimert
Veieprosessør med loggføringsmodul	40.000	Estimert
Ekstern lagring/avlesning av hendelser (PC)	30.000	Estimert

Levetid		
Prosjektets levetid (år)	15	Fastsatt
Levetid PC (år)	5	Estimert

Diverse kostnader fartøy		
Tapt arbeidstid ved gjennomføring av kontroll (dager, 1 dag 8 timer)	0,5	Estimert
Tilleggstid for transport for utenlandske fartøy som ellers ikke vil gå til land i NO (dager, 1 dag 8 timer)	1	Estimert
Gjennomsnittlig mannskap på fartøy	6	Estimert
Tapt arbeidstid til veiing (timer/tonn for en person pr fartøy)	0,25	Estimert
Erstatningslønn (kr/time)	250	Estimert
Drivstoffkostnader for transport til land i Norge for utenlandske fartøy (kr pr nautisk mil)	3	Estimert